

Kiszelovics és Társa Településtervező Kft.

5000 Szolnok, Szántó körút 52. II/5.

Sz.: 15 / 2015.

TÖRTEL

KÖZSEG

TELEPÜLÉSRENDEZÉSI TERVE

ALÁTÁMASZTÓ MUNKARÉSZ

Szolnok, 2018. április hó

Aláírólap

Törtel Község településrendezési tervének Alátámasztó munkarészéhez

Vezető településtervező:

Kiszelovics Ildikó
TT-1-16-0238
településmérnök, városépítési
városgazdasági szakmérnök

Közlekedéstervező:

Kovács Ferenc
TKö - 16 - 0568
Közlekedési vezető tervező

Táj- és zöldfelületi tervező:

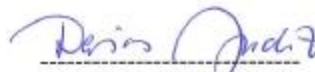
Szűcs Gábor
TK/1 01 5078
Okl. táj- és kertépítésmérnök

Táj- és zöldfelületi tervező munkatárs:

Kollányiné Földi Hajnalka
Okl. táj- és kertépítésmérnök

Környezetvédelmi tervező:

Desics Judit
Környezetmérnök, környezetgazdálkodási
közmű üzemeltetői, ár- és belvízvédelmi
szakmérnök
SZ.K.V.1.1. Hulladékgazdálkodás
SZ.K.V.1.2. Levegőtisztaság - védelem
SZ.K.V.1.3. Víz- és földtani közeg védelem
SZ.K.V.1.4. Zaj- és rezgésvédelem

Víziközmű tervező:

Gönczöl Csaba
MK-16-0857
építőmérnök

Elektromos közmű tervező:

Egervári László
TET - 16 - 0222
 villamosmérnök

Távközlési tervező:

Puskás Béla
MK - 16- 0297
távközlési mérnök

TARTALOMJEGYZÉK

Törtel Község Településrendezési tervének Alátámasztó munkarészehez

Szöveges munkarészek

1. Előzmények

1.1. Bevezetés

2. Településrendezési javaslatok

2.1. Javasolt településszerkezet, területfelhasználási rendszer

2.1.1. Beépítésre szánt területek

2.1.2. Beépítésre nem szánt területek

2.1.3. Szerkezetet meghatározó nyomvonalas és tagoló elemek

2.1.4. Védelmi és korlátozó elemek

3. Változással érintett területek

3.1. Településszerkezeti változások bemutatása

3.2. Településszerkezeti változások területrendezési tervekkel való összefüggéseinek bemutatása

3.3. A változások a hatályos településfejlesztési koncepcióval való összhangjának bemutatása

4. Szakági javaslatok

4.1. Tájrendezési javaslat

4.1.1. Tájhasználat, tájszerkezet javaslata

4.1.2. Természetvédelmi javaslatok

4.1.3. Tájvédelmi és tájképvédelmi javaslat

4.1.4. Biológiai aktivitásérték változása

4.2. Zöldfelületi rendszer fejlesztése

4.2.1. Zöldfelületi rendszer elemeinek fejlesztési javaslata

4.2.2. Zöldfelületi ellátottság alakulása

4.2.3. Zöldfelületek ökológiai szerepének erősítésére vonatkozó javaslatok

5. Közlekedési javaslatok

5.1. Közúti hálózat kapcsolatok

5.2. Főbb közlekedési csomópontok

5.3. Belső úthálózat

5.4. Közösségi közlekedés

5.5. Kerékpáros közlekedés

5.6. Főbb gyalogos közlekedés

5.7. Gépjármű elhelyezés, parkolás

6. Közművesítési javaslatok

6. 1. Víziközművek

6.2. Energiaellátás

6.3. Hírközlés

6.4. Megújuló energiaforrások alkalmazása, környezettudatos energia gazdálkodás, egyedi közműpótlók

7. Környezeti hatások és feltételek

8. Hatályos településszerkezeti tervvel való összhang bemutatása

9. Szabályozási koncepció

Rajzi munkarészek:

- Közlekedési javaslat I. (külterület) K – 1
- Közlekedési javaslat II. (belterület) K – 2
- Út mintakeresztmetszelvények K – 3
- Csomópontok K – 4

- Tájrendezési javaslat (külterület) TJ – 1
- Tájrendezési javaslat II (belterület) TJ – 2

- Térségi áttekintő helyszínrajz VK – 1
- Vízellátás VK – 2
- Szennyvíz elvezetés VK – 3
- Csapadék és belvíz elvezetés VK – 4

- Környezetalakítási javaslat KÖ – 1

- Régészeti lelőhelyek R – 1

- Hírközlési javaslat I H – 1
- Hírközlési javaslat II H – 2

- Elektromos energia ellátási javaslat E - 1

1. Előzmények

1.1. Bevezetés

Törtel Község Polgármesteri Hivatala 2015. évben bízta meg a Kiszelovics és Társa Településtervező Kft-t, hogy a település igazgatási területére vonatkozóan új, a 314/2012. (XI.8.) Korm. rendelet szerinti településrendezési tervet készítsen.

Az új településrendezési terv készítését indokolta a jogszabályi környezet változása, a magasabbrendű tervek módosulása és a hatályos terv jóváhagyása óta bekövetkezett társadalmi-gazdasági folyamatok.

2. Településrendezési javaslatok

2.1. Javasolt településszerkezet, területfelhasználási rendszer

Szerkezetileg az orsós falvakkal mutatott rokonságot, ugyanis a központot tágas hosszanti térség alkotta, közepén a templommal, s a tér két szélén, szalagtelkeken sorakoztak a lakóházak. A település központja ma is szabályos elrendeződésű, térhálós szerkezetű.

Méternői tervek alapján létesültek a további utcák.

A településen a beépítés intenzitása és jellege alapján falusias lakóterület, valamint településközpont terület található, ahol a lakó és intézményi területek vegyesen épültek.

A településszerkezeten a településrendezési terv nagyobb beavatkozást nem tervez, a kialakult közterületek és telektömbök változatlan formában megmaradnak. A fejlesztés irányai egyrészt a meglévő szerkezeten belüliek és területfelhasználási változásra irányulnak. Újabb tömböket, településrészeket nem jelöl ki a rendezési terv és a meglévő szerkezetben sem javasol szerkezeti elemet érintő változást.

A település területfelhasználási rendszere két nagy részre bontható, egyrészt a beépítésre szánt területek, valamint a beépítésre nem szánt területek. E két nagy kategórián belüli területeket az alábbiakban részletezzük.

2.1.1. Beépítésre szánt területek

Törtelen a beépítésre szánt területek döntő hányada a belterületen található. A külterületen lévő beépítésre szánt területek jellemzően a mezőgazdasághoz és állattenyésztéshez tartozó major területek, ahol különböző tevékenységek folynak. Ezek egy része szolgáltató jellegű terület, más része pedig állattartó terület.

A belterületen lévő beépítésre szánt területek a következők:

- Lakóterületek:
  - Falusias lakóterület: Törtel peremterületei és belterületének zöme kerültek besorolásra, ahol jellemzően nagyobb telkeken gazdálkodnak. A területre jellemző a lazább beépítés, a nagy, művelés alatt álló telek és az állattartás. Jellemzően oldalhatáron álló földszint, vagy földszint+tetőtér beépítéses családiházak és gazdálkodásra alkalmas melléképítmények találhatók. A külterületen lévő beépítésre szánt falusias lakóterület a volt állami gazdaság területén.
- Vegyes területek
  - Településközpont vegyes terület: Elsősorban a település központja, az intézményekkel vegyes lakóterület intenzív beépítésű részei kerültek besorolásra. Változatos telekterület mellett, nagyobb beépítési százalék és nagyobb építménymagasság jellemzi ezt a területet. A központi részen az intézmények földszint+ 1 emeletesek, valamint kiemelkednek a templomok és a volt malom épülete, mely a jelenlegi művelődési ház és könyvtár. A beépítési mód változatos, az intézmények szabadon álló beépítéssel kerültek elhelyezésre jelentősebb telekméret mellett, míg a lakóépület jellemzően oldalhatáron állóak. A településen tiszta intézményi terület nem alakult ki.
- Gazdasági területek
  - Kereskedelmi, szolgáltató terület: A belterületen lévő környezetüket nem zavaró kisebb telephelyek területei, valamint külterületi gazdasági területek. Tervezett belterületi gazdasági terület a belterület északi részén a belterületi határ mellett, valamint a külterületen gazdasági területfejlesztés tervezett a Törtelmix Kft fejlesztése érdekében.
  - Ipari gazdasági terület: A külterületen lévő kisebb ipari terület, valamint tervezett ipari terület a Nyilas határrészen.
- Különleges, beépítésre szánt terület

A beépítésre szánt különleges területfelhasználásba azon területek kerültek besorolásra, melyek nagykiterjedésű, máshova be nem sorolható, speciális funkciójú területek, melyek területei védelemre szorulnak, vagy éppen ezen területek környezetre gyakorolt hatása miatt a környezet szorul védelemre.

  - Vízmű terület: belterületen a vízmű telep területe.
  - Mezőgazdasági üzemi terület: mezőgazdasághoz kapcsolódó valamint állattartó telepek a külterületen.
  - Tervezett tófürdő területe: a külterületen a melegvízű kútra épített fejlesztési terület.

2.1.2. Beépítésre nem szánt területek

- Közlekedési és közműelhelyezési, hírközlési terület

Közlekedési területbe kerültek besorolásra az országos utak teljes szélességükkel, ahol a közlekedési létesítmények (buszmegálló, buszforduló) helyet kapnak, ezen területek közterületek. A közterületeken a közlekedési létesítményeken túl, közműelhelyezés és hírközlési létesítmények elhelyezése is történik.

- Zöldterület

Zöldterületbe került besorolásra a település azon közterületei, melyek állandó növényzettel fedettek és közpark kategóriába sorolandók. Települési szintű közpark a Milleneum park, valamint tervezett közpark a meglévőtől délre lévő szánkózódomb és térsége.

- Erdőterület

-gazdasági erdőterület

A közigazgatási terület jellemzően déli és nyugati határrészén lévő, nagyobb összefüggő erdőterület, valamint tervezett gazdasági erdőterület került kijelölésre a meglévő erdőterületek közelében a magasabbrendű terveknek megfelelően. Az erdőterületek kijelölésénél figyelembe lett véve a tervezési folyamat közben módosított erdőterv.

- Mezőgazdasági terület

- kertes mezőgazdasági terület

A kertes mezőgazdasági területbe azok a kiskertek, egykori zártkertek tartoznak, melyek a belterület közvetlen szomszédságában a külterületen található, továbbá a külterület több részén is megtalálható kertes mezőgazdasági területek. Ezeket a területeket jellemzően művelik.

- általános mezőgazdasági terület

A külterület nagy része mezőgazdasági terület, ahol szántóföldi növénykultúrákat termesztnek, valamint jelentős egybefüggő legelőterületek alakultak ki.

- Vízgazdálkodási terület

A Gerje főcsatorna medre é partja, valamint a a KÖTIVIZIG kezelésében lévő belvízcsatornák: Körös – ér, Nyilas I. összekötő csatorna, Nyilas – I , Gerje útmenti összekötő csatorna, Nyilas XXV, Nyilas XVI, Gerje csatorna, Vízjárás – Besnyő, Vízjárás – Besnyő I, Vízjárás – Besnyő III, Besnyő I, Büdös ér, Törtel – Nyilas – Besnyő I, Tetétleni, Kákástói I, Kákástói I-1, Kákástói II, továbbá a meglévő horgásztó. Tervezett vízgazdálkodási terület a belterületi mélyfekvésű területén tervezett belvíz és záportározó területe.

- Természetközeli terület

Kisebb mocsaras területek a külterületen.

- Különleges beépítésre nem szánt terület

Különleges beépítésre nem szánt területek, azok a nagyterjedésű minden más területfelhasználástól különböző, speciális funkciójú területek, melyek területei

védelemre szorulnak, vagy a környező területek szorulnak védelemre a területen lévő tevékenység miatt. Ebbe a területfelhasználásba soroltak a temető, a nagykiterjedésű belterületi sport és szabadidő terület, a belterületi bányatelek, a tervezett külterületi megújuló energiahasznosítási (napelempark) terület.

2.1.3. Szerkezetet meghatározó nyomvonalas és tagoló elemek

- Közutak:
  - 4609. jelű országos mellékút Köröstetétlen - Cegléd
  - 4611. jelű országos mellékút Abony - Nagykőrös
- Vízfolyások:
  - Gerje főcsatorna
  - KÖTIVIZIG kezelésében lévő belvízcsatornák: Körös – ér, Nyilas I. összekötő csatorna, Nyilas – I , Gerje útmenti összekötő csatorna, Nyilas XXV, Nyilas XVI, Gerje csatorna, Vízjárás – Besnyő, Vízjárás – Besnyő I, Vízjárás – Besnyő III, Besnyő I, Büdös ér, Törtel – Nyilas – Besnyő I, Tetétleni, Kákástói I, Kákástói I-1, Kákástói II
- Nyomvonalas vezetékek
  - elektromos gerinckábel
  - optikai kábel
  - gázvezeték

2.1.4. Védelmi és korlátozó elemek

A vízbázisok, a távlati vízbázisok, valamint az ivóvízellátást szolgáló vízilétesítmények védelméről szóló **123/1997. (VII. 18.)** Korm. rendelet előírásai szerint a vízkivételi létesítményeknél védőidomot, védőterületet és védősávot kell kijelölni, a közigazgatási hatósági eljárás általános szabályai szerint. Ezen felül a termelő- és a tartalékkút folyamatos állagmegóvásáról és a környezetük rendezettségéről, tisztaságáról gondoskodni kell. A belső védőterületen csak olyan tevékenység végezhető, mely a kitermelés előtt, vagy a kitermelés alatt álló víz minőségét, mennyiségét, valamint a vízkitermelés folyamatát nem veszélyezteti. A meglévő létesítmények üzemeltetésénél, valamint az újak létesítésénél ügyelni kell arra, hogy szennyező anyag ne kerülhessen a védőterületre, illetve a kutak vizébe. A védősáv határa a földbe fektetett vízvezetékek esetében a terepszintig, alattuk 1,0 m mélységig terjed, a vezetékek mellett ugyanakkor mindkét oldalon 2-2 m-es szélességgel veendő figyelembe.

A **"vízgazdálkodási hatósági jogkör gyakorlásáról"** szóló **72/1996. (V.22.)** Korm. rendelet 24. § (1) bekezdés c) pontja szerinti, az 500 m³/év kitermelt vízmennyiséget meg nem haladó, kizárólag házi vízigény kielégítésére szolgáló, sekély (a maximális talpmélység 25 m) mélységű kutak önkormányzati engedélyezési hatáskörbe tartoznak. (Létesítés, használatba vétel, megszüntetés, eltömedékelés, stb.) Ezek engedélyezésénél figyelembe kell venni az alapvető vízbázis védelmi követelményeket (palástcementezés). A lakossági fűtő kutakra az előírt 10 m -es védőtávolság megtartása kötelező. A kismélységű kutak különböző létesítményektől, potenciális szennyező forrásoktól való minimális védőtávolságát mindenhol

be kell tartani! Környezetvédelmi szempontból különösen nagy figyelmet kell fordítani a kutak helyes kialakítására, a szennyező anyagok bejutásának megakadályozására.

A külterületi tanyák és egyes állattartó telepek vízellátását rendszerint egyedileg, többnyire 10-30 m körüli talpmélységű fúrt kutakból oldják meg a tulajdonosok, de található még néhol ásott kutak is. Ezen vízkivételi művek esetében is elő kell írni a védőterületekre vonatkozó korlátozásokat és tiltásokat, melyeket a **123/1997.** (VII. 18.) Korm. rendelet szabályoz.

Az Abony területén lévő szennyvíztisztító telep védőtávolsága jelenleg 500 m.

A szennyvíztisztító telep védőtávolságán belül lakó-, üdülő, kereskedelmi-szolgáltatási célú, ipari gazdasági, településközponti vegyes és különleges övezetbe tartozó építmény nem helyezhető el, élelmiszer és gyógyszer alapanyag nem termelhető és nem állítható elő, élelmiszer és gyógyszer nem gyártható, nem csomagolható, nem raktározható és nem forgalmazható.

A szennyvízgyűjtő hálózatra telepített szagmentesen és zajmentesen kialakított szennyvízátemelő műtárgy 20 m-es, a szagtalanító berendezés nélküli műtárgy 150 m-es védőtávolság biztosítását igényli, az OTÉK előírásai szerint (Függelék az Országos Településrendezési és Építési Követelményekhez - Függelék "A").

Közművezetékek védőtávolságai:

Törtel község kül- és belterületén elhelyezkedő villamos művek biztonsági övezete:

- 20 kV-os szabadvezeték külterületen 5m
- 20 kV-os szabadvezeték belterületen 2,5m
- 20/0,4 kV-os transzformátor állomás külterületen 5m
- 20/0,4 kV-os transzformátor állomás belterületen 2,5m
- 0,4 kV-os csupasz szabadvezeték kül- és belterületen 1m
- 0,4 kV-os szigetelt szabadvezeték kül- és belterületen 0,5m
- 0,4 kV-os földkábel kül- és belterületen 1m

Védőtávolságok:

Telefon földkábel kábeltelevízió földkábeltől 0,5m

Telefon földkábel minden más létesítménytől általánosan 1,5 méter

Gázvezeték védőtávolság:

Középnnyomású vezeték (3 bar) lakóépülettől 4,0m

Középnnyomású vezeték (3 bar) szennyvíz vezetéktől 1,0m

Középnnyomású vezeték (3 bar) vízvezetéktől 0,7m

Középnnyomású vezeték (3 bar) üreges földalatti műtárgytól 2,0m

Középnnyomású vezeték (3 bar) telefon földkábeltől 0,5m

Középnnyomású vezeték (3 bar) elektromos földkábeltől 0,5m

3. Változással érintett területek

3.1. Településszerkezeti változások bemutatása

- Tervezett kereskedelmi, szolgáltató, gazdasági terület:
A település belterületének északi részén.
A külterületen a Törtelmix Kft telephelyének bővítési területe.
- Tervezett iparterület:
Ipari területfejlesztés a külterületen, egykori major területén.
- Tervezett beépítésre szánt, különleges, tófürdő terület:
A külterületen meglévő termálkútra épített fejlesztés
- Tervezett vízgazdálkodási terület:
A belterületi mélyfekvésű területén belterületi csapadékvíz befogadó és záportározó kialakítása.
- Tervezett, különleges beépítésre nem szánt megújuló energiahasznosítási terület:
A külterület több pontján, egykori kertes mezőgazdasági területen és rekultivált hulladéklerakó területén tervezett napelempark terület.
- Tervezett gazdasági erdő terület:
A külterületen a gazdasági erdőterületek mellett tervezett erdőterületek kijelölése a magasabbrendű terveknek megfelelően.
- Tervezett zöldterület:
A belterületen mezőgazdasági gyep területen tervezett közpark terület.
- Tervezett kerékpárút
Tervezett térségi jelentőségű kerékpárút a 4609. jelű országos mellékút mellett Köröstimén felé, valamint a 4611. jelű országos mellékút mellett Abony felé.
- Tervezett út
A település külterületét érintő tervezett M8 gyorsforgalmi út.
Tervezett gyűjtőutak a belterület tehermentesítése érdekében.

3.2. Településszerkezeti változások területrendezési tervekkel való összefüggéseinek bemutatása

A magasabbrendű területrendezési tervek tervi hierarchia szempontjából az alábbiak:

- Országos Területrendezési terv.
- Megyei Területrendezési terv

A magasabbrendű tervekkel való igazodás munkarésze külön feldolgozásra kerül a településszerkezeti terv leírás önálló fejezeteként.

A hivatkozott területrendezési tervek térségi- és övezeti besorolásai alapján az alábbiak érintik Törtel község közigazgatási területét.

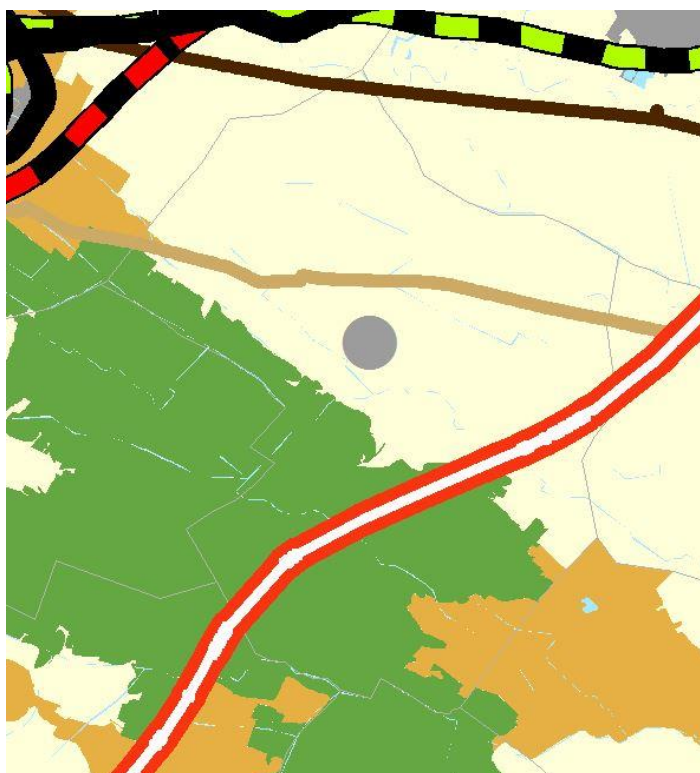
Az Országos Szerkezeti Terv település területét érintő elemeink felsorolása, bemutatása

- Az OTrT 2013. évi módosítása a település közigazgatási területét:

- erdőgazdálkodási térség
- mezőgazdasági térség
- vegyes területfelhasználású térség
- vízgazdálkodási térség
- települési térség

kategóriába sorolja. (1. számú melléklet alapján)

1. számú melléklet

- **Országos övezetekhez való területi igazodás, megfelelés**

Törtel község közigazgatási területét **országos övezetek** közül:

- országos ökológiai hálózat

- kiváló termőhelyi adottságú erdőterület
- tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő terület

övezetei érintik. (2.-4 sz. melléklet szerint)

2. számú melléklet

Az övezet területe a közigazgatási területet több ponton érinti.

Országos Területrendezési Tervről szóló 2003. évi XXVI. törvény vonatkozó rendelkezése alapján:

13. § (1) Az országos ökológiai hálózat övezetben csak olyan kiemelt térségi és megyei területfelhasználási kategória, illetve olyan övezet jelölhető ki, amely az ökológiai hálózat természetes és természetközeli élőhelyeit és azok kapcsolatait nem veszélyezteti.

(2) Az övezetben bányászati tevékenységet folytatni a bányászati szempontból kivett helyekre vonatkozó előírások alkalmazásával lehet.

(3) Az országos ökológiai hálózat övezetét a kiemelt térségi és a megyei területrendezési tervekben magterület, ökológiai folyosó, valamint puffterület övezetbe kell sorolni.

3. számú melléklet

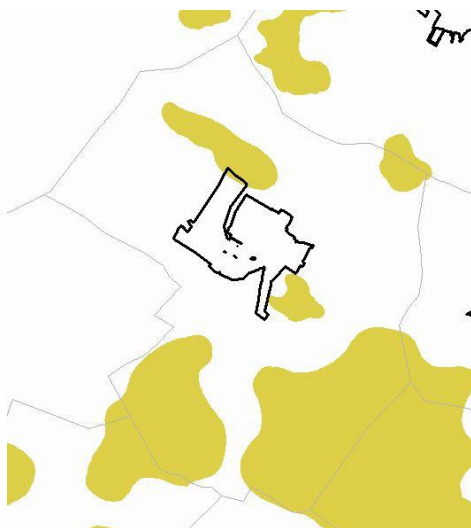

Az övezet területe a közigazgatási terület déli részét érinti leginkább.

Országos Területrendezési Tervről szóló 2003. évi XXVI. törvény vonatkozó rendelkezése alapján:

- 14. § (1)** Kiváló termőhelyi adottságú erdőterület övezetében új beépítésre szánt terület nem jelölhető ki.
(2) Az övezetben külszíni bányatelket megállapítani és bányászati tevékenységet engedélyezni a bányászati szempontból kivett helyekre vonatkozó szabályok szerint lehet.

4. számú melléklet

Az övezet területe a közigazgatási területet több ponton érinti.

Országos Területrendezési Tervről szóló 2003. évi XXVI. törvény vonatkozó rendelkezése alapján:

- 14/A. § (1)** A tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő terület övezete területét a kiemelt térségi és megyei területrendezési terv és annak alapján a településszerkezeti terv pontosítja.
(2) Az övezet (1) bekezdés szerint pontosított lehatárolása által érintett területre a kiemelt térség és a megye területrendezési tervének megalapozó munkarésze keretében meg kell határozni a tájjelleg helyi jellemzőit, valamint a település teljes közigazgatási területére készülő településrendezési eszköz megalapozó vizsgálata keretében meg kell határozni a tájjelleg megőrzendő elemeit, elemegyütteseit, valamint a tájképi egység és a természeti adottságokhoz igazodó hagyományos tájhasználat helyi jellemzőit.
(3) Az övezet (1) bekezdés szerint pontosított lehatárolása által érintett területre a tájképi egység és a hagyományos tájhasználat fennmaradása érdekében a helyi építési szabályzatban meg kell határozni a területhasználatra és az építmények tájba illeszkedésére vonatkozó szabályokat.
(4) A helyi építési szabályzat az építmények tájba illeszkedésének bemutatására látványterv készítését írhatja elő és a készítésre vonatkozó követelményeket határozhatja meg.
(5) Az övezetben bányászati tevékenységet a bányászati szempontból kivett helyekre vonatkozó szabályok szerint lehet folytatni.
(6) Az övezetben a közlekedési és energetikai infrastruktúra-hálózatokat, erőműveket és kiserőműveket a tájképi egység megőrzését és a hagyományos tájhasználat fennmaradását nem veszélyeztető műszaki megoldások alkalmazásával kell elhelyezni.

Országos jelentőségű infrastruktúra hálózatok érintettsége:

- Földgázszállító vezeték
- termékvezeték (Százhalombatta - Ócsa - Cegléd - Szajol)
- tervezett gyorsforgalmi út (M8)

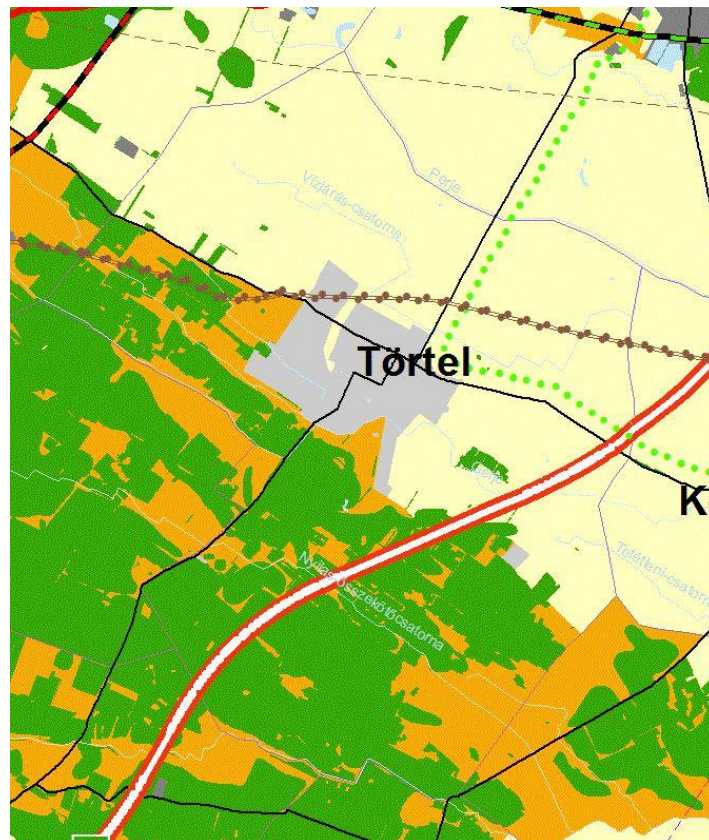
A Megyei Szerkezeti Terv település területét érintő elemeink felsorolása, bemutatása

- Pest Megye hatályos Területrendezési Terve (PMTrT) a település közigazgatási területét:

- hagyományosan vidéki települési térség
- vegyes területfelhasználású térség
- erdőgazdálkodási térség
- mezőgazdasági térség
- vízgazdálkodási térség

területfelhasználási kategóriába sorolja. (5. számú melléklet alapján)

5. számú melléklet

- **Megyei Övezetekhez való területi igazodás, megfelelés**

Törtel község közigazgatási területét az alábbi **térségi övezetek** érintik:

- magterület
- ökofolyosó
- kiváló termőhelyi adottságú erdőterület övezete
- erdőtelepítésre alkalmas terület övezete
- **térségi jelentőségű tájképvédelmi terület övezete**

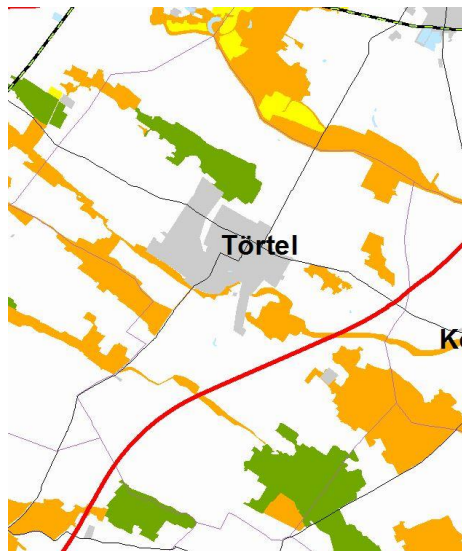

- **kiemelten érzékeny felszín alatti vízminőség védelmi terület övezete**
- rendszeresen belvízjárta területet övezete
- **szélerózióknak kitett terület övezete**

6 - 8. számú mellékletek alapján.

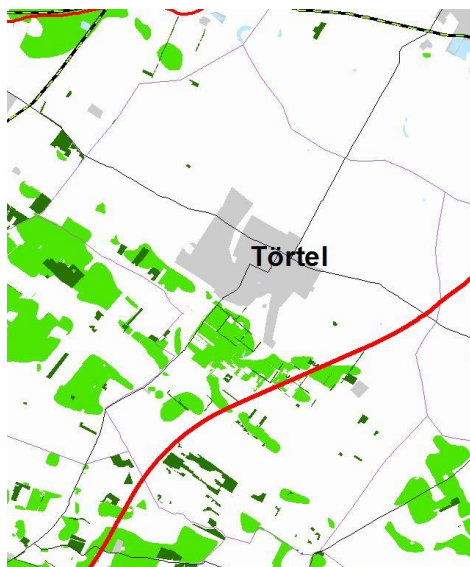
(A vastagon szedett térségi övezeteket a 2013. évi CCXXIX tv. módosítás megszüntette, így azokat a településrendezési eszközök készítésénél nem kell alkalmazni.)

6. számú melléklet

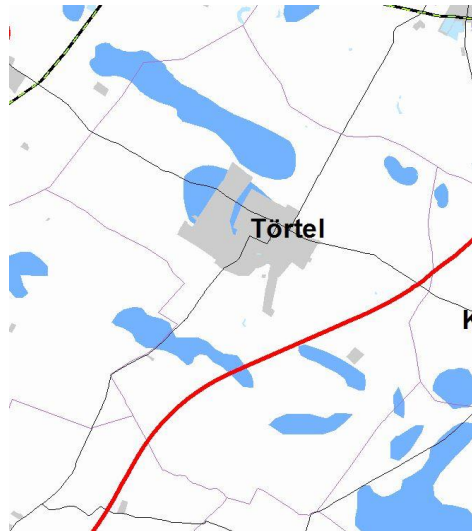
A magterület övezete (zöld színnel jelölt) a település belterületétől Ény-ra és a közigazgatási terület Dk-i részeit érinti. Az ökológiai folyosó (narancssárga színnel ábrázolt) a közigazgatási területet több ponton érinti.

7. számú melléklet

A kiváló termőhelyi adottságú erdőterület övezete (sötétzöld színnel jelölt) a település közigazgatási terület D-i részeit érinti több ponton, csakúgy mint az erdőtelepítésre alkalmas terület övezete (világos zöld színnel ábrázolt).

8. számú melléklet

A rendszeresen belvízjárta területet övezete (kék színnel jelölt) a település közigazgatási területét több ponton érinti.

Térségi jelentőségű infrastruktúra hálózatok érintettsége:

- térségi szénhidrogén szállító vezeték (Vecsés - Hajdúszoboszló)
- szénhidrogén szállító vezeték (Százhalombatta - Tiszaújváros)
- tervezett gyorsforgalmi út (M8, Kecskemét - Szolnok)
- térségi jelentőségű mellékút
- tervezett térségi kerékpárút hálózat (Abony - Köröstetétlen)

3.3. A változások a hatályos településfejlesztési koncepcióval való összhangjának bemutatása

- Tervezett zöldterület, közparkok *a településfejlesztési koncepció 2.2.1. A jövőkép, a településfejlesztési elvek, az átfogó cél és a részcélok kapcsolata i.)települési élettér fejlesztés pontja alapján*
- Tervezett iparterület *a településfejlesztési koncepció 2.2.1. A jövőkép, a településfejlesztési elvek, az átfogó cél és a részcélok kapcsolata d.)ipari fejlesztés pontja alapján*
- Tervezett kereskedelmi, szolgáltató, gazdasági terület *a településfejlesztési koncepció 2.2.1. A jövőkép, a településfejlesztési elvek, az átfogó cél és a részcélok kapcsolata d.)ipari fejlesztés pontja alapján*

- Tervezett különleges, megújuló energiahasznosítási terület *a településfejlesztési koncepció 2.2.1. A jövőkép, a településfejlesztési elvek, az átfogó cél és a részcélok kapcsolata f.)Energiatudatos település, megújuló energiák hasznosítása pontja alapján*
- Tervezett vízgazdálkodási, záportározó *a településfejlesztési koncepció 2.2.1. A jövőkép, a településfejlesztési elvek, az átfogó cél és a részcélok kapcsolata i.)települési élettér fejlesztés pontja alapján*
- Tervezett gazdasági erdőterület *PMTrT alapján*
- Tervezett különleges, tófürdő *a településfejlesztési koncepció 2.2.1. A jövőkép, a településfejlesztési elvek, az átfogó cél és a részcélok kapcsolata h.)idegenforgalmi fejlesztés pontja alapján*
- Tervezett kerékpárút *PMTrT alapján*
- Tervezett M8 gyorsforgalmi út *PMTrT alapján*
- Tervezett út *a településfejlesztési koncepció 2.2.2. A fejlesztési célok értelmezése az egyes településrészekre 2. Nyugati településrész pontja alapján*

4. Szakági javaslatok

4.1. Tájrendezési javaslatok

4.1.1. Tájhasználat, tájszerkezet javaslata

Törtel régi kun település Pest megye délkeleti részén, Cegléd és Abony, Nagykőrös városok, valamint Köröstétlen, Jászkarajenő, Kocsér, Nyársapáti községek gyűrűjének közepén fekszik. A Ceglédi kistérséghez (Ceglédi Többcélú Kistérségi Társulás tagja) tartozó település a Cegléd-Vezseny és Nagykőrös-Abony közötti közlekedési utak kereszteződésénél található. A településre jellemző, hogy a szomszédos Kiskunsághoz hasonlóan a község határában számos lakott, egymástól látástávolságban (negyedórányi járásra) lévő tanya, major található. Törtel külterületét 11 dűlő tagolja. (Búbos-, Mankós-, Nádas-, vízjárás-, Kákás-, Ernyő-, Czakó-, Ludas-, Újosztály-, Besnyő-, Nyilas dűlő)

A település közigazgatási területe 8416.2703 ha. Ebből külterület 8048,9993 ha, a belterület 335,4589 ha, a zártkert 31,8121 ha területű.

A település elfogadott fejlesztési koncepciójának alapja a környezettudatosság (környezetbarát gazdaságfejlesztés, környezeti terhelés csökkentése), alternatív energiafelhasználás lehetőségeinek támogatása az önkormányzati és lakossági-, vállalkozási szférában, valamint a meglévő táji- és települési környezet alakítása, a természeti-, természetközeli állapotok megőrzése (változatos élőhelyek, növényvilág és a fauna), védelme mellett (biodiverzitás biztosítása). Mindezek hozzájárulnak Törtel fenntartható fejlődéséhez.

A község településfejlesztésének elsődleges célja a népességmegtartás és népességnövelés melyet a meglévő munkahelyek megőrzésével, fejlesztésével, valamint újak létesítésével biztosítható. Versenyképes mezőgazdasági vállalkozások ösztönzése, az agrárszférához kapcsolódó feldolgozóipar megteremtése, fejlesztése (a helyben megtermelt takarmány itteni felhasználásával a hagyományos állattartás fellendítése, és az állattenyésztéshez kapcsolódó húsipar fejlesztése). Népességmegtartó erő a felsoroltak mellett a megfelelő életminőség és élettér biztosítása, ami a rekreációt jelentő közterületek, zöldfelületek fejlesztésével, rendszeres fenntartásával, és a településkép pozitív változásával valósítható meg.

A felsoroltakon kívül figyelembe vettük Törtel tájhasználati, zöldfelületi fejlesztése során az eltérő adottságú települési részek kiegyensúlyozott, integrált fejlesztését.

Településfejlesztési Konceptióban megfogalmazottakra alapozva, és a magasabbrendű területrendezési eszközök figyelembe vételével fogalmaztuk meg a község tájhasználatának, tájszerkezetének átalakítását és Törtel tájhasználati - zöldfelületi rendszerének fejlesztési irányait.

A tájrendezési javaslat célja, hogy a meglévő és a jövőbeni infrastrukturális adottságokat kihasználva, a település gazdasági életének bővítésével egy időben, a változatos természetadta lehetőségeket az idegenforgalom és a turizmus céljaira felhasználva, a település történelmi táji- mezőgazdálkodási örökségét környezetbarát módon továbbfejlesztő tájhasználat jellemezze Törtel igazgatási területét.

A település természeti adottságai

Törtel a Duna–Tisza közti síkvidék Gerje–Perje-sík és a Pilis–Alpári Homokhát kistáj határán fekszik. A település határának nyugati része a fent utóbb említett kistájhoz sorolható.

Az egykori hordalékkúp felszíne szélhordta homokkal fedett. Az enyhén hullámos síkság kisebb részei mélyedésekkel, szikes laposokkal mozaikszerűen tagoltak. Az ÉNy-DK irányú, párhuzamos lefutású homokhátak között vízelvező laposok láthatók. A mélyfekvésű laposokhoz agyagos, illetve szikes területek kapcsolódnak.

Domborzata

Törtel külterületének nagyobb része a Gödöllői-dombság és a Tisza-völgye között elhelyezkedő löszökkel és futóhomokkal fedett alacsony ármentes síkság (Gerje–Perje sík). Besnyő, Nyilas és Ludas határrészek felszíne egyenetlen, szélhordta homok hátakkal.

Törtel átlagos tengerszint feletti magassága 95-103 mBf. (A határ legmagasabb pontja a Besnyőben található 103 mBf). A többnyire mélyfekvésű, csaknem sima felszínt lösziszapos löszös üledékek borítják. A Gerje és Perje ér völgy melléke iszapos, homokos, csapadékos években belvizes, helyenként tőzegecs síklápokkal tagolt ártéri síkság (Kákástói rész, Nagyvízjárta terület). E tájrész hasznosításában a rétek és legelők, valamint ártéri jellegű ligeterdők és rétlápok jellemzőek.

Talajai

A község jelentős részén a talajtakaró leginkább humuszos homok, ami kisebb foltokban futóhomokos és csernozjomos homoktalajokkal váltakozik. A homokos területek: Ludas, Újosztály, Nyilas és részben Besnyő dülők. A homokon képződött talajok az összterület kb. 80%-át teszik ki. A talajtani térképek adatai szerint a község mélyebb területeinek talaja részben lápos réti talaj, homokos vályog, részben mélyben sós réti csernozjom, közép-kötött vályog. A különböző talajféleségek aránya helyi adatok szerint: 35 %-ban könnyű homok, 15

%-ban barna homok, 15 %-ban mezőségi vályog, 35 %-ban középkötött talaj, több helyen szikes foltokkal.

Éghajlata

Éghajlati szempontból Törtel a közép-alföldi éghajlati körzethez tartozik, ahol túlsúlyban a szárazföldi hatás érvényesül, egész évben elégtelen nedvességű, aszályos, a nyár mérsékelten forró. Az időjárási elemek évi és napi ingadozása egyaránt jelentős.

Törtel közigazgatási területe mérsékelten meleg, meleg-száraz éghajlattal jellemezhető. A napsütés évi összege 2040-2070 óra között van, a hőmérséklet évi és vegetációs időszaki átlaga 10,3°C, illetve 17,2-17,3°C. Az abszolút hőmérsékleti maximumok sokévi átlaga 34,0 – 34,2 °C, a minimumoké -16,0 °C. Csapadékban szegény terület, gyakori az aszályos nyár. Az évi csapadékösszeg 520-540 mm, a vegetációs időszakban 300–320 mm. A szélirány a vidékre jellemzően változó. A leggyakoribb szélirány ÉNy-i, ősszel a K-i, DK-i. Az átlagos szélesség 2,5 m/s.

Vízrajza

Törtel a Tisza vízgyűjtő területének része. Igazgatási területén jelentős folyó- vagy állóvíz nincs. A kistáj száraz, gyér lefolyású, erősen vízhiányos terület. A település határának vízhálózata az Törtel északi-keleti határán húzódó Perje-főcsatorna vízgyűjtőjére és a Nyilas-ér és Körös-ér vízrendszerére, valamint a Gerje-Perje főcsatorna a község igazgatási területén áthaladó szakaszára terjed ki. A nyugattól keletre folyó Gerje csatorna Pilis település alatt ered és Tószegnél ömlik a Tiszába. A többször is árvízzel, elöntéssel fenyegető vízfolyást korábban szabályozták és magas gátak közé szorították vizét. A község határának dülő nevei (és a régi térképek) bizonyítják, hogy régebben jelentős területeket borított állandóan vagy időszakosan víz. Ezek az elnevezések: Nádas, Vízjárás, Fehér-tó, Kákás-tó, Nagy szék, Nagy lapos. A falu és a temető közötti, ma halas tónak nevezett területet egykori térképek Bozód tó néven jelzik. Törtel belterületének közepén ma is elég nagy kiterjedésű nádas, lapos terület fekszik, az ún. Turi lapos.

A talajvíz 2 m mélyen érhető el, mennyisége nem jelentős.

1900-as évek elején és a század derekán a mezőgazdasági majorokban, valamint a község belterületén is több artézi kutat fúrtak. A kutak átlagos mélysége 200-300 m. A kutató fúrások alkalmával két helyen magas hőmérsékletű víz tört fel: a Sós tanyánál és a Német dűlőnél. Az utóbbi kút vize 40 ° C fölötti, melyet fürdésre használt a környék lakossága 1974 nyaráig.

A település nyugati határát szegélyező Gerje.

Növényvilága

Törtel külterülete a Pilis–Alpári Homokhát az Alföld flórávidéke (*Eupannonicum*) Duna-Tisza közti flórajárásába (*Praematricum*) tartozik. A Pilis–Alpári Homokhát legelterjedtebb potenciális erdőtársulásai a gyöngyvirágos tölgyesek (*Convallario-Quercetum roboris*), valamint a tatárjuharos tölgyesek (*Aceri tatarico-Pseudovinae-Quercetum roboris*), pusztai tölgyesek (*Festuco-Quercetum roboris*), említhetők. Jellemző lágyszárúak a magyar csenkesz

(*Festuca vaginata*), a barázdált csenkesz (*Festuca sulcata*), az élesmosófű (*Chrysopogon gryllus*). A homokháton a jellemző bennszülött lágyszárú fajok a homoki kikerics (*Colchicum autumnale*), a medvetalp (*Heracleum sphondylium*), a homoki vértő (*Onisma arenaria*), a kései szegfű (*Dianthus serotinus*) és az őszirózsa (*Aster punctata*), valamint az árvalányhaj (*Stipa pennata*). Törtel határában természetes növénytakaró, a nem művelhető szikesek és nádasok kivételével, nem található. A táj nagy részét kitevő futóhomokos hordalékkúp síkság jellegének megfelelően, homokpuszta réttel, ritkán nyáras-borókás és homoki-tölgyes jellegű erdőfoltokkal, nyáras-akácus erdőkkel mozaikosan tagolt kultúr-sztyep jellemzi.

Jelenlegi táji megjelenés, tájképi jellegzetesség

Törtel községet változatos, mozaikos megjelenésű külterület jellemzi. A környező tájat erdősült területek, szikes rétek, kertgazdasági területek, tanyák, tanyacsoportok, valamint egybefüggő mezőgazdasági területek (szántóföldek) és a közöttük fel-felbukkanó kisebb-nagyobb méretű élő és már nem működő gazdasági majorok jellemzik.

A tájban megjelenő határozott vonalú létesítmények (közlekedési utak, mezőgazdasági utak, belvízelvezető árkok, csatornák) kísérő növényzete és a mélyfekvésű területek náddal borított felületei is hozzájárulnak a községet övező külterület sokszínűségéhez. A hátakon lévő és a vízfolyásokat szegélyező ligetes-fás területek váltják a mélyebben fekvő, vízjárta gyepes réteket. A fentebb felsorolt eredeti potenciális növénytakarások napjainkban csak helyenként és zárványszerűen láthatók. Helyettük a mezőgazdasági kultúr-táj mesterséges társulásai határozzák meg a település flóráját. (szántóföldek termesztett növényzete, ültetvény jellegű puhafás erdők, telepített gyümölcsösök).

A település történetéből adódóan Törtel határára még ma is jellemző, és táji látványában is meghatározó a tanyavilág és a tanyasi életforma. A tanyák, többnyire a belterülettől délre, utcászerűen, tanyatelkeken kerítéssel körbevéve jöttek létre.

4.1.1.1. Tervezett tájhasználati változások, fejlesztések

Törtel számos előnyös adottsággal rendelkezik: nagykiterjedésű mezőgazdasági területek, működő állattartó telepek, kedvező alakul a kommunális infrastruktúra kiépítettség, előnyös, hogy meglévő termálkúttal rendelkezik.

A rendezési terv időszakára szóló tájhasználati változások elsősorban a település belterületét, illetve a település közvetlen környezetének, terület-felhasználását befolyásolják. Gazdasági-kereskedelmi terület, közlekedési terület, intézményterület, valamint rekreációs célú és zöldfelületi fejlesztést, javasolt gazdasági célú erdőtelepítést jelöl ki a településfejlesztési koncepció.

Belterületen

- Sportpálya és szabadidős területe szabadidős centrum kialakítása, szabadtéri színpaddal, jelentős zöldfelülettel.

- A temető szomszédságában közpark kialakítása a temetőt elválasztó látványtakaró kegyeleti - erdősávval.
- Jóléti tó, záportározó kialakítása a mélyfekvésű területen, a tó partján sétánnyal, rendezett zöldfelülettel
- A település központi részén játszótér kialakítása
- Kereskedelmi, szolgáltató gazdasági terület kijelölése

Külterületen

- különleges tófürdő kialakítása szolgáltatásokkal, rendezett zöldterülettel, látványtakaró erdősávval
- megújuló energiahasznosítási terület, napelempark kijelölése több területen
- meglévő diófasor védelme
- új külterületi tehermentesítő út megvalósítása
- gazdasági célú területbővítés a Törtel-Mix telephelyének szomszédságában

4.1.1.2. Meglévő tájhasználat fejlesztése

Jelenleg elsősorban a mezőgazdasági tájhasználat (szántóföldi művelés, állattartás, kertgazdálkodás), az erdőgazdálkodás (fa és papíripari alapanyagként ültetett erdők), és a vízgazdálkodás alá eső területek (csatornák), valamint a mezőgazdasághoz köthető szolgáltatási célú gazdasági tevékenység, jellemzik a település igazgatási területének hasznosítását.

A tervezett időszakban a fent említettek mellett a gazdasági területek fejlesztése, az aktív és a kényeztető pihenést, a sportot, turizmust szolgáló beruházások elősegítése, valamint a természet megőrzését, védelmét biztosító, különleges tájhasználat (természeti területek megőrzése) is jellemzi a település határának jövőbeni tájhasználatát.

A rendezési terv célja Törtel külterületének meglévő táji-, környezeti-, infrastrukturális-, és természeti adottságait előnyösen alkalmazó tájhasználat: *a fenntartható fejlődést biztosító, korszerű, ökocentrikus fejlesztés.*

A település elkészült Fejlesztési Konceptiójára építve az abban megfogalmazottak figyelembevételével alakítottuk ki a településrendezési terv tájrendezési javaslatát.

Mezőgazdasági-kertgazdaság tájhasználat fejlesztése

A mezőgazdaság a település legfontosabb gazdasági alapja.

Törtel termőtalajai változatosak. A község észak-nyugati határán lévő szántók egy részét mészben gazdag homoktalajok, degradálódott löszfelületek borítják. A homokos területek: Ludas, Újosztály, Nyilas és részben Besnyő dűlők. Csernozjom talajú barna földek alkotják az északi határrészeket (Abonnyal határos dűlők). Homoktalajok, degradálódott löszfelületek borítják a község délnyugati határát. A rosszabb minőségű (átlagosan 2-10 aranykoronás termőföldek) szikesedésre hajlamos talajok, alkotják az keleti határrészeket. (Köröstetétlennel szomszédos határ, Gerje-mente). A tájra jellemzőek az őshonos növények, a szikes, zombékos, láprétes fátlan növénytársulások. A település tájhasználatára (létezésétől kezdve) jellemző a földművelés és az állattartás később a szőlő- és kertművelés.

Jelenleg a település határának birtokviszonyaira jellemző, hogy megtalálhatóak a nagyüzemi gazdálkodó szervezetek (Dél-Pest Megyei Mezőgazdasági Rt., Jalsoviczky-tanya, Dózsa MgTsz. utódgazdaságának majorjai, a volt Rákóczi MgTsz majorjai, telephelyei és a kisebb gazdaságok: egyéni gazdálkodók, őstermelők is.

A vetésszerkezet az elmúlt fél évszázadban átalakult. Jelenleg a szántóföldi növények termesztése a legmeghatározóbb: őszi és tavaszi kalászosok (búza, árpa, tritikálé), kukorica, lucerna, repce, zöldségnövények elsősorban a település határán belüli földrészeken és a község határához közeli területeken (paradicsom, paprika, burgonya).

Mezőgazdasági tájhasználat fejlesztés során a klimatikus viszonyoknak és termőföldi adottságoknak megfelelő vetésszerkezet kialakítása (az Európai Unió által megfogalmazott un. „zöldítés” a monokultúra megszüntetését, visszaszorítását szolgáló előírások betartása) mellett ösztönözni kell az öntözéses területek megtartását, bővítését és magasabb gazdasági hozamú zöldségtermesztés elterjesztését. Ez a határbeli utak karbantartásával, burkolásával, és a külterületi csatornahálózat rendszeres fenntartásával elősegíthető. A rendezési terv javasolja hosszútávon a *biogazdálkodást*, illetve *az integrált termelési módok* meghonosítását és *az extenzív legelőgazdálkodás elősegítését*.

A települést körülvevő tanyákon jelenleg is folyik biogazdálkodás (Nagy István, Skoda Imréné gazdasága, Kákástó dűlő). A legeltetett területek jelentős része őszyep, melyeket még nem törtek fel. A legeltetési időszak áprilistól decemberig tart. A gyepeken megtalálhatóak a vörös apró csenkeszek, rozsnokok, a tarackos búzafű, de itt él a bárányparéj, komlós lucerna és a sárkerep lucerna is.

Biogazdálkodás előtérbe kerülésén, a természetes talajerő-utánpótlást (trágyázás) a környezetvédelmi hatóság kezelési előírásának megfelelő szántóföldi művelést, hagyományos legeltető állattartást (adott területrészen meghatározott számú állat tartása) értjük.

Az integrált termelési rendszerek korszerű talajerő-gazdálkodásnak megfelelően a talajba jutó nitrogén mennyiségének korlátozását (műtrágyázás, fejtrágyázás) és a talajösszetétel vizsgálat eredményének megfelelő, a termelt gazdasági növények igényeihez alkalmazkodó tápanyag-utánpótlást javasol a művelt területeken. A „kemikáliás szennyezésre” érzékeny, vízjárta határrészekre vonatkozó jogszabályok 2/2002 KöM-FVM együttes rend., 20/2001. Korm rend., 4/2004. FVM és a 150/2004. FVM rend. Speciális előírásokat fogalmaznak meg a Helyes Gazdálkodási Gyakorlat-ban és az agrár-környetgazdálkodási támogatások igénybevételeinek szabályairól.

Tanyaközpontok, állattartás korszerű fejlesztése

Törtel hagyományaiban legeltető-állattartó település. A lakott tanyák elsősorban a külterületi országos utak (Nagykörösi út, Ceglédi út) mellett és a jelentősebb dűlőutak mentén, tanyatelkekkel és a sűrűbben lakott részekben utcás részt alkotva helyezkednek el szinte a teljes igazgatási terület behálózva.

A község külterületén nagyobb kiterjedésű majorokban korábban Dózsa Mgtsz. nagyüzemi állattartás folyt (szarvasmarha, juh). A közelmúlt előnytelen gazdasági környezetváltozásának következtében egyre több az üresen álló, vagy alig kihasznált gazdasági épület a határban bizonytalanná, elhanyagoltá téve a tájképi látványt (Újosztály-dűlő, Nyilas-dűlő).

Nem használatosak a Rákóczi Mg Tsz. volt sertés- és marhatartó telepei, a korábbi mezőgazdasági majoroknak csak gépudvarát, terménytároló silóit, takarmánytárolóit

használják (gabonátárolás: Közép – Magyarországi Gazdák Szövetkezete Nyilas dűlő (0407/18), Praktika Kft. Nyilas dűlő (0277/1 hrsz.), valamint kigazdák telephelyeiként szolgál.

Jelentős állatlétszámú állattartás jelenleg a nagykőrösi út mentén lévő Dél-Pest Megyei Mezőgazdasági Zrt. (Ságvári–telep, szarvasmarhatartás, tehenészet állatok száma: 900 db tehén, 200 db borjú, 120 db növendék) és a Kerék telepen a Ludas dűlőben állattenyésztés-tehenészeti telep, állatok száma: 270 db tehén, 200 db borjú), Jalsoviczky-major szarvasmarha–telep Nyilas dűlő (0291/2), valamint nagyobb tanyákon működnek állattartó helyek. Nyilas dűlő (0322/3, 0364/2, 0295/7 hrsz.).

Juhászatok a Nyilas dűlő (Borbély-tanya 0271/5 hrsz. 520 db), Vízjárás dűlő (Farkas-tanya 035/23 hrsz. 570 db magyar merinó juh, 64 ha legelővel), Kákás dűlő, (061/4 hrsz. 1000 db magyar merinó és német fekete fejű juh 35,6 ha legelő 60 ha szántóterülettel).

Sertéstartás GANSO PRIMO Kft. (0123/6 hrsz., az állatok száma: 3900 db hízó sertés), Angyal Csaba (0124/29 hrsz. jelenleg 150 db fejlesztés után 300 db sertés.), időszakos működésű a TÖRPIG Kft (081/13, 081/14 hrsz. 500-550 db sertés).

A külterületen egyéb kisebb állattartó tanyák is találhatóak Horváth János (Nyilas dűlő 0324/6 hrsz.) tehenészet, biogazdálkodás Nagy István tanyáján.

A Településfejlesztési Konceptióban megfogalmazottak szerint a szántóföldi kultúrákhoz kapcsolódó állattenyésztés fejlesztése kiemelt cél, valamint a meglévő állattartó telepek infrastrukturális és technológiai fejlesztése során az állattartó telepek környezetkímélővé és energiatakarékosá tehetők.

Az ÚMVP keretében az állattartó telepek modernizálására és a megújuló energiaforrások használatával nyerhetők a revitalizációhoz szükséges források. (EMVA: természeti környezet megóvása, a megújuló energiatermelés ösztönzése.)

Ennek célja a mezőgazdasági ágazat versenyképességének javítása: új termékek, eljárások és technológiák fejlesztésére irányuló együttműködés a mezőgazdasági és élelmiszer ágazatban, (pl.: korszerű húsüzem létesítésével a kis állatlétszámot tartó helybeli gazdák az előállított termékeik számára biztos értékesítési lehetőséghez jutnának)

Revitalizációval a meglévő kihasználatlan mezőgazdasági üzemi területek egy részét a rendezési terv szerint turisztikai célú állattartásra, illetve terménytárolásra, élelmiszer feldolgozó ipari-gazdasági hasznosítású területté célszerű fejleszteni (pl.: hűtőház).

A mezőgazdasági telephelyek tervezett fejlesztése során a majorok körüli véderdőket is célszerű felújítani, kiegészíteni. A telepítés során előnyben kell részesíteni a potenciális erdőtársulások fafajait, valamint az „ideillő” őshonos fafajokat.

Korábban a FVM által meghirdetett Új Magyarország Vidékfejlesztési Program (2007-2013, 2014-2020) a versenyképes mezőgazdaság (állattartás körülményeinek javítása, kertészetek modernizálása, méretgazdaságos üzemszerkezet, innovatív termelési eljárások), a fenntartható földhasználat (környezeti terhelés ésszerű csökkentése), valamint a genetikai sokféleség (természeti környezet –talaj, vizek, élőhelyek védelme- Natura 2000 hálózat) megőrzése érdekében pályázatok útján kívánja segíteni a mezőgazdaságból élőket.

A fenti program keretében a belső erőforrásokat megmozgató fenntartható helyi fejlesztési stratégiák, kistérségi összefogás is biztosítják a településfejlesztési koncepcióban megfogalmazott fejlesztési célok elérését.

Erdőgazdálkodás fejlesztése

Törtelt is magába foglaló kistáj az Alföld flórávidék Duna-Tisza közti flórajárásba tartozik. Eredeti növénytársulásait a pusztai tölgyes és gyöngyvirágos tölgyes erdőtársulások alkották, azonban ezek mára a túlnyomó mezőgazdasági területhasználat miatt teljesen eltűntek.

Természetes erdő sincs. 1960. után a nagykőrösi Állami Gazdaság, majd a Rákóczi és Aranykalász termelőszövetkezetek telepítettek több száz holdon un. cellulóznyárfákkal erdőket, a Ludas és Nyilas részeken.

Az Ország Szerkezeti terve erdőgazdálkodási térségbe sorolta a község igazgatási területét. Jelenleg a település közigazgatási területének mintegy negyede (2070,2799 ha) erdőgazdálkodási terület. A község Nagykőrössel, Cegléddel határos dűlőiben telepített elsősorban nyárfás és nyárfás-akácos elegyes fiatal és középkorú ültetvényerdők találhatók.

Az erdők átlagos évi folyónövedéke a 2,1-3 m³/ha között változik.

Magánkézben lévő területeken akácok láthatók. Az alábbi helyszínrajzon az Országos Erdőállomány Adattár szerinti erdőterületek zöld színnel jelöltek.

Védelmi célú erdők, erdősávok helyenként hiányos területei találhatóak a gazdasági környezet (mezőgazdasági- célú majorok, ipar-szolgáltató területek, raktározási területek) körül.

Törtel külterületének utjait, csatornapartjait kísérő, nem folytonos fasorok többnyire szürke nyár, fehér fűz, fehér akácfaiból állnak. (a településről kivezető utak mente, csatorna-partok, mezőgazdasági utak mente).

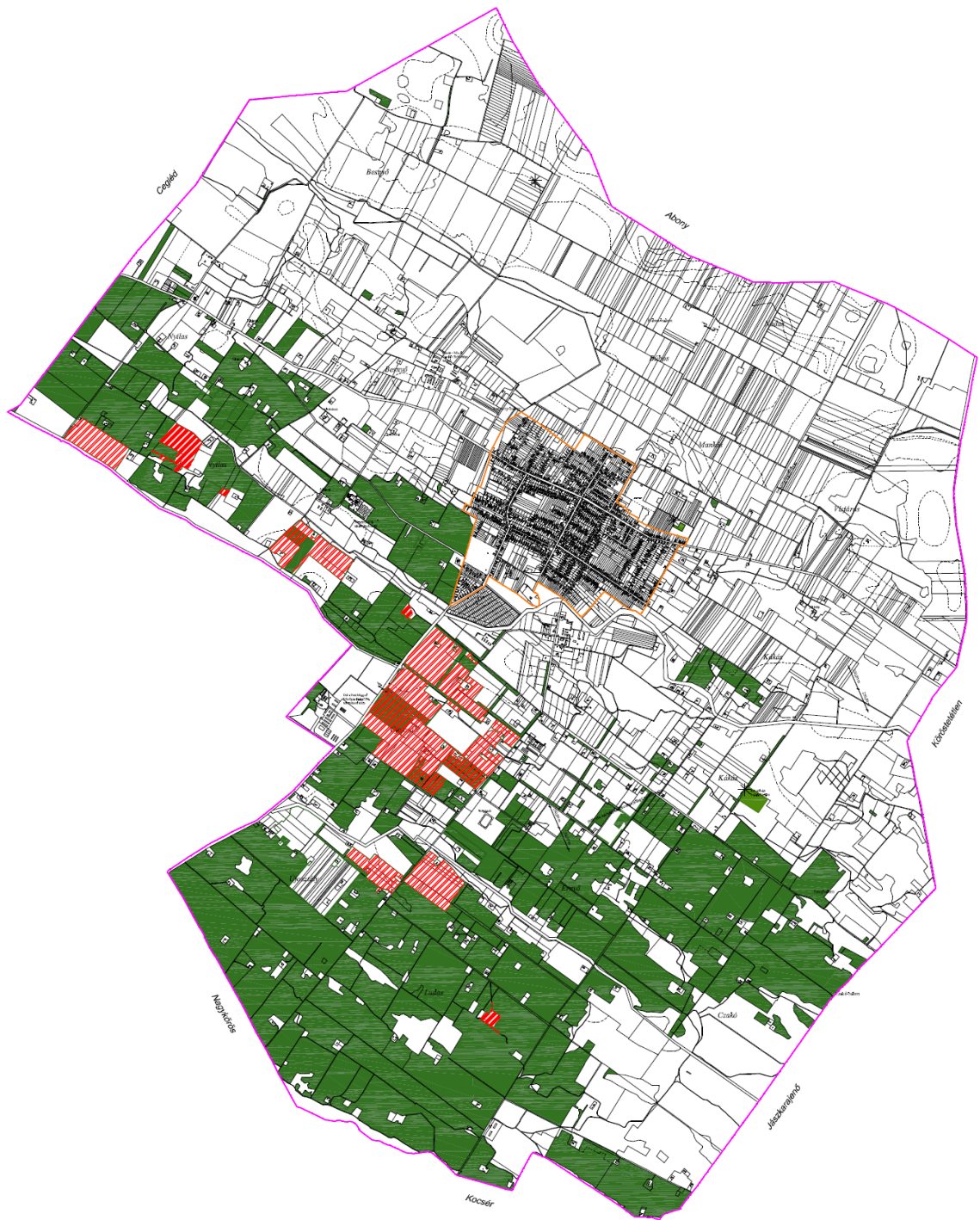
Az erdők művelésével kapcsolatban hatósági jogkört Erdészeti Szolgálat gyakorolja. Az egyéb erdőfelületek gondozását, bővítését az Erdészeti Szolgálat felügyeli.

Az erdősítést több uniós program és a Vidékfejlesztési Stratégiai terv (2000.) is támogatja. A közelmúlt településkörnyéki fásításai (Ifjusági park), alkalmazott fafajai (magas kőris, juhar fajok, platánfa stb.) már az átgondolt környezet alakítást mutatja.

Az OTrT előterjesztése alapján az erdőterületek bővítése a megyei rendezési terv szerint is kívánatosak. Az ökológiailag stabil állományú erdők telepítését, fafaj összetételét az a gazdasági érdekek, termőhelyi- az ökológiai viszonyok határozzák meg. Javasolt az eredeti növénytársulások fafajösszetételét tükröző őshonos fafajú, természetközeli erdők telepítése.

Erdőtelepítésre javasolt területek: a PMTrT-vel összefüggésben a külterület dél - nyugati részén a Nagykőrösi határhoz közeli területrészen, valamint a belterülettől délre eső területrészen. A javasolt erdőgazdasági térség az alábbi helyszínrajzon feltüntetett (piros sávzással jelölt területek) szerint 2925,5800 hektárra bővíthető. A javasolt területbővítés összhangban van a megyei területrendezési tervben erdőtelepítésre alkalmas terület övezetével. Százalékos arány szerint a településen 34%-ra növelhető az erdőgazdasági térség területe.

A magasabbrendű településrendezési eszközök kiváló termőhelyi adottságú erdőterületek övezetébe sorolta Törtel külterületének egyes részeit. Ezeket a TJ-1 jelű tervlapon tüntettük fel.

A meglévő erdők művelését, és a tervezett védőerdők, erdők telepítését, kezelését az erdők védelméről szóló (1996/LIV., valamint az 1996/LIII) törvények szabályozzák. A hatósági jogkört Erdészeti Szolgálat gyakorolja. Az egyéb erdőfelületek gondozását, bővítését az Erdészeti Szolgálat felügyeli. A hatósági jogkört az ártéri, természetvédelem alatt álló erdők esetében a Közép-Tisza-vidéki Környezetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség, valamint az Erdészeti Szolgálat gyakorolja.

A rendezési terv időtartamára a gazdasági területek körül elsősorban védelmi célú, valamint jóléti erdők telepítését javasoltuk a tervezett rekreációs, turisztikai céllal fejlesztendő területek környezetében. Az erdőtelepítést előzetes termőhelyi vizsgálatok alapján, őshonos fafajok felhasználásával, szakirányú részletes tervek szerint, az idevonatkozó jogszabályok figyelembe vételével kell megvalósítani.

Védelmi célú erdők, erdősávok létesítése az ipari-gazdasági környezet (mezőgazdasági-turisztikai célú majorok, ipar-szolgáltató területek, raktározási területek) teljes záródású (több lombkoronaszintű) növény-védősávval történő takarását jelenti. Ez elsősorban optikai elkülönülést tesz lehetővé ott, ahol a gazdasági tevékenység és pihenő-lakó területhasználat szomszédos területeket érintenek. (pl. tervezett gazdasági területfejlesztés a belterület északi részén). Javasoljuk, hogy a kereskedelmi-szolgáltató célú gazdasági területeken 5-10 m széles két lombszintet adó (fa- és cserjesor) védősáv létesítését írja elő az a település önkormányzata.

A meglévő és megvalósuló gazdasági területeken - annak területén 15-25 m szélességű védőerdősáv létrehozásáról gondoskodjon a terület használója, tulajdonosa. A teljes záródású védősáv lombkorona szintjét: fehérnyár, korai juhar, magas kőris, magyar kőris, kocsányos tölgy, csertölgy, szilfa, mezei juhar stb. fafajok adják. Cserjeszintjét bodza, egybibés galagonya, vadrózsa, kókény, közönséges som, orgona, tatárlonc, stb. növények alkotják. Telepítésüket az idevonatkozó jogszabályoknak megfelelően szakirányú tervek alapján kell elvégezni.

Ligetes ültetésű fásítás

A turizmus szempontjainak is megfelelő a települési zöldfelületi rendszeréhez is szervesen kapcsolódó területeken a növénytelepítést átfogó, részletes környezetrendezési és/vagy kertépítészeti terv alapján kell megvalósítani. (szabadidő és sportközpont fejlesztési elképzelések ligetes fásításai, temető melletti közpark kialakítása, rendezése).

Tájfásítás

Törtel külterületének utjait, vonalas létesítményeit kísérő, fasorok többnyire fehér akác, szürke nyár, fehér fűz és ezüstfa állnak.

Javaslatunk, hogy a jelenlegi közlekedési utakat kísérő hiányos fasorokat - a meglévők egészségi állapotának megfelelően azok kivágásával, vagy kiegészítésével, őshonos fafajok (magas kőris-Fraxinus excelsior, magyar kőris, pusztaszil-Ulmus leavis Pusztai, fehérnyár Populus alba, juharfa, stb.) ültetésével fokozatosan pótolják. A fasorok telepítését a földtulajdonosokkal, erdészeti és közlekedési hatósággal egyeztetett módon, szakirányú tervek alapján kell kivitelezni. A mezsgyéken, szélesebb (cserjesorokkal is kiegészített) további fasorok telepítése, a meglévők fenntartása, pótlása az élővilág védelme miatt és ökológiai szempontból is lényeges. Az állatok búvóhelyeül, madarak fészkelő helyeül szolgálnak, valamint a megművelt szántóföldeken a talaj védelme érdekében is lényeges szempont a mezővédő erdősávok telepítése a deflációs hatás csökkentése érdekében.

A széles erdősávok tájésztétikailag is kedvezőbb látványt nyújtanak.

Vízgazdálkodás alá eső területek fejlesztése

Törtel igazgatási területe a Tisza vízgyűjtő területének része. A kistáj vízhálózata az Abony és Törtel határán húzódó Perje-főcsatorna vízgyűjtőjére, valamint a Gerje-Perje főcsatorna szakaszára terjed ki. A kistáj száraz, gyér lefolyású, erősen vízhiányos terület. Jelentős folyó- vagy állóvíze nincs. A település határát középen a nyugattól keletre folyó Gerje csatorna szeli át, délen Ludas-dűlőnél a Kőrösi ér, északon Abonnyal határos területeken a Perje csatorna érinti. A település igazgatási területén jellemzőek a kisebb-nagyobb kiterjedésű, mélyfekvésű, belvív által fokozottan veszélyeztetett, magas talajvízszintű területek.

Csapadékos években nagy területeket borít el a belvív, ezért a Községi Tanács 1973. évben általános belvízrendezési tervet dolgoztatott ki, melynek megvalósulásaként a külterület mélyebb részeit behálózzák a belvizet levezető csatornák. A belterületről elvezetett csapadékvíz befogadója Perje-Főcsatorna, Gerje-Főcsatorna.

1904. óta több artézi kutat is fúrtak a község területén, az egykori nagy birtokok majorjaiban s a község belterületén is. (átlagos mélységük 200-300 m). A kutató fúrások alkalmával két helyen magas hőmérsékletű víz tört fel: a Sós tanyánál és a Kákás dűlőben. Az utóbbi pozitív kút vize 40 ° C fölötti, melyet fürdésre használt a környék lakossága 1974 nyaráig. Az infrastrukturális hiányosságok és a szükséges egészségügyi-, és higiéniai követelmények be nem tarthatósága miatt hatóságilag lezárták a természetes fürdőt. Jelenleg egy pozitív kútfoglalat található itt.

A megyei szintű területrendezési tervben foglaltak alapján a község igazgatási területe a kiemelten érzékeny felszín alatti vízminőség-védelmi terület, valamint a rendszeresen belvízjárta terület övezetéhez tartozik. (Perje, Gerje mente).

Törtel vízellátását a belterületen lévő települési vízműről biztosítják, melyet az Öko-Víz Kft. üzemeltet.

Gazdasági tájhasználat fejlesztése

Törtel tájhasználatára, tájképi megjelenésére leginkább jellemző a mezőgazdasági-és erdészeti termelés (faipari üzemek pl.: Roltim fa Kft.) és a kisüzemi gazdasági termelés (Pótkerék Kft. belterületen). A terménytárolás, malomipar is hagyományos gazdasági ága volt a község ipari tevékenységi körének (silók, mezőgazdasági terménytárolók, műemlék malom Praktika Kft.). Ezek mellett lényeges szerepe van a kereskedelmi-szolgáltató jellegű tevékenységeknek. (Tüzép telep, benzinkút, sütődék, cukrászat, takarmánybolt, építőanyag kereskedés, vendéglátóhelyek, gépjárműalkatrész kereskedés, Dél-Pest Megyei ÁFÉSZ, COOP-Sztár, stb.). Az üzletek általában a Dózsa György út és a Szent István út mellett találhatóak.

A rendszerváltás után részben a téesz-melléküzemágakból alakult meg a Dél-Pest Megyei Mezőgazdasági Rt., a Pótkerék Kft. valamint az Ezüstkéz Kft. Napjainkig a Dél-Pest Megyei ÁFÉSZ keretében bonyolódik a kereskedelem. Törtel községnek 1888. május első szombatja óta van piactartási engedélye. A helységben évi négy alkalommal tartanak nagyobb vásárokat, a hetivásárok mellett. Az átalakított malom (jelenleg könyvtár) épülete mellett található a rendezett piaccsarnok.

Gazdasági célokat szolgáló új kereskedelmi-szolgáltató terület a belterület északi részén tervezett, valamint külterületen a Törtel-Mix telephelye mellett (0276/7, 0277/9, 0277/11 hrsz.) az út (0276/1 hrsz.) egy részének, és a szomszédos területek igénybevételével (0277/12, 0274/4 hrsz.) tervezett. A Törtel-Mix takarmánykeverő telep tervezett gazdasági célú fejlesztésével érintett terület nem esik sem országos, sem európai jelentőségű

természetvédelmi oltalom alá és helyi védettséggű természeti terület sincs a szomszédságában. Mellette és az út túloldalán nyilvántartott erdőgazdasági terület található.

A jelenlegi üzemi területeken csak részben látható a környezettől való elhatárolódást biztosító kívánatos védőerdősáv. A rendezési terv célja, hogy a terület tulajdonosa, használója védőfásításoknál megfogalmazott szempontok szerint teljes záródású védő erdősáv telepítésével pótolja a hiányosságot. A gazdasági tevékenységet folytató, a tervezett új gazdasági területeken (annak jellegétől függően) – a gazdasági terület határán - a gazdasági terület „rovására” 15-25m szélességű, fizikai és optikai elhatárolódás biztosító teljes záródású védőerdősáv létrehozásáról gondoskodjon. A védőfásítások kialakítását az erdőgazdálkodásról szóló fejezetben leírtak alapján kell kivitelezni.

Közlekedési tájhasználat fejlesztése

A község település-földrajzi helyzete kedvező. Törtel a környező városokat, településeket összekötő utak csomópontjában fejlődött. a szomszédos településekkel Abony 9,9 km és Nagykőrös 14,5 km, Cegléd 11,9 km, távolságban, valamint Köröstetétlennel burkolt közlekedési utak kötik össze. Cegléddel, Köröstetétlennel a 4609. jelű összekötő út, Abonnyal és Nagykőrössel a 4611. jelű összekötő út fűzi össze. A településen vasútvonal nem halad át. A Budapest-Szolnok-Debrecen-Záhony vasútvonalat Cegléden vagy Abonyon keresztül érhetik el az itt élők. A tömegközlekedést a Cegléd-Jászkarajenő-Cegléd között közlekedő autóbuszjáratok bonyolítják le.

M8 gyorsforgalmi út igazgatási területét érintő szakaszát jelöli a rendezési terv.

Az autópálya kiegészítő funkcióinak szánt terület kijelölésénél figyelembe kell venni az autópályáról történő lehajtási csomópont tervezett kialakítását. A település a gyorsforgalmi útra alapozva tranzitforgalomból eredő előnyöket szeretné kiaknázni a jövőben, mely logisztikai célú, valamint kereskedelmi-szolgáltató gazdasági területfejlesztést jelenthet. Ezen nagytávlatú fejlesztéseket a koncepció tartalmazza, de a bizonytalansági tényezők miatt a településrendezési tervben nem kerül jelölésre.

Az utak fejlesztésekor a vonalas létesítmények melletti fásítás lényeges és elmaradhatatlan! (elhatárol és véd) Extenzív körülményeket és fenntartás elviselő elsősorban őshonos, de a közlekedési csomópontok környezetében figyelemfelkeltő (de nem figyelemelterelő), dekoratív megjelenésű, lombkoronaszín, virágzó facsoportok ligetszerű telepítését javasolja a rendezési terv.

Rekreációs és turisztikai célú tájhasználat fejlesztése

A földrajzi- és település-környezeti adottságok lehetővé teszik a rekreációs célú tájhasználatok közül az aktív pihenést (gyaloglás, kerékpározás, számár- és lovaskocsizás, télen lovas szán, horgászat, túrázás, természet-megfigyelés, stb.). A külterületi Tanyaszínház Bendegúz előadásai és a falusi vendéglátás (Hubertus-nap, Kamra-túra, barangolás a biogazdánál), a gasztronómiai rendezvények (disznótor), kóstolások szabadidős programok fontos részét képezik jelenleg is a település turisztikai kínálatának.

A természetjáró turizmust *Kákás tanösvény bejárása* szolgálja. (Tetra Környezetvédelmi Alapítvány támogatásával jött létre és a XIII. Magyar Innovációs Nagydíj pályázaton díszoklevéllel díjazták a tanösvény és a tanyaszínház megvalósítót.).

- *I. állomás:* Tanyaszínház, Tanyamúzeum (erdei iskolaként is működik.)

- *II. állomás:* Élő tanyai környezet (biogazdálkodás, őshonos állatok bemutatása)
- *III. állomás:* Tanya és legeltető állattartás bemutatása, a tanya körül szikpadkák és a löszpuszta-gyepek növénytakarásainak látványa,
- *IV. állomás:* A sziki mészpázsit, alföldi szikes pusztalösz növényzetének megismerése,
- *V. állomás:* Partifecskek-, gyurgyalag fészkelő-helyek, és egyéb különleges, védelem alatt álló madarak megfigyelésének lehetősége,
- *VI. állomás:* Czakó-halom a hun áldozati üst lelőhelye, kunhalom bemutatása és a mellette lévő szikes lefolyástalan mocsár életének bemutatása, a Kutyakaparó csárda
- *VII. állomás:* a háborítatlan Ernyő-dűlő vizenyős területe élővilágának, védett madarak fészkelő és táplálkozó helyének (pusztaölyv, szalakóták, réti fülesbagoly, őrgébicsek) bemutatása

A rekreációs tájhasználatához köthető a vadász-turizmus is. A településen a Rákóczi Ferenc Vadásztársaság működik (a vadászható vadak öz nyúl, fácán, fogoly, róka).

A rendezési terv időszakára szóló rekreációs és turisztikai célú tájhasználat fejlesztésével érintett Törtel külterületén a termálkút körüli kijelölt tófürdő szabadidős terület.

A termálvíz turisztikai célú hasznosítása zöldfelületi, és településképi szempontból is érdekes és lényeges. A tófürdőhöz kapcsolódó rekreációs terület környezetalakítás a rendezési terv időszaka alatt valósulhat meg. A rekreációs célú terület jövőbeni fejlesztésekor (szükséges építmények kialakítása) a gazdaságossági szempontokon kívül az idevonatkozó érvényes jogszabályokban foglaltakat is figyelembe kell venni. A rekreációs- és idegenforgalmi célú területek környezeti hatástanulmányon alapuló megfelelő kialakítással, építmény-elhelyezéssel, ligetes telepítésű zöldfelületi kialakítását szakirányú tervek alapján és tájépítész bevonásával kell kivitelezni. A kiszolgáló építmények létesítését környezethez igazodóan, természetes anyagok beépítésével, kertépítészeti eszközök felhasználásával, egységes formában kell kivitelezni. Az infrastruktúra kiépítésével, fejlesztésével a környezetkímélő komfort megteremtése a cél. Erre környezetrendezési terv alapján kerüljön sor.

A rekreációs tájhasználatához köthető a vadász-turizmus is. A településen a Rákóczi Ferenc Vadásztársaság működik.

A horgászathoz, vadászathoz kapcsolódó gasztronómiai rendezvények, a szabadidős programok fontos részét képezhetik.

4.1.2. Természetvédelmi javaslatok

4.1.2.1. Nemzeti és nemzetközi természetvédelmi oltalom alatt álló vagy védelemre tervezett területek, értékek, emlékek

A település igazgatási területén nemzeti parki terület nincs, azonban európai jelentőségű, országos jelentőségű természetvédelmi területek egyaránt megtalálhatóak. (Az egyes védelmi

célú területek átfedésben vannak egymással.) Az OTTrT szerint és a megyei szintű területrendezési tervben foglaltak alapján a község igazgatási területe a védett természeti terület övezetébe sorolt. A természetvédelem alatt álló területek határait a **TJ – 1** tervlapon tüntettük fel.

Európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területek a Natura 2000 területek.

Az európai közösségi jelentőségű, természetvédelmi rendeltetésű területekről szóló 275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet alapján az Európai Közösségek Natura 2000 hálózatába tartozó, (kihirdetett, illetőleg a korábban kijelölt területeken előforduló), valamint kiemelt jelentőségű közösségi élőhely típusok, és az ott élő állatok és növények élőhelyének megóvása, a biológiai sokféleség fenntartásához, a biodiverzitás megőrzéséhez szükséges szabályok megállapítása, betartatása a település közigazgatási területén. (45/2006 XII. 8. KvVM Rendelet megerősítette a kijelölt területek védelmét.)

A Duna – Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság működési területén található kiemelt jelentőségű különleges természet-megőrzési területek:

Jászkarajenői puszták (HUDI21056) számon nyilvántartottak. Ezek az alábbi helyrajzi számú területek:

039, 040/15, 041, 042/2, 042/3, 042/4, 043, 044/2, 044/3, 044/4, 044/6, 044/7, 044/8, 044/9, 044/10, 044/11, 044/12, 044/13, 044/14, 044/15, 044/16, 044/17, 044/18, 044/19, 044/20, 044/21, 044/22, 044/23, 044/24, 045, 046/1, 046/2, 046/3, 046/4, 046/5, 046/6, 046/7, 046/8, 046/9, 046/10, 046/11, 047, 048, 049/2, 049/3, 049/4, 049/5, 049/6, 049/7, 052, 054, 055/5, 055/9, 055/10, 055/11, 055/12, 055/13, 055/14, 0157, 0159/6, 0159/8, 0159/9, 0160, 0161/9, 0161/10, 0161/11, 0161/12, 0161/13, 0161/14, 0161/15, 0162, 0170/1, 0170/2, 0170/3, 0170/4, 0171, 0173, 0174/1, 0174/2, 0174/3, 0175, 0176/1, 0176/2, 0177, 0178, 0179, 0180/1, 0180/2, 0180/3, 0181/1, 0182, 0183, 0186, 0187, 0188/2, 0188/5, 0188/6, 0188/7, 0189, 0190/1

Gerje mente (HUDI21021) számon nyilvántartottak. Ezek az alábbi helyrajzi számú területek:

0255/1, 0255/2, 0256, 0257, 0258, 0259, 0260, 0261, 0262/12, 0262/13, 0263, 0264/6, 0298, 0299/4, 0299/5, 0301, 0305, 0306, 0307/3, 0308/3, 0308/10, 0308/11, 0308/14, 0308/15, 0308/16, 0308/17, 0314/2, 0314/3, 0314/4, 0314/5, 0315, 0317/13, 0318/4, 0318/8, 0341, 0342, 0343/1, 0343/2, 0344, 0351/1, 0352, 0353, 0375/4, 0375/5, 0375/11, 0375/12, 0375/13, 0375/14, 0375/15, 0375/16, 0376, 0377, 0378, 0379, 0380/1, 0380/2, 0381, 0384/4, 0384/6, 0384/7, 0386/4, 0386/5, 0387, 0388, 0389/3, 0389/5, 0390/1, 0390/2, 0391, 0392, 0393, 0394/9, 0394/10, 0394/11, 0394/15, 0414, 0415/2, 0419/9, 0419/10, 0419/11, 0419/12, 0419/16, 0420, 0421/8, 0421/9, 0421/10, 0421/57

Székek (HUDI20046) számon nyilvántartottak. Ezek az alábbi helyrajzi számú területek:

024/2, 024/3, 024/4, 024/5, 024/6, 024/7, 024/8, 024/9, 024/11, 024/14, 029/8, 031/22, 031/23, 031/48

A Székek a pannon szikes sztyeppek és mocsarak, és pannon homoki gyepek területe, valamint a Gerje-mente kékperjés láprétek meszes, tőzeges vagy agyagbemosódásos talajokon területe. A természetvédelmi szempontból igen jelentős a szikes gyepek (biodiverzitás) hosszú távú megőrzése. (Területi nagysága a belvizek, vadvizek visszatartásából függ.)

A Duna – Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság működési területén található különleges madárvédelmi területek:

Jászkarajenői puszták (HUDI10004) számon nyilvántartottak. Ezek az alábbi helyrajzi számú területek:

040/3, 040/4, 040/6, 040/12, 040/13, 040/15, 040/16, 041, 042/2, 042/3, 042/4, 043, 044/2, 044/3, 044/4, 044/6, 044/7, 044/8, 044/9, 044/10, 044/11, 044/12, 044/13, 044/14, 044/15, 044/16, 044/17, 044/18, 044/19, 044/20, 044/21, 044/22, 044/23, 044/24, 045, 046/1, 046/2, 046/3, 046/4, 046/5, 046/6, 046/7, 046/8, 046/9, 046/10, 046/11, 047, 048, 049/2, 049/3, 049/4, 049/5, 049/6, 049/7, 050, 051/1, 051/2, 052, 053/3, 053/4, 054, 055/5, 055/9, 055/10, 055/11, 055/12, 055/13, 055/14 b, 055/14 c, 055/14 d, 055/14 f, 055/14 g, 055/14 h, 055/14 j, 055/14k, 055/14l, 055/14 m, 055/14 n, 0157, 0158, 0159/2, 0159/5, 0159/6, 0159/7, 0159/8, 0159/9, 0160, 0161/9, 0161/10, 0161/11, 0161/12, 0161/14, 0161/15, 0162, 0170/1, 0170/2, 0170/3, 0170/4, 0172/1, 0173, 0174/1, 0174/2, 0174/3, 0175, 0176/1, 0177, 0178, 0179, 0180/1, 0181/1, 0182, 0183, 0184, 0185/1, 0185/2, 0186, 0187, 0188/2, 0188/3, 0188/4, 0188/5, 0188/6, 0188/7, 0189, 0190/1, 0190/2, 0190/3, 0190/4, 0190/5, 0190/6, 0190/7, 0191/1

Országos jelentőségű, egyedi jogszabállyal védett természeti terület

A településen külön jogszabállyal védett, országos jelentőségű természetvédelmi oltalom alatt álló terület nem található.

Ex-lege (a törvény erejénél fogva) védett területek

Kunhalmok

A kunhalom gyűjtőfogalomba tartoznak a sírhalmok (kurgánok), tellek (lakódombok), őrhalmok és határhalmok a Természetvédelmi Törvény 23§ hatályba lépése -1997. január 1.-óta védettek, a kunhalom fogalom meghatározása csak a törvény 2003-ban történt módosításával : „a kunhalom olyan kultúrtörténeti, kulturális örökségi, tájképi, illetve élővilág védelmi szempontból jelentős domború földmű, amely kimagasodó jellegével meghatározó eleme lehet a tájnak”. A kunhalmok tájképi- és élővilág védelmi értékkel rendelkeznek. A terület természetes állapotára jellemző növénytakaságok (pl.: löszpusztagyep), vagy azok különböző mértékben degradált maradványai, valamint az ezekhez kötődő állatvilág maradhettek fenn a területükön. A kunhalmok természetesen kultúrtörténeti, régészeti, néprajzi stb. jelentőséggel is rendelkeznek, amelyek feltárásával, megőrzésével a kulturális örökségvédelem szakterülete foglalkozik (Kulturális Örökségvédelmi Hivatal, Kulturális Örökségvédelmi Szakszolgálat).

A határról készített régi (1780. körüli) térképen jelzett halom nevek: Asszony-halom, Nagyhalom, Látóhalom, Mankós halom, Czirle-halom, Mákhalom, Erzsókhalm, Székhalom, Fekete halom, Mantova halom, Czakó halom, Ség halom, Lir halom, Érsek-halom. Ezek a halmok részben mai is láthatók, részben a nagyüzemi, gépesített földművelésnek köszönhetően vagy „eltűntek”, erodálódtak és csak régészeti lelőhelyként nyilvántartottak, vagy az elnevezésük változott meg.

Törtel igazgatási területén található kunhalmok:

~ **Czakó-halom**

Törtel – Jászkarajenő határvonalán elhelyezkedő sírhalom, valószínűleg késő rézkori kurgán. 1869-ben a halom megásásakor került felszínre az ország egyik nemzetközileg is kiemelkedően jelentős lelete, a hun bronzüst.

~ **Szeghalom - Székhalom**

A lelőhely közepén emelkedő halom valószínűleg emberkéz emelte sírhalom (valószínű késő rézkori kurgán).

~ **Búbos – halom (Borz-hegy)**

A kissé ovális, közel 10m magas, meredek oldalú domb egyértelműen emberi építmény, nagy valószínűséggel késő rézkori temetkezés fölé emelt sírhalom (kurgán).

~ **Besnyő – halom**

Besnyői dűlőben ÉNy – Dk tengelyű, ovális halom, melyről nem dönthető el egyértelműen, hogy természetes keletkezésű vagy emberi építmény.

~ **Kis (Szöke) – halom**

Cegléd – Törtel közigazgatási határán lévő domb és környéke.

~ **Asszony – halom**

A belterület ÉNy-i határán emelkedő, 3,5 – 4m magas, meredek oldalú domb emberkéz emelte halom. *Árpád-* kori körtemplom alapjai kerültek elő.

~ **Nyúlfüle – halom**

Cegléd-Törtel-Nyársapát közigazgatási határán lévő halmon *Árpád-* kori templomromot és temetőt tártak fel.

~ **Látó – halom**

Törtel és a Perje közötti területen található domb jól látszódik a Törtel- Abony közötti műútról is, *Árpád-* kori templom valószínűsíthető és temetkezési hely. Sajnos mezőgazdasági művelés alatt áll.

~ **Mák – halom**

A halom nem messze található a Czakó halomtól. temetőt és DNy-i tájolású templomfal téglamaradványait találtak itt.

A magasabbrendű (országos, megyei) területrendezési tervek szerint Törtel igazgatási területe *országos ökológiai hálózat* az ökológiai folyosó térségi övezetébe (Perje mente kb. 50 m szélességben,) és az *országos ökológiai hálózat* magterület (Perje mente kb. 50 m szélességben,) valamint a térségi jelentőségű tájképvédelmi területek övezetéhez (délnyugati határrészen található Gerje menti szikes tó és környezete) tartozik. **Szikes tavak** olyan természetes vagy természetközeli vizes élőhelyek, amelynek medrét tartósan vagy időszakosan oldott ásványi anyag tartalmú felszíni víz borítja, illetve a területén sziki életközösségek találhatók.

A nemzeti ökológiai hálózat területei majdnem teljes egészében lefedik a Natura 2000 területeket.

Tájrendezési javaslat:

A különböző élőhelytípusok (vizes- mocsaras környezet, száraz gyepes területek, erdősült területek, stb.) és az ott élő állatok és növények élőhelyének megóvása, a biológiai sokféleség fenntartásához, a *biodiverzitás megőrzéséhez szükséges szabályok, megállapítása, betartatása a település közigazgatási területén.*

A község fejlődése szempontjából lényeges, hogy a még „érintetlen”, természetközeli állapotú területekre, élővilágra ható külső tényezők károsító hatását minimalizálják. Ezeknek a területeknek a művelésére a gazdálkodók számára, a védett terület kezelője által előírt korlátozásoknak megfelelő *extenzív, bio- vagy integrált, (környezetkímélő, környezeti terhelést csökkentő) gazdálkodás* támogatására az Új Magyarország Vidékfejlesztési Program (2014-2020) is kínál lehetőséget. Ezeknek a lehetőségeknek, megismertetését segítse a gazdák, illetve a földhasználók körében az önkormányzat és a falugazdász.

A tervezett közlekedési úthálózat fejlesztésével a vadon élő állatok szabad mozgása korlátozott lesz. Átjárók építésével (pl.: „békaalagutak” a leendő autópálya alatt) biztosítható a természetben élő kisállatok vándorlása.

Helyi jelentőségű védelemre javasolt természeti érték: facsoport, fasor

- *Diófa (Juglans) sor a külterületen a Cegléd felé vezető úttól délre lévő, Nyilas dűlői út mentén lévő fasor. Közepes, nagytermetű lombhullató fasor, mely habitusában védelemre érdemes.*

4.1.3. Tájvédelmi és tájképvédelmi javaslatok

4.1.3.1. Tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő területek

A közlekedési utakon, dűlőúton haladva, szétnézve a határban a település jellegzetes síkvidéki mezőgazdasági területei, ültetvényerdőinek tömbjei, kisebb-nagyobb külterületi építményei váltakoznak. Az alföldi táj képét változtatossá tevő, az élővilág számára menedéket nyújtó tájképvédelmi szempontból jelentősek az un. *szegélyek*. Szegélyek a különböző szomszédos élőhelyek találkozási vonalai (árokpart-csatornapart, erdőszél), a síkfelületek és ettől eltérő, kiemelkedő domborzati elemek találkozási vonala (magaspart-vízfelület-nádas), a külterületet behálózó csatornarendszerek mentén, telek (mezsgye) határokon és külterületi utak mentén alakultak ki. Tájképi szempontból értékesek a szántóművelés síkjából kiemelkedő kunhalmok, homokhalmok, tanyák, a hozzájuk tartozó tanyafásítások, hagyományos gazdasági épületek, tájfásítások, mezővédő erdősávok, dűlőutak menti fasorok, vízállásos, mocsaras területek, egykori morotvák, anyagnyerő-helyek maradványai.

A gyepterületek természetvédelmi, tájvédelmi szempontból igen értékesek.

Egyedi tájértékek

A természet védelméről szóló törvény alapján egyedi tájértéknek minősül az adott tájra jellemző természeti érték, képződmény és az emberi tevékenységgel létrehozott tájalkotó elem, amelynek természeti, történelmi, kultúrtörténeti, tudományos vagy esztétikai szempontból a társadalom számára jelentősége van. A pontos egyedi tájérték-kataszter készítése a területileg illetékes Nemzeti Park Igazgatóság feladata, együttműködve a település önkormányzatával és a helyi lakossággal.

Az Alföld más településeihez hasonlóan Törtel közigazgatási területén is sokfelé, a határban és a településen egyaránt útelágazásoknál láthatók kőkeresztek, egyházi témájú szobrok. A kőkeresztek *ex-lege védett épített táji értékek*.

4.1.3.3. Ökológiai hálózat biztosítása

Az ökológiai folyosók folytonossága biztosításának jelentősége, a település határában mozaikosan elhelyezkedő természeti területeket, élőhelyeket (nedves réteket, vízpartokat,

erdőfoltokat) fasorokkal, mezővédő erdősávokkal összekötve, ezek a védett területek helyi ökológiai hálózatot alkotnak.

Az OTTrT szerint és a megyei szintű területrendezési tervben foglaltak alapján a község igazgatási területe az ökológiai (zöld) folyosó övezetébe sorolt.

Pest Megye Területrendezési Terve térségi jelentőségű tájképvédelmi terület övezetébe sorolta Törtel külterületének déli részét. Tájképvédelmi szempontból meghatározó a Gerje-Perje sík érzékeny természeti terület és a Kákástói tanösvény által bejárható, bemutató területek.

4.2. Zöldfelületi rendszer fejlesztése

4.2.1. Zöldfelületi rendszer elemeinek fejlesztési javaslata

Törtel szabályos kialakítású térhálós elrendezésű település.

A zöldfelületek vizsgálatakor a település növényzettel tartósan fedett, biológiailag aktív felületeit vizsgáltuk. Törtel zöldfelületeit a Szent István park, a Millenáris park, az intézmények (iskola, óvoda, temető, sportpálya), és az egyházi épületek kertjei, a meglévő zöldterületek, valamint a jelenlegi utcahálózat fasorai jelentik. A községnek jelenleg közhasználatú játszótér nincs (csak játszóhellyel rendelkezik). A település zöldfelületeiről általánosságban elmondható, hogy ápoltak, gondozottak.

Számottevő a természet-közeli vegetációk (nádas területek, belterületi telkek gazdasági és kerti növényzete) aránya a település zöldterületeihez viszonyítva. Így a település biológiailag aktív felületeinek nagysága jelentős, (a belterületen számos „kihasználatlanul” nagyméretű magántelkek találhatók Határ út, Turi-lapos, Alkotmány utca). Ellenben a klasszikus értelemben vett, a lakosságot szolgáló, minőségi kondicionáló zöldfelületek aránya a község belterületéhez képest kicsi.

Egy település zöldfelületi rendszerét területi és hálózati elemek alkotják. Területi elemek a közhasználatú zöldfelületek és a jelentős zöldfelületű intézmények és a jelentős zöldfelülettel rendelkező intézmények kertjei megjelenésükben, területi nagyságukban, és a település életében betöltött szerepükben igen eltérőek. A zöldfelületi rendszer hálózati elemei a község utcái és az utcákat kísérő növényzet.

A település zöldfelületi rendszerének hármaskörű funkciója van: ökológiai-, használati érték, és vizuális-esztétikai jelentősége van. A település ökológiai adottságai javításának leglényegesebb eszköze az ültetett növényzet. A zöldfelület előnyösen módosítja a helyi klíma alakulását. Előnyösen befolyásolja a település hő- és vízháztartási viszonyait, valamint a levegő szennyezettségének és a zajhatások mértékét is csökkenti. Kedvező környezetminőségét biztosítanak a községben élőknek. A zöldfelületi elemek használati értékét növényekkel igényesen betelepített külső terekkel, kertekkel (iskolák, közintézmények, sportcélú területek, játszótérek, stb.) növelhetjük. A zöldfelületek vizuális, esztétikai hatása: a dekoratív növényzettel borított közparkok, közkertek, a fásított utcák hozzájárulnak a kedvező településkép kialakításához. (pl.: elfedik az előnytelen megjelenésű területrészeket, ipari, gazdasági használatú, vagy a rombolt területeket). Az utcafásítások „zöld folyosói” a község zöldfelületei elemeit fűzik egybe, valamint a település területrészeit a szomszédos külterület biológiailag aktív felületeivel kapcsolják össze.

Törtel zöldfelületi elemeinek jelentős része a települést átszelő főutak mentén található.

Az elsődlegesen kondicionáló célú, közhasználatú zöldfelületek: az intenzíven fenntartott közparkok, közkertek területe, további közhasználatú zöldfelületi elemek játszóterek, sport- és tornapályák, pihenőhelyek.

Korlátozottan közhasználatú zöldfelületi elemek az intézmények zöldfelületei (iskolakertek, óvodakertek, orvosi rendelő kertje, és az egyházi épületeket körbeölelő növényzet és a temetők).

A belterületi utakat kísérő széles zöldsáv, a nagy telekméretű ingatlanok kertjei.

Tervezett, új zöldfelületi elemek létesítése

A különböző rendeltetésű, eltérő használatú új zöldfelületi elemek kialakítása a tájhasználati változásokban felsorolt elsősorban turisztikai és idegenforgalmi területfejlesztéssel összefüggő zöldfelületi fejlesztéseket jelenti

- közhasználatú közpark, közkert létesítése:
  - ~ Temető melletti új közpark kialakítása elválasztó fasorral
  - ~ Településszintű zöldfelületfejlesztés a belterületen: sport és rekreációs terület fejlesztése
  - ~ Belterületi tervezett jóléti tó parti sávjának rendezése, sétány kialakítása
  - ~ Település központi területén játszóter kialakítása
- gazdasági területfejlesztéshez kapcsolódó zöldfelületi elem kialakítása:
  - ~ utcafásítás, védő-erdősáv létesítése a település több részén
- zöldfelületi rendszer hálózati elemeinek fejlesztése:
  - ~ Utcanyitáshoz kapcsolódó fásítás
  - ~ széles utcák növényzetének kertészeti eszközökkel történő fejlesztése

Fejlesztési javaslat: A felsorolt területek zöldfelületi fejlesztéseit tájépítész közreműködésével, az érintett szakági tervezők (településtervező mérnök, építész, közműtervező, energetikus, erdész stb.) bevonásával részletes környezetrendezési terv, közterület rendezési (kertépítészeti) terv készítése előzze meg.

Meglévő zöldfelületi elemek fejlesztésének lehetőségei

Kertépítészeti eszközökkel történő minőségi fejlesztés

A meglévő, közhasználatú zöldterületeken funkcióváltással, jelentős zöldfelületű intézmények esetében átgondolt kertépítéssel, növénytelepítéssel, minőségi változás érhető el. Mindezek gyakori fenntartással és kertépítészeti eszközök alkalmazásával (szükséges tereprendezés, leendő használatától függő minőségű és területű burkolatépítés, kertberendezési tárgyak világítótestek-kandeláberek, padok, hulladékgyűjtő edények, ismertető és hirdetőtáblák, virágládák elhelyezése), valamint környezethez igazodó és a fenntartás tervezett gyakorisága szerint válogatott (extenzív-intenzív ellátást igénylő), dekoratív növény-együttes telepítésével érhető el. (központi zöldfelülethez kapcsolódó kisebb zöldterületek kialakítása, iskolakertek, intézménykertek kertépítészeti korszerűsítése sorolható ide.

Kertészeti eszközökkel létrehozható minőségi változás

A közhasználatú zöldfelületek és a jelentős zöldfelületi intézmények esetében a meglévő növényzet fokozott ápolásával, egyes kertrészek átgondolásával az elöregedett, balesetveszélyes növények eltávolításával, a növényállomány „korszerűsítésével”, színesítésével, új egyedek ültetésével minőségi változás hozható létre.

Korszerű parkfenntartással elérhető minőségi változás

Az egyéb besorolású zöldterületek, a közhasználatától elzárt, vagy korlátozott közhasználatú zöldfelületi elemek minőségi fejlesztését fokozott karbantartással, faápolással, gyakoribb növényvédelemmel, talajjavítással és elsősorban rendszeres fenntartással kell elérni.

A zöldfelületi elemeket jelentőségük (közhasználatuk, elhelyezkedésük), kialakításuk és növényzetük minősége, valamint a terület fenntartás gyakorisága, a zöldterület nagysága alapján rangsorolva az alábbiak:

Korlátozott közhasználatú, jelentős zöldfelületű intézménykertek

A települési intézmények (iskola, templom, temető) és az azokhoz tartozó zöldfelületi elemek jellemzően a település több pontján kisebb-nagyobb területű ingatlanokon található. Az óvodakertek és iskolakertek jellemzően jó kialakításúak. Árnyékot adó lombosított fák, játszóhelyek (korcsoportok szerinti), pihenő és zibongó területek az igényeknek megfelelő nagyságúak és rendszeresen karbantartottak, fenntartottak.

Közlekedési zöldfelületek - utcafásítás: A településen átvezető fő közlekedési utak mentén a lehetőséghez képest kevés fasor látható

A lakóházak előtt gyümölcsfák, akácok fordulnak elő leggyakrabban.

Az utcák egy részén vegyes örökzöld növények, lombhullató fák és fátlan szakaszok követik egymást.

Törtel zöldfelületi rendszerének kialakítása során a közlekedést szolgáló széles utcák, utak meglévő és tervezett fasorai „zöld folyosóként” kötik össze a különböző zöldfelületi elemeket. Az utcák növényzete meghatározó a település esztétikus, táji megjelenésében, valamint az ottlakók „komfortérzetének” kialakításában.

A település forgalmasabb „belsőbb és szélesebb” utcáin, központi helyeken (iskola, óvoda orvosi rendelő, egyéb intézmények közelében), dekoratívabb megjelenésű virágzó, vagy színesedő lombosított díszfa, a helytől függően magas vagy alacsony, virágzó cserje, tarka évelő és egynyári virágok ültetése javasolt. A település gerincét jelentő és a szélesebb utakon magasabb termetű, (természetesen, ha ezt villanyvezeték megléte nem teszi lehetetlenné), a környezetbeillő, őshonos fajokkal rokon, a település utcafásítási hagyományait követő fajokból álló fasorok telepítését javasoljuk.

Az utca szélességétől, a légvezetékek „sűrűségétől”, a beépített vagy beépítésre szánt, rekreációs célú fejlesztésre szánt területek jelegétől függően az alábbi fajokot javasoljuk a településképp javítására alkalmazni:

Magas fák:

Magas kőris - Fraxinus excelsior és fajtái

Keskenylevelű kőris – Fraxinus angustifolia Raywood

Magas kőris – Fraxinus excelsior Eureka

Nagylevelű hárs – Tilia platyphyllos Pannonia

Nagylevelű hárs – Tilia Szent István

Korai juhar – Acer platanoides Emerald Queen
 Korai juhar – Acer platanoides Cleveland
 Hegyi juhar – Acer pseudoplatanus Rotterdam
 Platán – Platanus x hybrida
 Platánfa - Platanus acerifolia Palóc
 Kínai nyár – Populus simonii Fastigiata
 Díszcseresznye – Prunus serrulata Kansan
 Oszlopos tölgy – Quercus robur Fastigiata
 Fehérnyár – Populus alba Pyramidalis
 Szivarfa – Catalpa bignonioides
Villanyvezetékek alá, illetve szűk utcák fásítására kistermetű fák:
 Arany kőris – Fraxinus excelsior Aurea
 Csörgőfa – Koelreuteria paniculata
 Vérszilva – Prunus cerasifera Nigra
 Gömb juhar – Acer platanoides Globosum
 Gömb szivarfa – Catalpa bignonioides Nana
 Gömb csepleszmegegy – Prunus fruticosa Globosa
 Gömb virágos kőris – Fraxinus ornus Mecsek
 Gömb eperfa – Morus alba Fegyvernekiana
 Gömbakác – Robinia pseudoacacia Umbraculifera
 Kis koronájú ezüsthárs – Tilia tomentosa Teri

4.2.2. Zöldfelületi ellátottság alakulása

Törtel zöldfelületi ellátottsága a gondozott, fenntartott, területek nagyságának tekintetében megfelelő. Nagy biológiai aktivitású, egybefüggő, ligetes növényzettel borított területek aránya a beépített, lakott területekhez képest jónak mondható.

Zöldfelületi használati érték szerint már nem megfelelő a települési zöldterületeinek jelentős hányada. Nagyrészt kertépítészeti szempontból „kihasználatlan”, azaz nincs zöldfelületi „szerepe, feladata, funkciója” az adott területnek (Turi-lapos, Alkotmány utcai rét, stb.). Vizuális-esztétikai jelentősége a településközpont zöldfelületének (Szent István park - templomkert) és a község kulturális központjához tartozó zöldfelületnek (Déryné Művelődési Központ) van.

Törtel tervezett zöldfelületi rendszerének fejlesztésével *javul a település zöldfelületeinek minősége. A meglévő zöldfelületi elemek használati értéke megnő, valamint a közösségi használatú, eltérő rendeltetésű tervezett zöldfelületek vizuális, esztétikai értéke is nő* a szakszerű, dekoratív növénytelepítéseket követően. A település belterületének biológiai aktivitás mértéke is megnövekszik, a zöldfelületek területi növekedésével és a gyepszint – alacsony- és magas cserjeszint – bokorfák és magas lombos fák alkalmazásával a zöldfelületek lomb szintjei is gyarapodnak jelentősen növelve a településlakók komfortérzetét. A kondicionáló zöldfelületi elemek a település olyan területein javasoltak, ahol eddig nem volt minőségi, közösségi zöldfelület. Jelentős fejlesztési javaslat a település zöldfelületi elemeit összekötő fasorok ültetése, szélesebb védelmi célú növényzónák telepítése, melyek gazdagítják az utcaképet.

4.2.3. Zöldfelületek ökológiai szerepének erősítésére vonatkozó javaslatok

A zöldfelületek környezetükre, a település élővilágára és az ott élő emberek egészségére, közérzetére gyakorolt sokrétű hatását nevezzük kondicionáló hatásnak. A zöldfelületek növényállományának legfontosabb ökológiai értéke az oxigén előállítás és a széndioxid megkötése (a tiszta levegő biztosítása), valamint a párologtatással előidézett kedvező mikroklímatis viszonyok megteremtése. A zöldfelületek a „település tüdejai”. A közparkok, közhasználatú és a közhasználat elől elzárt zöldfelületi elemek növényegyüttese egyaránt javítják a levegő minőségét: csökkentik a szálló por mennyiségét a levegő páratartamát, a levegő hőmérsékletét is kedvező módon befolyásolják. Közlekedési és védelmi célú zöldfelületek fásításai a zavaró zajhatást is elviselhetővé teszik. A zajártalom kiküszöbölésére zárt telepítésű teljes záródású lombkoronaszintek kialakítása célszerű.

A játszóterek, pihenőparkok magas fáinak lombkoronái árnyékot adnak, enyhülést hoznak a nyári forróságban. Zöldterületek növényei előnyösen befolyásolják a talaj vízháztartási viszonyait is. (lassabban szívárogo el a csapadékvíz a talaj felső rétegéből megőrizve ezzel a talajfelszín nedvességét). A növények gyökerei a felszín alatti vizek minőségét javítják, megakadályozzák a talajleemosódást, a talajeróziót. (magaspart ligetes facsoportjai)

A zöldfelületek növényzetének szerepe nagymértékben függ az alkalmazott növény fajától, fajtájától a telepítés sűrűségétől térbeli elrendezésétől. Ezért lényeges, hogy a tervezett zöldfelületek kialakítását szakszerű környezetrendezési vagy kertépítészeti terv készítése előzze meg. A ligetes telepítés előnye kedvező légmozgás kialakulása, az erős légmozgás mérséklése. A tervezett zöldfolyosók előnyösek a település átszellőztetése szempontjából, valamint a település külterületének és belterületének élőhelyeit kötik össze, biztosítva a folytonosságot, illetve a belterületi zöldfelületi elemeket füzi egymáshoz egy egységes zöldfelületi hálózattá fejlesztve élő környezetünket. A rekreáció, azaz felüdülés, a szabálytalan koronaformák, a zöld szín árnyalatainak látványa, lombzatban lakó madarak csicseregése megnyugtató, és pihentető az illatos, színesen virágzó növények.

A zöldfelületek biztosítják a lakható életteret az épített környezetben. Mindez a pszichénk, közérzetünkre is jó hatást gyakorol. A zöldfelületi elem növényzetének mindig a létesítmény funkciójához kell igazodnia. (intézménykertben nem ültethető allergizáló fa vagy cserje) A zöldfelületek növényzete tagolja a településszerkezetét: összeköti és elhatárolja az egyes településrészeket (településkapu park).

5. Közlekedési javaslat

Ez a Településrendezési terv Közlekedési tervrész a tervezés időszakában-érvényben lévő és kötelezően alkalmazandó „A településrendezési tervek közötti közlekedési munkarészei,, című ÚT 2-1.218/2003. számú Útügyi Műszaki Előírás , a „Szentbeni közötti csomópontok méretezése és tervezése” című ÚT 2-1.214/2004. számú Útügyi Műszaki Előírás, valamint a Közutak távlati forgalmának meghatározása előrevetítő módszerrel” című ÚT 2-1.118. számú Útügyi Műszaki Előírás alapján készült.

Törtel és térsége
(forrás: Google Maps)

5.1. Közúti hálózati kapcsolatok

Törtel község Pest megye dél-keleti részén, Abonytól dél-nyugatra található. A község 18 km-es környezetében Abony, Cegléd, Nagykőrös és Kőrösetetlen található. A települést az országos közúthálózatba történő becsatlakozását a 4609. jelű Cegléd – Vezenseny összekötő út és a 4611. jelű Abony – Nagykőrös összekötő út biztosítja.

A tervezett M8. számú autópálya Törtel községtől 2,80 km. távolságra fog megépülni déli irányban.

Törtel község a „B” tervezési osztályú kategóriába sorolható, mivel a települést érinti az országos jelentőségű közlekedési hálózat.

A 4609. számú és a 4611. számú alsóbbrendű összekötő út az osztályba sorolás szerint:

- a külterületet tekintve:** Tervezési osztály: K.V.
Környezeti körülmény: A
Tervezési sebesség: 80 km/óra
- a belterületet tekintve:** Tervezési osztály: B.VI.
Hálózati funkció: D
Környezeti körülmény: C
Tervezési sebesség: 40 km/óra

4609. sz. összekötő út:

A forgalomszámlálás a 0+000 – 11+247 km. szakaszra vonatkozik. A számlálás a 11+000 km. szelvényben lévő számláló helyen történt a 2016. évben.

Az átlagos napi forgalom (ÁNF): 3179 j/nap, azaz 3370 E/nap volt.

A járműtípusonkénti megosztás:

MOF:	2016. évben:	2031-ben:	E/nap:
Személygépkocsi E/óra	1836 j/nap x 1,155 =	2120 j/nap x 1,0 =	2120 E/nap x 0,15 = 318
Autóbusz E/óra	82 j/nap x 1,133 =	93 j/nap x 2,5 =	232 E/nap x 0,15 = 35
Tehergépkocsi	777 j/nap x 1,283 =	997 j/nap x 2,5 =	2493 E/nap x 0,15 = 374 E/óra
Motorkerékpár E/óra	47 j/nap x 1,124 =	53 j/nap x 0,8 =	42 E/nap x 0,15 = 6
Kerékpár E/óra	349 j/nap x 1,000 =	349 j/nap x 0,3 =	105 E/nap x 0,15 = 16

<u>Lassú járművek</u>	<u>88 j/nap x 1,247 =</u>	<u>110 j/nap x 2,5 =</u>	<u>275 E/nap x 0,15 =</u>	<u>41</u>
<u>E/óra</u>				
E/óra	3179 j/nap	3722 j/nap	5267 E/nap	790

A fentiek alapján várható forgalomnagyság a 2031. évben:

- az átlagos napi forgalom (ÁNF): **3722 j/nap**
- a mértékadó óraforgalom (MOF): **790 E/óra**

A megengedett forgalomnagyság 600 E/óra egy forgalmi sávra, így az útpálya jelenlegi geometriai kialakítása továbbra is meg fog felelni a 2031. évig a várható forgalomnagyságnak.

Az Országos Közúthálózat Fejlesztési Konceptiója alapján a meglévő összekötő út nyomvonala a tervezési időszak végéig nem fog változni.

4609. sz. összekötő út:

A forgalomszámlálás a 11+247 – 18+079 km. szakaszra vonatkozik. A számlálás a 18+000 km. szelvényben lévő számláló helyen történt a 2016. évben.

Az átlagos napi forgalom (ÁNF): 1400 j/nap, azaz 1600 E/nap volt.

A járműtípusonkénti megosztás:

MOF:	2016. évben:	2031-ben:	E/nap:	
Személygépkocsi	934 j/nap x 1,155 =	1079 j/nap x 1,0 =	1079 E/nap x 0,15 =	162
E/óra				
Autóbusz	59 j/nap x 1,133 =	67 j/nap x 2,5 =	168 E/nap x 0,15 =	25
E/óra				
Tehergépkocsi	338 j/nap x 1,283 =	434 j/nap x 2,5 =	1085 E/nap x 0,15 =	163 E/óra
Motorkerékpár	22 j/nap x 1,124 =	25 j/nap x 0,8 =	20 E/nap x 0,15 =	3
E/óra				
Kerékpár	17 j/nap x 1,000 =	17 j/nap x 0,3 =	5 E/nap x 0,15 =	1
E/óra				
<u>Lassú járművek</u>	<u>30 j/nap x 1,247 =</u>	<u>37 j/nap x 2,5 =</u>	<u>93 E/nap x 0,15 =</u>	<u>14</u>
<u>E/óra</u>				
E/óra	1400 j/nap	1659 j/nap	2450 E/nap	368

A fentiek alapján várható forgalomnagyság a 2031. évben:

- az átlagos napi forgalom (ÁNF): **1659 j/nap**
- a mértékadó óraforgalom (MOF): **368 E/óra**

A megengedett forgalomnagyság 600 E/óra egy forgalmi sávra, így az útpálya jelenlegi geometriai kialakítása továbbra is meg fog felelni a 2031. évig a várható forgalomnagyságnak.

Az Országos Közúthálózat Fejlesztési Konceptiója alapján a meglévő összekötő út nyomvonala a tervezési időszak végéig nem fog változni.

4611. sz. összekötő út:

A forgalomszámlálás a 0+000 – 9+300 km. szakaszra vonatkozik. A számlálás a 1+000 km. szelvényben lévő számláló helyen történt a 2016. évben.

Az átlagos napi forgalom (ÁNF): 1238 j/nap, azaz 1167 E/nap volt.

A járműtípusonkénti megosztás:

MOF:	2016. évben:	2031-ben:	E/nap:	
Személygépkocsi E/óra	724 j/nap x 1,155 =	836 j/nap x 1,0 =	836 E/nap x 0,15 =	125
Autóbusz E/óra	20 j/nap x 1,133 =	23 j/nap x 2,5 =	58 E/nap x 0,15 =	9
Tehergépkocsi E/óra	230 j/nap x 1,283 =	295 j/nap x 2,5 =	738 E/nap x 0,15 =	111
Motorkerékpár E/óra	15 j/nap x 1,124 =	17 j/nap x 0,8 =	14 E/nap x 0,15 =	2
Kerékpár E/óra	243 j/nap x 1,000 =	243 j/nap x 0,3 =	73 E/nap x 0,15 =	11
<u>Lassú járművek E/óra</u>	<u>6 j/nap x 1,247 =</u>	<u>7 j/nap x 2,5 =</u>	<u>18 E/nap x 0,15 =</u>	<u>3</u>
E/óra	1238 j/nap	1421 j/nap	1737 E/nap	261

A fentiek alapján várható forgalomnagyság a 2031. évben:

- az átlagos napi forgalom (ÁNF): **14210 j/nap**
- a mértékadó óraforgalom (MOF): **261 E/óra**

A megengedett forgalomnagyság 600 E/óra egy forgalmi sávra, így az útpálya jelenlegi geometriai kialakítása továbbra is meg fog felelni a 2031. évig a várható forgalomnagyságnak.

Az Országos Közúthálózat Fejlesztési Konceptiója alapján a meglévő összekötő út nyomvonala a tervezési időszak végéig nem fog változni.

4611. sz. összekötő út:

A forgalomszámlálás a 9+300 – 20+346 km. szakaszra vonatkozik. A számlálás a 16+000 km. szelvényben lévő számláló helyen történt a 2016. évben.

Az átlagos napi forgalom (ÁNF): 1452 j/nap, azaz 1612 E/nap volt.

A járműtípusonkénti megosztás:

MOF:	2016. évben:	2031-ben:	E/nap:	
Személygépkocsi E/óra	1069 j/nap x 1,155 =	1235 j/nap x 1,0 =	1235 E/nap x 0,15 =	185
Autóbusz E/óra	21 j/nap x 1,133 =	24 j/nap x 2,5 =	60 E/nap x 0,15 =	9
Tehergépkocsi	329 j/nap x 1,283 =	422 j/nap x 2,5 =	63 E/nap x 0,15 =	9 E/óra
Motorkerékpár E/óra	14 j/nap x 1,124 =	16 j/nap x 0,8 =	13 E/nap x 0,15 =	2
Kerékpár E/óra	10 j/nap x 1,000 =	10 j/nap x 0,3 =	3 E/nap x 0,15 =	0
<u>Lassú járművek E/óra</u>	<u>9 j/nap x 1,247 =</u>	<u>11 j/nap x 2,5 =</u>	<u>28 E/nap x 0,15 =</u>	<u>4</u>
E/óra	1452 j/nap	1718 j/nap	1402 E/nap	209

A fentiek alapján várható forgalom nagyság a 2031. évben:

- az átlagos napi forgalom (ÁNF): **1718 j/nap**
- a mértékadó óraforgalom (MOF): **209 E/óra**

A megengedett forgalom nagyság 1000 E/óra egy forgalmi sávra, így az útpálya jelenlegi geometriai kialakítása továbbra is meg fog felelni a 2031. évig a várható forgalom nagyságnak.

Az Országos Közúthálózat Fejlesztési Konceptiója alapján a meglévő összekötő út nyomvonala a tervezési időszak végéig nem fog változni.

A települést déli irányban kerüli el a tervezett autópálya nyomvonala, mely szerepel az országos közútfejlesztési koncepcióban. A tervezett nyomvonalat a külterületi helyszínrajzon feltüntettük.

Tervezett fejlesztések:

Külterületen:

- Különleges megújuló energiahasznosítási terület. Új közúti kapcsolat nem kerül kialakításra, a meglévő külterületi gyűjtőútról történik.
- Különleges tófürdő terület. Új közúti kapcsolat nem kerül kialakításra, a meglévő külterületi gyűjtőútról történik.
- Tervezett iparterület. Új közúti kapcsolat nem kerül kialakításra, a meglévő külterületi gyűjtőútról történik.
- Különleges megújuló energiahasznosítási terület. Új közúti kapcsolat nem kerül kialakításra, a meglévő külterületi gyűjtőútról történik.
- Tervezett elkerülőutak. Az elkerülőutak nyomvonala a meglévő külterületi gyűjtőutak nyomvonalára illeszkedik. A közúti kapcsolatok szilárd burkolatú részeit felújítani szükséges, amennyiben a tervezett fejlesztést csak útalap szinten kívánják megvalósítani. Ez esetben a közúti kapcsolatoknál a sárrázó szakaszok megléte és kiépítése megfelelő hosszban elengedhetetlen. Szilárd burkolattal történő kiépítés esetén a közúti kapcsolatokat felül kell vizsgálni és a hatályos műszaki előírások alapján kell megtervezni a burkolt elkerülőutakat.
- Tervezett gyorsforgalmi út. A tervezett M8. jelű gyorsforgalmi út nyomvonalát az Országos és a Megyei területrendezési terv tartalmazza.
- Tervezett külterületi kerékpárutak. A tervezett regionális kerékpárút kijelölt nyomvonalát a Megyei területrendezési terv tartalmazza.
- Védendő fasor. A külterületen közlekedési terület mellett helyezkedik el, új közlekedési kapcsolatot nem érint.
- Tervezett gazdasági terület: A Törtel-Mix Kft. telephely bővítése a meglévő közlekedési kapcsolatát érinti. A bővítés során a telephely a 0276/1 hrsz-ú külterületi feltáróúttal való kapcsolata megmarad, új közlekedési kapcsolat nem létesül. A bővítés során az esetleges új épületek építéséből adódó többlet parkolók elhelyezését telken belül kell megvalósítani.

Belterületen:

- Tervezett kereskedelmi – szolgáltató gazdasági terület. Új közúti kapcsolat nem kerül kialakításra.
- Tervezett zöldterület. Új közutat nem érint, megközelítése meglévő közterületről történik.
- Tervezett záportároló kialakítása új közlekedési kapcsolatot nem érint.

5.2. Főbb közlekedési csomópontok

A meglévő szintbeni közúti csomópontok geometriai kialakítása a forgalomszámlálási adatok szerint megfelelőek, sem körforgalom, sem külön szintű csomópontok kialakítása nem szükséges.

A Ceglédi - Kőrösi, valamint a Jászkarajenői – Abonyi úti csomópontok jól beláthatóak, az előírt szabad kilátás biztosítva van.

5.3. Belső úthálózat

A község belterületén a Ceglédi - Jászkarajenői út, mint **gyűjtő út** hivatott a lakó utak közúti forgalmát az országos úthálózatba bevezetni. A gyűjtőutak beépítési szélességük 14,00 m – 22,00 m között változik. A többi, helyi Önkormányzat kezelésében lévő utak lakó utak kategóriájába sorolhatóak, jellemzően 8,00 m – 12,00 m beépítési szélességgel.

Az osztályba sorolást tekintve a gyűjtő utak adatai az alábbiak:

Tervezési osztály: B.VI.

Hálózati funkció: D

Környezeti körülmény: C

Tervezési sebesség: 40 km/óra

Kiépítettség:

Törtel községben a közlekedő utak 80%-a szilárd burkolattal kiépített út.

5.4. Közösségi közlekedés

A tervezés időszakában Törtel község lakói a környező településekre közúton egyéni- és tömegközlekedési eszközökön juthatnak el. Az autóbuszjáratok a helyi igényeknek megfelelőek. A távolsági járatok Abony – Törtel, Szolnok – Törtel – Cegléd, Cegléd – Vezseny, Nagykőrös – Törtel és Kecskemét – Szolnok között közlekednek. Helyi autóbuszjárat nincs. A településen 7 pár autóbuzsmegálló található. Az autóbuzsmegállók kisebb autóbuszöbblökkel és több helyen padkán kialakítva helyezkednek el, melyek közül több fedett kialakítású.

Vasúti közlekedés:

A településen vasútvonal nem halad át, a legközelebbi vasúti csatlakozás Cegléden van.

Vízi közlekedés:

A községben és környezetében vízi közlekedésre alkalmas adottság nincs.

Légi közlekedés:

Törtel községnél és közelében légi közlekedés nem üzemel.

5.5. Kerékpáros közlekedés

A településen belül kiépített kerékpárút nem található. A kerékpáros közlekedők aránya a településen meglehetősen magas.

A magasabb rendű tervek alapján a térségi kerékpárút hálózat lett kijelölve a 4611. jelű ök. út mellett Abony felé, valamint a 4609. jelű ök. út mellett Köröstetétlen felé.

5.6. Gyalogos közlekedés

Mind a burkolt, mind a burkolatlan utcákban a gyalogos közlekedés érdekében kiépített szilárd burkolatú járdák találhatóak, a kiépítettség 60%-os állapotú.

5.7. Gépjármű elhelyezés, parkolók, töltőállomások

A község belterületén kiépített tömbparkolók kis mértékben a közintézmények előtt találhatóak!

A település belterületén, az egyéb helyeken a keresztmetszeti elrendezés és a csekély forgalom nagyság lehetővé teszi az útpadkán történő megállásokat, várakozásokat.

Töltőállomások:

A település belterületén üzemanyag-töltő állomás nem található. A környező nagyobb településeken, Abonyban és Cegléden üzemanyag vételezési lehetőség biztosított.

6. Közművesítési javaslatok

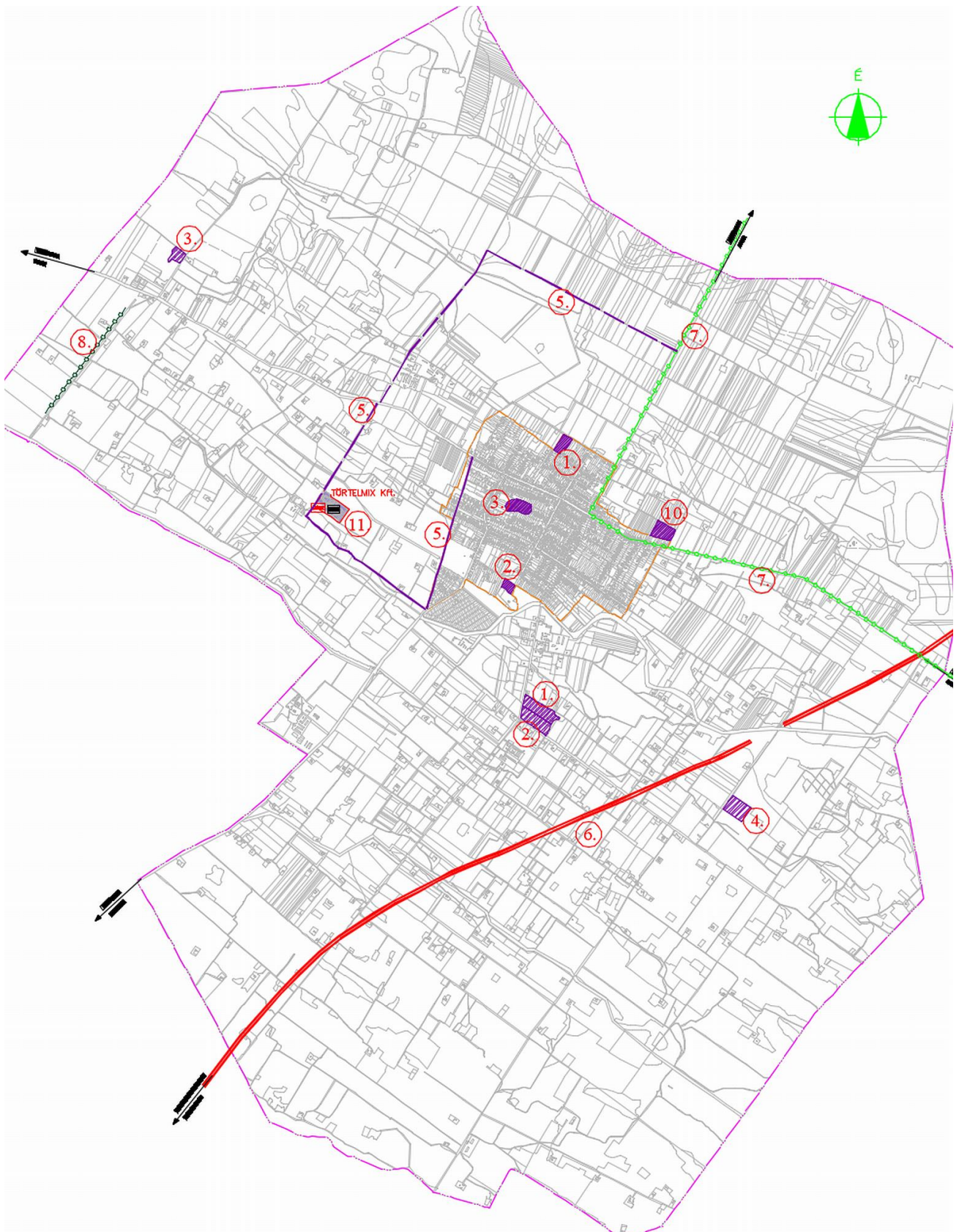
Fejlesztések Törtelen

Külterület:

1. Megújuló energiahasznosítási terület – tervezett napelempark
2. Tervezett tófürdő a meglévő melegvízű kútra alapozva, és egyéb turisztikai kiszolgáló létesítmények
3. Tervezett iparterület - fatelep, fűrészeléssel és egyéb tevékenységgel
4. Volt, rekultivált hulladéklerakó területén - tervezett napelempark
5. Tervezett elkerülő utak a belterületi forgalom csökkentésére
6. M8 tervezett gyorsforgalmi út
7. Tervezett kerékpárutak a Pest Megyei Területrendezési terv szerint
8. Védendő diófa sor
9. A Pest Megyei Területrendezési tervvel összhangban erdőterületek kijelölése
10. A belterület melletti volt hulladéklerakó hasznosítása részben szántóként, részben pedig füves gyep területként.
11. A Törtel-Mix Kft. jelenlegi telephelyének bővítése kereskedelmi, szolgáltató, gazdasági területtel.

Belterület:

1. Tervezett kereskedelmi, szolgáltató terület (környezetét nem zavaró tevékenységek)
2. Tervezett zöldterület (rendezett zöldfelület)
3. Tervezett záportározó, körülötte sétánnyal.

Fejlesztési területek elhelyezkedése Törtel közigazgatási területén

2.6.1. Víziközművek

Közműellátási statisztikai adatok a 2015. évben (Forrás: TEIR):

TÖRTEL	2015.
Lakásállomány (db)	1888
Közüzemi ivóvízvezeték hálózatba bekapcsolt lakások száma (db)	1348
Közüzemi ivóvízvezeték hálózatba bekapcsolt lakások aránya (ellátottság)	71,40%
Közüzemi ivóvízvezeték hálózat hossza (km)	32,6
Üzemelő közkifolyók száma (db)	45
Az összes szolgáltatott ivóvíz mennyisége (1000 m3)	92,9
Háztartásoknak szolgáltatott ivóvíz mennyisége (1000 m3)	85,9
Közüzemi szennyvíz-elvezető rendszerbe bekapcsolt lakások száma (db)	1681
Közüzemi szennyvíz-elvezető rendszerbe bekapcsolt lakások aránya (ellátottság)	89,04%
Közüzemi szennyvíz-elvezető csatornahálózat hossza (km)	52,2
Közüzemi szennyvíz-elvezető csatornahálózatban elvezetett összes szennyvíz mennyisége (1000 m3)	104
A háztartásokból a közüzemi szennyvíz-elvezető csatornahálózatban elvezetett szennyvíz mennyisége (1000 m3)	84,3
Háztartási gázfogyasztók száma (db)	932
Az összes gázfogyasztók száma (db)	993
Gázellátó hálózatba bekapcsolt lakások aránya (ellátottság)	49,36%
A teljes gázvezeték hálózat hossza (km)	40,2
Háztartási villamos energia fogyasztók száma (db)	1940
Villamos energia hálózatba bekapcsolt lakások aránya (ellátottság)	~100 %
Villamosenergia-fogyasztók száma (db)	2045
A kisméretű villamosenergia-elosztóhálózat hossza (km)	69,2

VÍZGAZDÁLKODÁS ÉS VÍZELLÁTÁS (ivó-, ipari-, tűzoltó-, öntözővíz-, termálvíz hasznosítás)

A településen az ivóvízhálózat 1970-es években épült meg, mára a hálózat a teljes belterületen elérhető. A vízhálózat a belterület csaknem összes utcájában kiépült, a rendszer túlnyomórészt körvezetékes kialakítású. A vezetékes ivóvízhálózatra jelenleg az ingatlanok kb. 72 %-a rácsatlakozott, a bekötött lakások száma 1348 db (2015. évi KSH statisztikai adat). Ahol ivóvízzel ellátatlan ingatlanok vannak a belterületen, ott közkifolyókból biztosított az ivóvíz vételezése. Így gyakorlatilag a község lakossága 100 %-ban ellátott jó minőségű vezetékes ivóvízzel. A közkifolyók száma az utóbbi években egyre csökkent, csak a legszükségesebb helyeken tartja fenn azokat az üzemeltető BÁCSVÍZ Víz- és Csatornaszolgáltató Zrt.

A felhasznált csőanyagok tekintetében az azbesztcement (ac.) és a KM-PVC csövek jellemzőek, a bekötővezetékek horganyzott acél (hga) vagy KPE anyagúak. A vezetékek keresztmetszete DN 80 és DN 150 mm között változik.

Vízminőségi problémák, (vízromlás, vízpangás) létrejöttének leggyakoribb okozója az ivóvíz hosszú tartózkodási ideje a csővezetékekben, valamint a hálózat anyaga és állapota, illetőleg karbantartottsága szintén befolyásoló tényezők. Az ágvezetékekben, illetve az indokolatlanul nagy keresztmetszetű szakaszokon lelassul a víz áramlása, ezért a friss ivóvíz csak jelentős idő elteltével jut el a fogyasztókhoz.

A hálózatban lerakódó szerves és szervesetlen szennyeződések, valamint az elszaporodó fonálférgesek is komoly vízminőség romlást okozhatnak.

Csőtörések, meghibásodások viszonylag ritkán fordulnak elő, és zömmel az előregedett vezetékszakaszokon (azbesztcement nyomócsövek) jellemzőek.

A meglévő tűzcsapok egy része a jelenlegi tűzvédelmi előírásoknak nem megfelelő.

A vízműtelep a település belterületének észak-keleti részén található a Dózsa György utcában. Itt van a hálózati víznyomást biztosító 200 m³ tárolókapacitású hidroglóbusz, a 100 m³ térfogatú térszínen elhelyezett víztároló medence és a vízműgépház, valamint a B-28 jelű (3. kút) vízműkút is.

A települési vízmű belső védőterületének határa a vízkezelő és víztároló műtárgyknál, azok szélétől mért 10 m sugarú kör, illetve a földfeltöltés rézsútaljától mért 5 m széles területsáv, zárt kerítéssel körülvéve. A védősáv határa a földbe fektetett vízvezeték felett a föld felszínéig, alatta 1,0 m mélységig, a vezeték mellett kétoldalt legalább 2-2 m széles területsáv.

A község területén több vízműkút is található, melyek közül jelenleg három üzemel, a 293,0 m talpmélységű B-28 jelű (3. kút), a 276,0 m talpmélységű B-39 jelű (4/a kút) és a 300,0 m talpmélységű B-40 jelű (4. kút) vízműkút.

Törtelen az ivóvízellátó rendszer üzemeltetője jelenleg a BÁCSVÍZ Víz- és Csatornaszolgáltató Zrt.

Ivóvízminőség-javítás Törtelen:

Törtel Község Önkormányzat hazai és uniós előírásokból fakadó kötelezettsége, a települési ivóvíz minőségének az előírt határértékeknek megfelelő javítása. Ennek megvalósítása a **KEOP-1.3.0/09-11-2012-0026** azonosító számú, „Ivóvízminőség-javítás Törtelen” c., pályázat keretében került sor. Az Önkormányzat közbeszerzési eljárás útján kivitelezési szerződést kötött az ÉKISZ - AQUA-FILT Konzorciummal. A tervezett létesítmények megépültek, a próbaüzem a 2015. évben sikeresen befejeződött.

A projekt során az alábbi főbb elemek kerültek megvalósításra:

- Korszerű ivóvízkezelési technológia beépítése,
- Hálózatfejlesztés, rekonstrukció
  - Ágvezetékek összekötése,
  - Acél csővezetékek cseréje PVC csövekre,
  - Új szakaszoló csomópontok kiépítése,
  - Új mosató csomópontok kiépítése,
  - Kivitelezést követő mechanikus hálózattisztítás és -mosatás,

- Próbaüzem
- Vízműtelep energiaellátásának fejlesztése
- PLC vezérlésű automatikus rendszervezérlés kiépítése

A vízbázisok, a távlati vízbázisok, valamint az ivóvízellátást szolgáló vízellátási létesítmények védelméről szóló **123/1997. (VII. 18.)** Korm. rendelet előírásai szerint a vízkivételi létesítményeknél védőidomot, védőterületet és védősávot kell kijelölni, a közigazgatási hatósági eljárás általános szabályai szerint. Ezen felül a termelő- és a tartalékkút folyamatos állagmegóvásáról és a környezetük rendezettségéről, tisztaságáról gondoskodni kell. A belső védőterületen csak olyan tevékenység végezhető, mely a kitermelés előtt, vagy a kitermelés alatt álló víz minőségét, mennyiségét, valamint a vízkitermelés folyamatát nem veszélyezteti. A meglévő létesítmények üzemeltetésénél, valamint az újak létesítésénél ügyelni kell arra, hogy szennyező anyag ne kerülhessen a védőterületre, illetve a kutak vizébe. A védősáv határa a földbe fektetett vízvezetékek esetében a terepszintig, alattuk 1,0 m mélységig terjed, a vezetékek mellett ugyanakkor mindkét oldalon 2-2 m-es szélességgel veendő figyelembe.

A külterületi tanyák és egyes állattartó telepek vízellátását egyedileg, többnyire 25-30 m talpmélységű fúrt kutakból oldják meg a tulajdonosok, de található még néhol ásott kutak is. Ezen vízkivételi helyek esetében is elő kell írni a védőterületekre vonatkozó korlátozásokat és tiltásokat, melyeket a **123/1997.(VII. 18.)** Korm. rendelet szabályoz. A kutak védőterületén belül tilos olyan tevékenységet végezni, melynek következtében csökken a vízkészlet természetes védettsége, vagy növekszik a környezet sérülékenysége, illetve 6 hónapon belül le nem bomló, károsító anyag kerül a vízkészletbe. A sérülékeny területeken nem lehetnek olyan szennyezőforrások (pl. szigeteletlen trágyatárolók, hulladéktelepek, korszerűtlen üzemanyag-tárolók), melyek a csapadék közvetítésével a talajvizet veszélyeztetik. A vízbázis védelme szempontjából különösen nagy gondot kell fordítani a települési és az állattartásból származó szennyvizek elvezetésére, biztonságos elhelyezésére. A mezőgazdasági tevékenységek végzésével kapcsolatban be kell tartani az **50/2001. (IV. 3.)** Korm. rendelet előírásait.

A "**vízgazdálkodási hatósági jogkör gyakorlásáról**" szóló **72/1996. (V.22.)** Korm. rendelet 24. § (1) bekezdés c) pontja szerinti, az 500 m³/év kitermelt vízmennyiséget meg nem haladó, kizárólag házi vízigény kielégítésére szolgáló, sekély (a maximális talpmélység 25 m) mélységű kutak önkormányzati engedélyezési hatáskörbe tartoznak. (Létesítés, használatba vétel, megszüntetés, eltömedékelés, stb..) Ezek engedélyezésénél figyelembe kell venni az alapvető vízbázis védelmi követelményeket (palástcementezés). A lakossági fúrt kutakra az előírt 10 m – es védőtávolság megtartása kötelező. A kismélységű kutak különböző létesítményektől, potenciális szennyező forrásoktól való minimális védőtávolságát mindenhol be kell tartani! Környezetvédelmi szempontból különösen nagy figyelmet kell fordítani a kutak helyes kialakítására, a szennyező anyagok bejutásának megakadályozására. Minden egyéb esetben a Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség az engedélyező hatóság.

Fejlesztési javaslat:

A fejlesztések megvalósításakor a kapcsolódó hatályos jogszabályok előírásait figyelembe kell venni!

A fejlesztéssel érintett terület vízellátása a meglévő vízellátó rendszer bővítésével, új vezeték építésével megoldható. A meglévő vízellátó rendszer kapacitása a távlatban jelentkező többlet vízigényt, előre láthatóan ki tudja elégíteni.

Törtel a **27/2004. (XII. 25.)** „a felszín alatti víz állapota szempontjából érzékeny területeken lévő települések besorolásáról” KvVM rendelet alapján **érzékeny földtani közegben található a felszín alatti vizek szempontjából.** Ennek értelmében a tervekészítés folyamán fokozottan kell figyelembe venni a felszín alatti vizek védelmére vonatkozó hatályos jogszabályokat:

- **123/1997. (VII. 18.)** Korm. rendelet a vízbázisok, a távlati vízbázisok, valamint az ivóvízellátást szolgáló vízellétesítmények védelméről különös tekintettel a település ivóvízbázisára és a strandi kutakra,
- **201/2001. (X. 25.)** Korm. rendelet az ivóvíz minőségi követelményeiről és az ellenőrzés rendjéről,
- **219/2004. (VII. 21.)** Korm. rendelet a felszín alatti vizek védelméről,
- **6/2009. (IV. 14.)** KvVM-EüM-FVM együttes rendelet a földtani közeg és a felszín alatti víz szennyezéssel szembeni védelméhez szükséges határértékekről és a szennyezések méréséről,
- **27/2004. (XII.25.)** KvVM rendelet „A felszín alatti víz állapota szempontjából érzékeny területeken lévő települések besorolásáról”

A fejlesztésre tervezett területen, illetve környezetében a Vízyűjtő-gazdálkodási Tervben kijelölt felszíni víztest nem található.

Vízgazdálkodási létesítmény érintettsége esetén a lent hivatkozott jogszabályi háttérrel kell figyelembe venni, a létesítmény vagyonkezelőjének/üzemeltetőjének hozzájárulása mellett.

- a vizek hasznosítását, védelmét és kártételeinek elhárítását szolgáló tevékenységekre és létesítményekre vonatkozó általános szabályokról szóló **147/2010. (IV. 29.)** Korm. rendelet
- a felszíni vizek minősége védelmének szabályairól szóló **220/2004. (VII. 21.)** Korm. rendelet.

A meglévő vízellátó rendszerek bővítését, illetve újak létesítését – a felszín alatti vízbázisok ismeretében – a KÖTIVIZIG engedélyezi, igény szerint javaslatot is tesz rá. Tervezéskor minden esetben – állattartó telep kialakításakor kiemelten – be kell tartani "a vízbázisok, a távlati vízbázisok, valamint az ivóvízellátást szolgáló vízellétesítmények védelméről" szóló **123/1997. (VII. 18.)** Korm. rendelet előírásait.

A külterületi tanyák és egyes állattartó telepek vízellátását rendszerint egyedileg, többnyire 10-30 m körüli talpmélységű fűrt kutakból oldják meg a tulajdonosok, de található még néhol ásott kutak is. Ezen vízkivételi művek esetében is elő kell írni a védőterületekre vonatkozó korlátozásokat és tiltásokat, melyeket a **123/1997. (VII. 18.)** Korm. rendelet szabályoz.

A belterülettől távol eső telepek, majorok, tanyák vízellátása a távlatban is csak egyedileg oldható meg, a nagy távolságok miatt a városi hálózatra gazdaságosan nem kapcsolhatók.

A **72/1996. (V. 22.)** Korm. rendelet (a vízgazdálkodási hatósági jogkör gyakorlásáról) 24. § (1) bekezdés "C" pontja értelmében az 500 m³/év vízigényt meg nem haladó, kizárólag házi vízigényt kielégítő, talajvizet kitermelő kút létesítését a település jegyzője engedélyezheti. Minden egyéb esetben a Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség az engedélyező hatóság.

A kismélységű kutak különböző létesítményektől, potenciális szennyező forrásoktól való minimális védőtávolságát mindenhol be kell tartani! Környezetvédelmi szempontból különösen nagy figyelmet kell fordítani a kutak helyes kialakítására, a szennyező anyagok bejutásának megakadályozására.

SZENNYVÍZELVEZETÉS, -TISZTÍTÁS, - ELHELYEZÉS

Törtel elválasztott rendszerű csatornahálózattal rendelkezik, a belterületi utcákban mindenhol rendelkezésre állnak a szennyvízelvezetés létesítményei. Jelenleg az ingatlanok kb. 90%-a csatlakozott rá a rendszerre (2015. évi KSH statisztikai adat).

A külterületi majorokban keletkező szennyvizet aknában vagy tartályokban gyűjtik, majd szippantó járművel a hatóságilag kijelölt leürítő helyre (az abonyi szennyvíztisztító telepre) szállítatják.

A település szennyvízhálózata 35 000 fm vákuum gerincvezetékéből és 24 300 fm bekötővezetékéből áll. A keletkező szennyvíz mennyisége átlagosan 500-550 m³/nap.

A település szennyvízprogramja 1999-ben indult. A terveket a KEVITERV AKVA Kft. készítette el.

2002-re 30 km, majd 2007-ben még 5 km közcsatorna hálózat épült ki. A szennyvíz elvezetése vákuumos technológiával történik.

A hálózat üzemeltetője jelenleg a BÁCSVÍZ Víz- és Csatornaszolgáltató Zrt.

Az abonyi szennyvíztisztító telep légifelvétele

A szennyvíztisztító telep Abonyban, a Kécskei út mentén, Abony belterületének határától kb. 900 m-re épült meg. A létesítmény Abony, Törtel és Körösetetlen települések tulajdonában van, Abony a többségi tulajdonos. Működtetését az ABOKOM Nonprofit Kft. végzi.

Kapacitása kb. 5000 m³/nap, amelyből jelenleg átlagosan napi 3000-4000 m³ van kihasználva.

Az abonyi tisztítótelep fogadja Körösetetlen és Törtel szennyvizét is. A beérkező szennyvizek tisztítása eleveniszapos, mélylégbefúvós technológiával történik. A szennyvíztisztító területén 1999-2000-ben megépült egy biofermentáló, komposztáló telep, amely a préselt iszaból és adalékanyagból (mezőgazdasági hulladékok) friss komposztot állít elő, amely a mezőgazdaságban hasznosítható.

A tisztítómű szippantott szennyvizet is fogad, amelynek mennyisége nem jelentős, az utóbbi években egyre csökkenő.

A csatornázatlan területeken a folyékony hulladékok talajba szikkasztása következtében a felszín alatti vizek szennyeződhetnek, ami közegészségügyi problémákat okozhat. A 2011. évi CCI. tv. 234. §-a értelmében, azon lakosok, akik még nem csatlakoztak rá a községi szennyvízhálózatra jelentős mértékben megnövekedett talajterhelési díj fizetésére kötelesek. A törvény hatályba lépésével elérhető a lakosok hálózatra való csatlakozása, amellyel egyidejűleg szükségszerű a szikkasztó gödrök szakszerű felszámolása.

A szennyvizek elhelyezésekor figyelembe kell venni a **219/2004. (VII. 21.) Korm. rendelet a felszín alatti vizek védelméről** előírásait.

A felszíni és felszínalatti vízbázisok védelme szempontjából különösen nagy gondot kell fordítani a szociális és az állattartásból származó szennyvizek elvezetésére, biztonságos elhelyezésére. A szennyvízcsatornára nem csatlakozott lakosok házi gyűjtőaknáit rendszeresen ellenőrizni kell. Ezen aknák általában nem megfelelő szigetelésűek, így azok tulajdonosait fel kell szólítani a környezetvédelmi jogszabályok betartására. Ezen ingatlanok esetében a lakosoknak gondoskodniuk kell a keletkező szennyvizek rendszeres elszállíttatásáról.

Amely ingatlantulajdonosok a kiépült közcsatornákra nem hajlandóak rácsatlakozni, a **2003. évi LXXXIX. törvény** előírásai szerint környezetterhelési, illetve talajterhelési díj megfizetésére kötelezhetők.

Fejlesztési javaslat:

A fejlesztések megvalósításakor a kapcsolódó hatályos jogszabályok előírásait figyelembe kell venni!

A szennyvizekkel a környezetet szennyezni nem szabad, ezért a talaj és a talajvíz védelme érdekében a szennyvizek szikkasztása a település teljes közigazgatási területén tilos, az még átmenetileg, rövid időre sem megengedhető.

A nyílt árkokba, csatornába, patakokba, egyéb időszakos, vagy állandó vízfolyásokba való szennyvízrákötéseket, valamint a felhagyott kutakba történő szennyvíz bevezetéseket meg kell szüntetni.

A külterületen a szociális szennyvizek elhelyezhetők szikkasztással, amennyiben ennek feltételei adottak. Ahol a szikkasztással kapcsolatos előírások nem teljesülnek, ott a zárt térben történő gyűjtésről és fogadásra alkalmas szennyvíztisztító telepen történő elhelyezésről kell gondoskodni.

A meglévő és tervezett üdülőterületeken a szennyvízcsatorna hálózat kiépítése, és belterületi hálózatba bekötése kiemelt feladat.

Állattartással kapcsolatban keletkező trágyalevek zárt gyűjtéséről és trágyaszarvasra történő öntözéséről, vagy alkalmas mezőgazdasági területen való szakszerű elhelyezéséről gondoskodni kell.

A csatornázott területektől távol eső területrészekben, illetve létesítményekben keletkező szociális szennyvizek esetén, (amennyiben az itt keletkező szennyvizek viszonylag kis mennyiségűek), a gyűjtés és szállítás lehetősége jöhet szóba, azzal a megkötéssel, hogy kizárólag zárt, szigetelt szennyvíztároló építhető. Nagyobb szennyvízmennyiségek esetén egyedi, kis szennyvíztisztító berendezés(ek) létesítése javasolt, a vonatkozó jogszabályok szerint (147/2010. (IV. 29.) Korm. rendelet).

Vállalkozási, gazdasági, ipari területekről (lakótelkeken engedélyezett vállalkozások esetén is) a kibocsátott szennyvíz szennyezettségének a közcsatornára való rákötési előírásoknak meg kell felelnie, az ettől eltérő szennyezettségű vizet telken belül létesítendő egyedi szennyvízkezeléssel - a megengedett szennyezettség mértékéig - elő kell tisztítani. Állattartással összefüggően keletkező szennyvíz kezelése-elhelyezése egyedi megoldást igényel, amelyhez a szakhatóságok (ÁNTSZ, Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség) engedélyének a beszerzése is szükséges.

Közvetlenül az élővízfolyásba, az ipari-vállalkozási-gazdasági területekről származó ipari eredetű szennyvíz kizárólag a hatóságok által előírt megfelelő kezelés után, a hatóságok által kiadott vízjogi létesítési engedéllyel, - az abban előírtak szigorú betartásával - vezethető be.

A szennyvizek elhelyezésekor figyelembe kell venni a 219/2004. (VII. 21.) Korm. rendelet a felszín alatti vizek védelméről előírásait.

Közműlétesítmények és közműhálózatok, valamint elektronikus hírközlési hálózatok és létesítmények elhelyezésénél az OTEK előírásait, a megfelelő ágazati szabványokat és előírásokat, valamint jelen helyi építési szabályzatban előírtakat kell figyelembe venni. Az ágazati előírások szerinti védőtávolságokat biztosítani kell. A védőtávolságon belül mindennemű tevékenység csak az illetékes üzemeltető, és az érintett szakhatóság hozzájárulása esetén végezhető.

A meglévő és a tervezett közcélú vízellátás, vízelvezetés (szenny- és csapadékvíz), energiaellátás (villamos energia ellátás, földgázellátás), valamint az elektronikus hírközlés hálózatai és létesítményei, továbbá azok ágazati előírások szerinti biztonsági-, védőövezeteinek számára közterületen kell helyet biztosítani. Ettől eltérő esetben a hálózatok és létesítmények, valamint azok biztonsági-, védőövezeteinek helyigényét szolgalmi jogi bejegyzéssel kell fenntartani.

Új út, utca létesítésekor a tervezett közművek egyidejű megépítéséről, a csapadékvizek elvezetéséről, beépítésre szánt területen a közvilágítás megépítéséről, út rekonstrukciónál a meglévő közművek szükséges egyidejű felújításáról és a még hiányzó közmű kiépítéséről is gondoskodni kell.

A közművezetékek átépítésekor és új vezetékek fektetésekor a racionális területgazdálkodás érdekében, az útburkolat alatt a közművek elrendezésénél mindig a távlati összes közmű elhelyezésére kell helyet biztosítani. Továbbá, a beépítésre szánt területeken a közművezetékek helyét úgy kell kijelölni, hogy azok 12 m szabályozási szélességet el nem érő utcákban legalább egyoldali, 12 m szabályozási szélességet meghaladó szélességű utcákban kétoldali fasor telepítését ne akadályozzák meg.

Az Országos Településrendezési és Építési Követelmények-ben (OTÉK) meghatározásra került a szennyvíztisztító, szennyvíziszap-kezelő, -tároló és -elhelyező építmények legkisebb

távolsága (védőterülete) lakó-, vegyes-, gazdasági- (a jelentős mértékű zavaró hatású ipari kivétellel), üdülő- és különleges (a hulladéklerakók területének kivételével) területektől.

A szennyvíztisztító telep védőtávolságán belül lakó-, üdülő, kereskedelmi-szolgáltatási célú, ipari gazdasági, településközponti vegyes és különleges övezetbe tartozó építmény nem helyezhető el, élelmiszer és gyógyszer alapanyag nem termelhető és nem állítható elő, élelmiszer és gyógyszer nem gyártható, nem csomagolható, nem raktározható és nem forgalmazható.

A szennyvízgyűjtő hálózatra telepített szagmentesen és zajmentesen kialakított szennyvízáttemelő műtárgy 20 m-es, a szagtalanító berendezés nélküli műtárgy 150 m-es védőtávolság biztosítását igényli, az OTÉK előírásai szerint (Függelék az Országos Településrendezési és Építési Követelményekhez - Függelék "A").

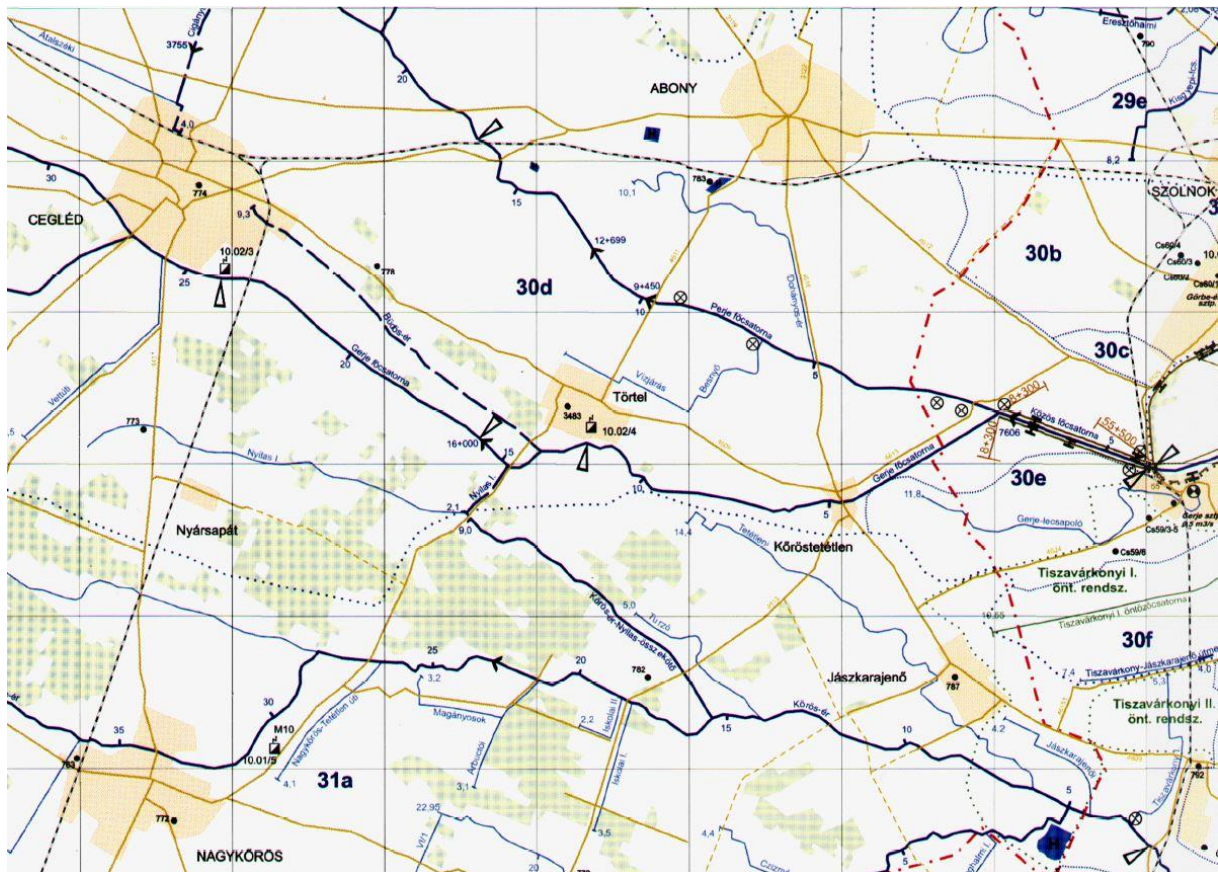
CSAPADÉKVÍZ ELVEZETÉS, FELSZÍNI VÍZRENDEZÉS

A község közigazgatási területe a KÖTIVIZIG működési területén belül a 10.02 Ceglédi belvízvédelmi szakaszhoz tartozik. Belvízöblözete szempontjából a 30d Gerje-Perje öblözet része.

A **18/2003. (XII. 9.)** számú, települések ár- és belvíz veszélyeztetettségi alapon történő besorolásáról szóló KvVM-BM együttes rendelet Törtel települést ár- belvízzel nem veszélyeztetett kategóriába sorolja.

Törtel közigazgatási területén az alábbi KÖTIVIZIG kezelésű belvízcsatornák találhatók:

- Kőrös-ér-Nyilas I. összekötő csatorna
- Nyilas I-Gerje útmenti összekötő
- Nyilas XXV.
- Nyilas XVI.
- Gerje csatorna
- Vízjárás-Besnyő
- Vízjárás-Besnyő I.
- Vízjárás-Besnyő III.
- Besnyő I.
- Büdös-ér
- Törtel-Nyilas-Besnyő I.
- Tetétleni
- Kákástói I.
- Kákástói I-1
- Kákástói II.

Törtel térségének vízrajza

Törtel közigazgatási határán belül KÖTIVIG kezelésű mezőgazdasági vízszolgáltatási létesítmény nem található, érvényes vízjogi engedéllyel rendelkező öntözőtelep ill. halastavi gazdálkodás nincs.

Törtel és közvetlen külterülete a Dr. Pálfi Imre által készített Magyarország zonális aszályossági térképe alapján az **erősen aszályos** kategóriába tartozik.

A település kül- és belterületén jellemzőek a kisebb-nagyobb kiterjedésű, mély-fekvésű, belvíz által fokozottan veszélyeztetett, magas talajvízszintű területek. Csapadékos időszakban ezeken a területeken felhalmozódó belvizek hosszú ideig, akár több hónapig is megmaradhatnak, ez köszönhető részben a térség talajmechanikai adottságainak is. A nagy mennyiségben lehullott csapadék következtében kialakult és tartósan fennálló belvízborítottság, a 2010-2011-es években számos helyen károkat okozott mind az építményekben, mind pedig a mezőgazdaságban.

A település belterületén kb. 90 %-ban kiépített csapadékvíz elvezető rendszer működik, melynek üzemeltetője Törtel község Önkormányzata.

A csapadék és belvízelvezető rendszer rekonstrukciója 1998-tól 2000-ig két ütemben történt meg.

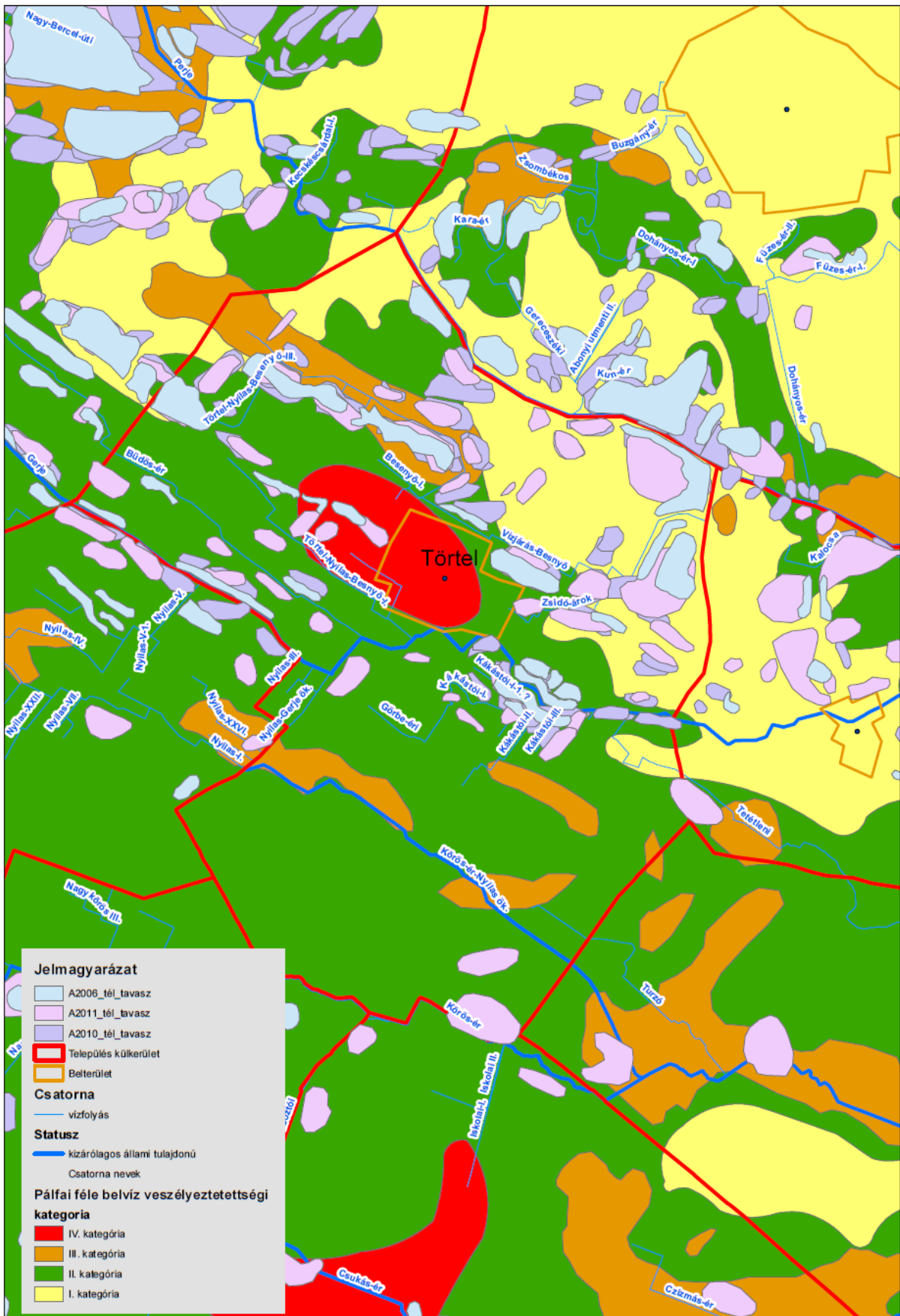
Az elvezető rendszer hosszúsága jelenleg kb. 27 000 m. Kisebb részben zárt csatornákból, beton csőanyagból épült, nagyobb része nyílt vízvezető árkokból áll. Számos utcában csak szikkasztó árkok vannak.

A belterületről elvezetett csapadékvíz befogadója a Perje-Főcsatorna (26 km), valamint a Gerje-Főcsatorna alsó és az összefolyás után annak Tószegig terjedő szakasza (19 km). A végső befogadó a Zagyva, azon keresztül pedig a Tisza.

A belterület mélyfekvésű, belvízveszélyes pontjain - az Alkotmány utcától délre, az Arany János utca végében és a Honvéd utca végén lévő területen - belvízátemelő szivattyúkat telepítettek. Szükség esetén ezek segítségével történik a belvízmentesítés. A szivattyúk nyomócsövekhez kapcsolódnak, amelyek a Gerje-főcsatornába vezetik a vizeket.

Törtel a Dél-Pest megyei Vízgazdálkodási Társulat működési területéhez tartozik, de a településen a belvízelvezető hálózat karbantartója a község Önkormányzata.

Törtel a **27/2004. (XII.25.)** „*a felszín alatti víz állapota szempontjából érzékeny területeken lévő települések besorolásáról*” megnevezésű KvVM rendelet alapján **érzékeny földtani közegben található** a **felszín alatti vizek szempontjából**. Ennek értelmében fokozottan figyelembe kell venni a felszín alatti vizek védelmére vonatkozó hatályos jogszabályokat!

A térség településeinek belvív-veszélyeztetettsége

Fejlesztési javaslat:

A fejlesztések megvalósításakor a kapcsolódó hatályos jogszabályok előírásait figyelembe kell venni!

A településrendezési eszközök módosításánál figyelembe kell venni a település vízrendezési és vízkár-elhárítási tervében foglaltakat. A településrendezési terveknek és a beépítésre tervezett területek építési előírásainak összhangba kell lennie a csapadékvíz-elvezető hálózat létesítésével és kiépítésével.

A településrendezési tervnek illeszkednie kell a települést érintő vízhasznosítási, vízrendezési- és belvízvédelmi fejlesztésekhez, ill. a meglévő csapadékvíz elvezető hálózathoz.

A fejlesztésre javasolt területeken a belvíz- és csapadékvíz elvezetését ki kell építeni, szükség esetén pedig a meglévő létesítmények rekonstrukcióját el kell végezni.

Az utak, utcák burkolatának felújításával párhuzamosan a vízelvezető rendszerek kiépítését, illetőleg rekonstrukcióját is meg kell oldani.

Az ingatlanok, intézmények, üzemek szennyvizét, egyéb szennyező anyagot (szemetet, trágyalevet, iszapot, vegyszermaradékot, stb.) tilos a nyílt felszínű, illetve a zárt csapadékvíz-elvezető csatornába, felszíni vizekbe, felszín alatti vizekbe, valamint a talajba, és ásott kutakba juttatni.

A csapadékvíz az egyes telkeken belül elszivárogtatható, ha ez a telek és a szomszédos telkek, továbbá az építmények állékonyságát és rendeltetésszerű használatát nem veszélyezteti.

Az egyes ingatlanokról a csapadékvíz a közterületi nyílt csapadékvíz elvezető árokba, zárt szelvényű csapadékvíz csatornába vagy biztonságos közlekedést nem akadályozó, tisztítható ráccsal ellátott folyóka segítségével az utcai járdaszint alatt, illetve a járda szintjével megegyező síkban szabad kivezetni. Amennyiben a vízelvezető árok a közút tartozéka, úgy abba a környezetéből - a telkekről - csapadékvíz bevezetése csak az út kezelőjének hozzájárulásával történhet.

A meglévő rendszerek folyamatos karbantartásáról, - a medrek kotrásáról, az áttereszek és zárt csatornák tisztításáról, valamint az árokpartok kaszálásáról - gondoskodni kell. A csapadékvizek zavartalan lefolyását mindenkor biztosítani kell.

A belterületi védekezési terv, illetve vízkárelhárítási terv évenkénti rendszeres felülvizsgálatát és aktualizálását mindig el kell végezni.

Az árkok és csapadékcsatornák folyamatos karbantartásáról az önkormányzatnak gondoskodni kell.

A rendszeresen víz alá került területek mentesítése csak jelentős meliorációs munkák elvégzése, a befogadó csatornák vízszállító-képességének felülvizsgálata és szükség szerinti növelése után lehetséges.

Vízgazdálkodási területként nyilvántartott területet (árok, vízfolyás, vízmosás, víztároló, vízállásos terület, vízelöntéses terület, stb.) egyéb célra hasznosítani csak vízjogi létesítési engedély alapján szabad.

A csapadékvíz elvezetését biztosító rendszer szállítóképességét egészen a végbefogadóig ellenőrizni kell minden nagyobb beruházás megvalósítási szándéka esetén. Amennyiben a csapadékvíz veszélyeztetés nélkül a végbefogadóig nem vezethető el, és a szűk keresztmetszetű szakasz kapacitás növelése nem valósítható meg, akkor helyben létesítendő záportározóval kell a víz-visszatartást megoldani.

20, illetve annál több gépkocsit befogadó parkolókat vízzáró burkolattal, vagy alépitménnyel és kiemelt szegéllyel kell kivitelezni azért, hogy a felületén összegyülekező a csapadékvíz ne szikkadjon a talajba, illetve ne folyjon közvetlen a zöldfelületre. Ezekről a nagyobb parkoló felületekről és a szennyzéssel veszélyeztetett gazdasági területek belső útjairól összegyűlő csapadékvíz csak hordalék és olajfogó műtárgyon keresztül vezethető a csatornahálózatba. "Zöld" parkoló létesítése nem megengedett.

A csapadékvíz (akár nyílt árokrendszerrel, akár zárt csapadékcsatornával összegyűjtve) élővízbe történő bevezetése előtt hordalékfogó műtárgy elhelyezése kötelező. Csapadékvíz az elválasztott rendszerű szennyvízcsatorna hálózatba nem vezethető!

A belvízcsatornák mindkét oldalán, a partéltől számított 4-4 m széles fenntartási sávot karbantartási célból szabadon kell hagyni. Jelentősebb vízfolyások, patakok és tavak esetén a karbantartási sáv a partéltől mért 6-6 m széles területsáv.

A rendezési terv által érintett tervezési területek fejlesztésével és az új épületek kialakításával egy időben javasoljuk a felszíni vízelvezetést biztosító csatornák kapacitásának vizsgálatát. A településrendezési terveknek és a beépítésre tervezett területek építési előírásainak összhangba kell lennie a csapadékvíz-elvezető hálózat létesítésével és kiépítésével. A településrendezési eszközök módosításánál figyelembe kell venni a település vízrendezési és vízkár-elhárítási tervében foglaltakat.

A felszíni vízelvezető rendszerek fejlesztése kapcsán felhívjuk a figyelmet arra, hogy a vízrendezési létesítmények (pl. tározók, csatornák) építése, azokba történő vízbevezetés, rácsatlakozás vízjogi engedély köteles tevékenység. Az engedélyezési eljárás lefolytatása az illetékes Vízügyi Hatóság hatáskörébe tartozik, amelyhez az érintett csatorna kezelőjének hozzájárulása minden esetben szükséges.

A települési szennyvíztisztítás szempontjából érzékeny felszíni vizek és vízgyűjtőterületük kijelöléséről szóló **240/2000. (XII. 23.) Korm. rendelet** szerint **Törtel Község** területe, valamint az itt található felszíni vizek **nem érzékeny** besorolásúak.

A felszíni és felszín alatti víztestek állapotértékelésének eredményét, a kitűzött célok eléréséhez szükséges intézkedéseket a vízgyűjtő-gazdálkodási terv (VGT) foglalja össze.

A vízgyűjtő-gazdálkodási tervben a víztestekre meghatározott környezeti célkitűzések (jó állapot illetve jó potenciál) megadott határidőre történő eléréséhez és megőrzéséhez biztosítani kell a VM rendeletben rögzített vízszennyezettségi határértékek betartását.

A település közigazgatási területén lévő víztestekbe csak olyan szennyezettségű víz vezethető be, amely nem hátráltatja az adott víztest – VGT-ben megadott határidőre történő – jó ökológiai állapotának/potenciáljának elérését. A vízszennyezettségi határértékek elérését segítő intézkedések a VGT-ben kerültek megfogalmazásra, melyet be kell tartani.

A felszíni vizek minősége védelmének szabályairól szóló **220/2004. (VII.21.) Korm. rendelet** 7.§-ában megfogalmazottaknak megfelelően a környezeti célkitűzéseket az országos és regionális környezetvédelmi, illetve társadalmi, gazdasági programok, tervek, a területfejlesztési, terület- és településrendezési tervek, és helyi építési szabályzatok kidolgozása során, valamint az önkormányzatok környezetvédelmi programjaiban, a gazdálkodó szervezetek terveiben és a műszaki tervezésben – vízgyűjtő-gazdálkodás egyes szabályairól szóló kormányrendeletben foglaltak szerint – érvényesíteni kell.

Településrendezési terveknel figyelembe veendő jogszabályok:

- **83/2014. (III. 14.)** Korm. rendelet a nagyvízi meder, a parti sáv, a vízjárta és a fakadó vizek által veszélyeztetett területek használatáról, hasznosításáról, valamint a folyók esetében a nagyvízi mederkezelési terv készítésének rendjére és tartalmára vonatkozó szabályokról.
- A felszín alatti vizek jó állapotának biztosítása érdekében, a csapadékvíz szikkasztásánál a **219/2004. (VII. 21.)** Korm. rendelet előírásait, a felszíni vizek minőségének védelme érdekében, a felszíni vízbe történő bevezetéskor, pedig a **220/2004. (VII. 21.)** Korm. rendelet előírásait kell betartani.
- A mélyfekvésű lefolyástalan területet újonnan művelésbe nem lehet bevonni, ill. a meglévőket javasolt művelés alól kivonni és rét-legelőként hasznosítani, vagy tűrni e területeken a belvízi elöntést és termés kiesést.
- A közigazgatási határok korrekciójánál, valamint a lakóterületek kialakításánál, a belvizes területeket figyelembe kell venni, elkerülve a későbbi belvízkárokat, ill. a jelentős költséggel történő belvízkár elhárítást.
- A belterületi csapadékvíz-elvezetést rendszerszemléletben, a már kiépült csatornahálózathoz kapcsolódva, a települési vízkárelhárítási tervvel összhangban kell kidolgozni. A felszíni vízelvezető rendszerek tervezésénél a könnyen, gazdaságosan karbantartható rendszereket kell előtérbe helyezni, azaz a nyílt gravitációs rendszereket kell preferálni (minél kevesebb átemelővel és zárt vezetékkel).
- A belterületi vízrendezés tervezésénél a KÖTIVIZIG állásfoglalását (befogadói nyilatkozata) be kell szerezni azoknál a külterületi befogadóknál, melyek elsősorban csapadékvízzel terheltek, hogy a Víz Keretirányelvben megfogalmazott célok teljesíthetőek legyenek.
- **120/1999. (VIII. 6.)** Korm. rendelet a vizek és a közcélú vízellátási létesítmények fenntartására vonatkozó feladatokról
- **1995. évi LVII. törvény** a Vízgazdálkodásról 4.-6.,8.-10.,12.§
- **10/1997. (VII. 17.)** KHVM rendelet az árvíz és belvízvédkezésről
- **232/1996 (XII.26.)** Kormányrendelet a vizek kártételei elleni védekezés szabályairól 4.§(1)-(2). bek., 13. §
- **253/1997. (XII. 20.)** Korm. rendelet az országos településrendezési és építési követelményekről
- **36/2002. (III. 7.)** Korm. rendelet az országos településrendezési és építési követelményekről szóló **253/1997. (XII.20.)** Korm. rend. módosításáról
- **7001/2002. (2002.01.) FVM-KöVim irányelv** Az árvíz és belvíz által veszélyeztetett települések ár- és belvízveszély ellen hatásosabb védelmet nyújtó településrendezési eszközeinek elkészítéséhez és módosításához
- **147/2010. (IV. 29.)** Korm. rendelet a vizek hasznosítását, védelmét és kártételeinek elhárítását szolgáló tevékenységekre és létesítményekre vonatkozó általános szabályokról

A felszín alatti vizek jó állapotának biztosítása érdekében, a csapadékvíz szikkasztásánál a **219/2004. (VII. 21.)** Korm. rendelet előírásait, a felszíni vizek minőségének védelme érdekében, a felszíni vízbe történő bevezetéskor, pedig a **220/2004. (VII. 21.)** Korm. rendelet előírásait kell betartani.

Minden egyéb, a vízgazdálkodást érintő tervezésnél a Vízgazdálkodásról szóló **1995. évi LVII. Törvény** előírásait kell figyelembe venni.

ÁRVÍZVÉDELEM

Törtel közigazgatási területén árvízveszélyes területek nem találhatóak, ezért a település árvízvédelmi létesítményekkel nem rendelkezik.

A települések ár-és belvíz veszélyeztetettségi besorolását a **18/2003. (XII. 9.)** KvVM-BM együttes rendelet határozza meg a legveszélyeztetettebb településrész helyzete alapján. A rendelet Törtel települést a nem veszélyeztetett települések közt tartja nyilván.

A Tisza folyó a tervezési területtől térben távolabb (Szolnok közigazgatási területén) helyezkedik el, így közvetlenül a tervezett fejlesztéseknek nincs hatása az árvízvédelemre és folyógazdálkodásra.

Szolnok, 2018. március

Gönczöl Csaba
szakági tervező
MK-16-0857

6.2. Energia ellátás

Elektromos energia ellátás

Meglévő kül –és belterületi hálózat

A TRT tervezési területének villamos energiaellátását az EDF DÉMÁSZ Zrt biztosítja a saját tulajdonában lévő elosztó hálózaton keresztül. A területen egy 22kV-os gerincvezeték halad keresztül. A gerinchálózat megfelelő állagú és keresztmetszetű.

A területen egy kivételével mindenütt szabadvezetékes hálózatról üzemelnek a fogyasztói transzformátorok állomások. Egy külterületi gazdasági egységnél földkábeles megtáplálású a kompakt transzformátorállomás. Egy helyen pedig vasházás transzformátorállomás található. A többi transzformátorállomás oszlopos kivitelű. (fa- vasbeton- vasoszlopos)

A fogyasztói transzformátorok állomásokról a villamos energiaelosztás kifizetésű szabadvezetékes elosztóhálózaton keresztül jut el a fogyasztókhoz. Jelenleg már pár fogyasztó kap földkábeles csatlakozást a szabadvezeték hálózatról.

A településen mindenütt biztosítható a villamos energiaellátás, ezért ilyen szempontból zárolt terület nincs.

Külterület energiaellátása kétféle módon történik.

- a villamos energiát az áramszolgáltató saját tulajdonú, üzembiztos hálózatról biztosítja. A karbantartásuk, korszerűsítésük folyamatos.

A belterület közvilágítása már korábban került korszerűsítésre, viszont jelenleg a még energiahatékonyabb LED-es közvilágítás még nem valósult meg a településen.

Fejlesztések:

Idegen tulajdonú hálózatról ellátott területek nincsenek.

Belterületi telek kialakítás

A belterületen kialakításra kerülő fejlesztések ellátását a meglévő primer (22kV) hálózat bővítésével új transzformátor állomás létesítésével és kifizetésű szabadvezeték hálózat kiépítésével lehet megoldani.

Mindegyik fejlesztési területhez közel eső középvezetésű elosztóhálózat van, melyről az igényelt villamos energia biztosítható.

Ezen területek kifizetésű energiaellátása szabadvezeték hálózatról oldható meg. A nagyobb energiaigényű fogyasztókat földkábeles hálózat építésével lehet ellátni.

Ellátatlan területek vizsgálata:

Az ellátatlan területen jelenleg nincs a településen. A jelentkező fogyasztói energiaigények műszaki-gazdasági feltételeit az áramszolgáltató határozza meg. A villamos energiaellátás jelentős költségei miatt csak a ténylegesen jelentkező igények kiszolgálását kell biztosítani. A fejlesztéseknél jelentkező költségek egy részét az áramszolgáltató fedezi az érvényben lévő rendelkezések alapján.

A jelenlegi belterület energiaellátása biztosított. Az új létesítmények

kialakításához középvezetési hálózat, állomás és alacsonyvezetési hálózat létesítése szükséges.

Közmű szolgáltató fejlesztései.

A középvezetési hálózatokon az alábbi programszerű fejlesztéseket és korszerűsítéseket valósítja meg az áramszolgáltató a zavartalan és biztonságos energiaellátás érdekében:

- középvezetési oszlopkapcsoló készülékek cseréje
- közép/alacsonyvezetési transzformátor állomások túlfeszültség védelme
- közép és alacsonyvezetési hálózatok rekonstrukciója – tartószerkezetek és vezetékszakaszok cseréje.
- Kiskeresztmetszetű hálózatok cseréje kapacitásbővítés céljából
- Meghibásodott szerkezetek folyamatos cseréje.

A fejlesztési területen az alábbi védőtávolságokat kell betartani a létesítés során a **112/2014 (X.15) NGM** rendelet alapján:

villamosmű	elhelyezkedés	biztonsági övezet
22kV-os szabadvezeték	külterület	5m
22kV-os szabadvezeték	belterület	2.5m
22/0,4 kV-os transzformátor állomás és		
22kV-os kapcsolóberendezés	kül- és belterület	5m
0,4 kV-os csupasz szabadvezeték	kül- és belterület	1m
0,4 kV-os szigetelt szabadvezeték	kül- és belterület	0,5m
0,4 kV-os földkábel	kül- és belterület	1m

Tilalmak a biztonsági övezetben

a) a villamosműhöz nem tartozó

a1) oszlop, torony, önálló tartószerkezet, daru, állványzat,

a2) A-C tűzveszélyességi osztályba tartozó - külön jogszabály rendelkezései szerint - robbanás- és tűzveszélyes anyag (pl. gáz, benzin, olaj) tárolására alkalmas tartály,

a3) üzemanyag töltőállomás,

a4) gémeskút, nyitott állapotban föld felszínétől mért 4 m-nél magasabb sorompó,

c) anyag tárolása és felhalmozása

c1) oly módon, hogy az oszlop járművel való megközelítését akadályozza,

c2) nem éghető anyagok 2 métert meghaladó magasságú tárolása (pl. siló, víztartály, építőanyag), amelynél a mértékadó magasság a depónia-ember-eszköz-mozgástér együttes mérete,

c3) az oszlopszerkezetben és az alapozásban agresszivitásuk miatt kárt okozó vegyi anyagok tárolása és felhalmozása,

c4) A-C tűzveszélyességi osztályba tartozó - külön jogszabály rendelkezései szerint - robbanás- és tűzveszélyes anyagok (pl. nád, fa, gumi, hulladék, szilárd, folyékony, gáznemű tüzelő- és üzemanyag, lőszer) tárolása és felhalmozása, a mezőgazdasági termelésben szükségszerűen, ideiglenesen a táblán maradó szalmabála, valamint nem kazlazott széna kivételével;

d) munkavégzés

d1) a c) pontban felsorolt A-C tűzveszélyességi osztályba tartozó - külön jogszabály rendelkezései szerint - robbanás- és tűzveszélyes anyagokkal, kivéve a mezőgazdasági termeléssel együtt járó szokványos munkaműveleteket,

d2) a jármű (gépjármű, mezőgazdasági vontató, munkagép stb.) üzemanyaggal való feltöltése,

d3) a c) pontban említett A-C tűzveszélyességi osztályba tartozó - külön jogszabály rendelkezései szerint - robbanás- és tűzveszélyes anyagok elégetése, kivéve a mezőgazdasági munkák végzése során szükségszerűen a táblán maradó szármadaradványt, valamint a tarló égetését. A tarló, illetőleg a szármadaradvány égetésénél be kell tartani az Országos Tűzvédelmi Szabályzat előírásait;

e) a föld felszínétől mért 3 méternél magasabb idegen létesítményhez tartozó fémhuzal,

12. § Földben elhelyezett vezeték biztonsági övezetében tilos:

a) építeni, elhelyezni (pl. alapozás, oszlop), üzemeltetni bármilyen végleges épületet, építményt, berendezést - ide nem értve nyomvonalas létesítménynek jogszabály, illetőleg a szabvány előírásainak megfelelően kialakított keresztezését, illetőleg megközelítését - amely a földben elhelyezett vezeték

- hűlési viszonyait rontja,

- folyamatos és biztonságos üzemeltetését akadályozza,

- üzemzavar elhárítását, karbantartását akadályozza, veszélyezteti vagy lehetetlenné teszi;

b) bármilyen ideiglenes épületet, építményt, berendezést a földben elhelyezett vezeték üzemben tartójának előzetes hozzájárulása nélkül elhelyezni;

c) a vezeték üzemben tartójának előzetes hozzájárulása nélkül minden olyan, a föld felszíne alatti és feletti tevékenység végzése, amely az élet- és vagyonbiztonságot, illetőleg a föld alatti vezeték épségét, valamint folyamatos és biztonságos üzemét veszélyezteti, vagy veszélyeztetheti.

E rendelet alkalmazásában ilyennek minősül:

- c1) korróziót előidéző erősen savas vagy lúgos folyadék talajra öntése,
- c2) fokozottan tűz- és robbanásveszélyes anyagok tárolása,
- c3) a robbantás,
- c4) éghető anyagoknak nagy tömegben való elégetése,
- c5) az útburkolat felbontása,
- c6) az árok- vagy gödörásás,
- c7) a szondázás (különböző vizsgálati céllal fémrudak leverése),
- c8) fúróberendezés, pneumatikus munkagépek, földgyaluk üzemeltetése,
- c9) a talajba beágyazott műtárgy, oszlop, vízóraakna gépalap stb. daruval, vontatóval vagy más géppel, eszközzel - a műtárgy kézi erővel végzett körülásása nélküli - kiszakítása;
- d) a földben elhelyezett vezeték földművén (töltésén) a vezeték üzemben tartójának hozzájárulása nélkül mindennemű munkavégzés, ami a földmű megbontásával jár.

13. § Az erőmű és az állomás biztonsági övezetében a 11. § (1) bekezdésében és a 12. §-ban foglalt rendelkezéseke kell alkalmazni.

(2) A biztonsági övezetben

a) tábor, kemping, vásártér, sportpálya, játszótér, gyakorlótér, karám, kijelölt autóparkoló, tömegközlekedési járművek megállóhelye 100-500 kV-os névleges feszültségű vezeték esetén akkor létesíthető, ha a 7. §-ban meghatározott távolságokra vonatkozó és egyéb előírások megtarthatók (pl. a vezeték oszlopa körül a talajfelszín aszfaltozott vagy azzal villamos szigetelés szempontjából egyenértékű vagy más anyagú réteggel ellátott, vagy az oszlop körülkerített);

b) az épületre szerelt televízió- vagy egyéb antenna, villámhárító stb. úgy létesíthető, hogy üzemszerű helyzetben a szél által a szabvány szerint kilengett áramvezetőket, feldőlés esetén a nyugalomban levő áramvezetőket

b5) 1-35 kV névleges feszültség szint között 2,0 méternél,

b6) kisfeszültségnél 1,25 méternél

jobban ne közelítse meg;

d) közúton és saját használatú szilárd burkolatú úton (a továbbiakban együtt: szilárd burkolatú út) csak 4,5 méternél, illetőleg a magasságkorlátozó táblán feltüntetett magasságnál, ezen kívüli területen csak 4 méternél alacsonyabb építésű vagy ezzel azonos magasságig anyaggal

rakott jármű közlekedhet, illetőleg dolgozhat; e magasságot a rakomány, a járművön szállított személy, illetőleg szerszám legmagasabbra nyúló része, valamint a jármű működés közben sem haladhatja meg.

A jármű legkiállóbb része az oszlopot, kikötését, illetőleg ezek alapozását úgy közelítheti meg, hogy abban károsodást ne okozzon, az áramvezetőket pedig sem vízszintesen, sem függőlegesen, a következőkben megadott távolságértékeknél jobban a legkedvezőtlenebb helyzetben és esetben sem közelítheti meg:

d5) 35-15 kV névleges feszültség szint között az 1,5 métert,

d6) 15 kV névleges feszültség szint alatt az 1,2 métert;

e) olyan fémtárgyat, amelyet hosszúsága vagy tömege miatt legalább két vagy több embernek kell szállítani, a távvezeték tartószerkezetétől mért 15 m távolságon belül csak akkor szabad vinni, illetőleg tartani, ha a munkavégzőket megfelelő anyagú, villamosan szigetelő, sérülésmentes védőlábbeli védi, amely a talajtól villamosan elszigeteli vagy maga a talajfelszín villamosan szigetelőanyaggal burkolt (pl. aszfaltozott);

f) a föld felett 3 méternél nem magasabb, összefüggő, 50 méternél hosszabb fémszerkezetek, fém szőlőkordon, fémkerítés, fém csővezeték (pl. öntözőberendezés csővezetéke) érintésvédelemmel ellátva létesíthető;

g) föld alatti csővezeték (pl. gázvezeték, öntözőberendezés csővezetéke) érintésvédelemmel ellátott fémcső, vagy szigetelőanyagú cső lehet;

(3) A villamosmű üzemben tartójának írásbeli hozzájárulása, kell a biztonsági övezetben:

a) épületnek, építménynek a létesítéséhez;

b) idegen létesítményhez tartozó, 0,2x0,3 méternél nem nagyobb jelzőtábla (pl. tűzcsapjel) a vezeték oszlopán, illetőleg alapozásán a föld felszínétől mért legfeljebb 2 méter magasságban történő elhelyezéséhez;

c) 4,5 méternél magasabb jármű vagy rakomány közlekedéséhez, illetőleg munkavégzéséhez. A villamosmű üzemben tartója a hozzájárulásában előírhatja, hogy a közlekedés, illetőleg a munkavégzés csak megbízottja jelenlétében történhet. A villamosmű megközelítésére ebben az esetben is alkalmazni kell a (2) bekezdés d) pontjában foglalt előírásokat;

d) nem éghető anyag (pl. építőanyag, föld, törmelék, ócskavas) tárolásához. Az anyagot a hozzájárulásban meghatározott módon és időtartamig, a földfelszíntől mért, legfeljebb 2 méter magasságig szabad tárolni, amelynél a mértékadó magasság a depónia-ember-eszköz-mozgástér együttes mérete;

e) a terepszint megemeléséhez (pl. tereprendezés, gátépítés, vízszintszabályozás, halastó vagy zagytér létesítése), amely munkákat a hozzájárulásban foglaltaknak megfelelően kell elvégezni;

f) nyílt árok vagy gödör létesítéséhez

f1) a fa, illetőleg betonoszlop 5 méteres körzetében,

f2) az acélszerkezetű oszlop, illetőleg kikötése alapozásának szélétől vízszintesen mért 8 méter távolságon belül vagy e távolságtól kezdődő 45°-os lejtőszögű sík alá nyúlóan. A 100 kV-os és ennél nagyobb feszültségű vezetéknél az árok vagy gödör az oszlop terepjáró gépjárművel való megközelítését nem akadályozhatja;

Jelen tilalmak és korlátozások csak a legfontosabb előírásokat tartalmazzák, azok részletes leírását a **112/2014 (X.15) NGM rendelet** tartalmazza.

Gázellátás

Törtel az Abonyi gázátadó rendszer része.

A településre északkeleti irányból Abony felől PE 160 dimenziójú nagyközépnomású gázvezeték érkezik a Törtel, abonyi úti gáznyomás – szabályozó állomáshoz.

Törtel települést ellátó nyomásszabályozó állomás:

Lemezszekrényes fogadó állomás: G-KBM-1

Nyomásszabályozó típusa: KS-2-43/d

Nyomásszabályozó nyomásfokozata:

P1_{névleges}=6 bar

P2_{névleges}=2 bar

Nyomásszabályozó állomás helye: Törtel, Abonyi út – Batthyány út sarok

Fogyasztók száma közületi és magánfogyasztói megosztásban:

Egyetemes szolgáltatás:

Közületi (nem lakossági) felhasználó: 53 db

Magánfogyasztó (lakossági): 941 db

Kilépett fogyasztók:

Közületi (nem lakossági) felhasználó: 4 db

Magánfogyasztó (lakossági): 55 db

Mindösszesen: 1053 db

Gázvezeték hálózat hossza:

Elosztó vezetékek hossza összesen: 34,80 km

Leágazó vezetékek hossza összesen: 5,40 km

Összesen: 40,20 km

Az elosztóhálózat KPE P10-es és PE 80/G SDR 11 dimenziójú műanyagcsőből épült.

A hálózat jól méretezett és tervezett és a jelenlegi fogyasztást és a jövőbeni igényeket is tudja szolgáltatni.

A gázhálózat új építési korú, ezért nagyobb volumenű karbantartási és rekonstrukciók szükségességére nem kell számolni.

A közigazgatási és a belterületen a meglévő gázvezetéknel az alábbi védőtávolságok tartandók be:

Vezeték típusa	Létesítmény	Védőtávolság
Középnomású vezeték 3 bar	Lakóépülettől	4,0 m
	szennyvíz vezetéktől	1,0 m
	vízvezetéktől	0,7 m
	üreges földalatti műtárgytól	2,0 m
	telefon földkábeltől	0,5 m
	elektromos földkábeltől	0,5 m

Külterületi gázellátás

A tervezett fejlesztések gázenergia ellátása a konkrét fejlesztési igények alapján egyedi módon, illetve célvezeték kiépítésével biztosítható.

Új utcanyitás, telekkiosztás, építési engedély kiadásánál, ill. egyéb közmű létesítésénél figyelembe kell venni az MSZ 7048/3-83. ill. az azt módosító Szabványügyi Közlöny 2002. augusztus 01. (Sz. K.8.) számában közzétetteket, továbbá az MSZ 7487/2-80 szabványokban foglaltakat.

A település közigazgatási területén a tervezett fejlesztésekhez szükséges ásványi nyersanyagokat legálisan működő, nyilvántartott ásványi nyersanyag lelőhelyekről kell beszerezni.

Gázszolgáltatási adatok (forrás: TEIR)

Év	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Háztartási gázfogyasztók száma	696	736	770	817	843	903	954	978	989	1060	1087	995	980	937
Összes szolgáltatott vezetékes gáz mennyisége (1000m ³)	1569	1529	1804	2138	2004	2100	2064	1678	1841	1572	1829	1340	1206	1220
Összes szolgáltatott gázból háztartások részére szolgáltatott (1000m ³)	1229	1188	1416	1727	1608	1682	1674	1339	1543	1265	1237	1073	893	934
Összes gázcsőhálózat hossza (km)	35	40	39	39	39	40	40	40	40	40	40	40	40	40
Összes gázfogyasztó (db)	737	780	817	865	895	959	1012	1035	1048	1119	1147	1056	1043	1000

Gázzal fűtött lakások száma	696	736	770	817	843	896	947	967	978	1049	1076	995	980	936
-----------------------------	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	------	------	-----	-----	-----

Geotermikus energia, bányászat:

A Bányakapitányság információja alapján Törtel közigazgatási területén nyilvántartott bányatelek, valamint nyilvántartott ásványi nyersanyagot tartalmazó terület nincs.

6.3. Hírközlés

Kábeltvé ellátás:

a./ Helyközi hálózat:

A Törtel kábeltvé központ, melynek az üzemeltetését a PR-Telekom Zrt végzi a gerinc optikai hálózathoz két irányból csatlakozik észak-nyugat felé a 4611 számú közút mentén Abony irányba, valamint kelet felé a 4609 számú közút mentén Körösetétlen irányába.

b./ Helyi hálózat :

Az Törteli helyi hálózat központja a PR-Telekom Zrt központja Jászsalsószentgyörgyön, melyről a földalatti és földfeletti vegyes rendszerű hálózaton keresztül üzemel a hálózat. A központ a helyi igényeket kielégíti és a bővíthető. A hálózat jelenlegi tulajdonosa a PR-Telekom Zrt.

A helyi hálózat bővítése a gazdasági területek fejlesztésének irányába várható, bővítés erre mini projekt jelleggel javasolt.

Telefonellátás:

a./ Helyközi hálózat:

A Törteli primer központ, melynek az üzemeltetését a Magyar Telekom Nyrt végzi a gerinc optikai hálózathoz két irányból csatlakozik észak-nyugat felé a 4611 számú közút mentén Abony irányba, valamint kelet felé a 4609 számú közút mentén Körösetétlen irányába.

b./ Helyi hálózat :

Törtel helyi hálózat központja a Magyar Telekom Nyrt telefonközpontja melyről nagyelosztókon keresztül földalatti és földfeletti vegyes rendszerű hálózaton keresztül üzemel a hálózat. A telefonközpont a helyi igényeket kielégíti és a bővíthető. A hálózat jelenlegi tulajdonosa a Magyar Telekom Nyrt.

A helyi hálózat bővítése a gazdasági területek fejlesztésének irányába várható, bővítés erre mini projekt jelleggel javasolt.

A helyi hálózat bővítése a gazdasági területek fejlesztésének irányába várható, lehetőség szerint földalatti alépítményben mini projekt jelleggel javasolt.

A település fejlesztési elképzelései a következők:

Külterület

- Megújuló energiahasznosítási terület – tervezett napelempark
- Tervezett tófürdő a meglévő melegvizű kútra alapozva, és egyéb turisztikai kiszolgáló létesítmények
- Tervezett iparterület - fatelep, fűrészeléssel és egyéb tevékenységgel
- Volt, rekultivált hulladéklerakó területén - tervezett napelempark
- Tervezett elkerülő utak a belterületi forgalom csökkentésére
- M8 tervezett gyorsforgalmi út
- Tervezett kerékpárutak a Pest Megyei Területrendezési terv szerint
- Védendő diófa sor
- A Pest Megyei Területrendezési tervvel összhangban erdőterületek kijelölése
- A belterület melletti volt hulladéklerakó hasznosítása részben szántóként, részben pedig füves gyep területként.
- Gazdasági területfejlesztés a külterületen a Törtelmix Kft telephelyének bővítési területeként.

Belterület

- Tervezett kereskedelmi, szolgáltató terület (környezetét nem zavaró tevékenységek)
- Tervezett zöldterület (rendezett zöldfelület)
- Tervezett záportározó, körülötte sétánnyal.

c./ Kábel nélküli telefonellátás:

A település közigazgatási területén belül adótorony a Hrsz:917-918 a vízmű területén és a Hrsz: 0221 alatti ingatlanon üzemel.

A jelentkező kábel nélküli telefonigények kielégíthetők.

d./ Mikrohullámú rendszer:

A településen mikrohullámú rendszer következtében az építési szabályozását megkövetelő védősáv nem található.

Védőtávolság:

Telefon földkábel kábeltelevízió földkábeltől 0,5 m

Telefon földkábel minden más létesítménytől általánosan 1,50 m

Az elektronikus hírközlési építmények vonatkozásában a 2003. évi C. törvény 94.§. (1) alapján: „a településrendezésénél, rendezésénél utak és közművek építésénél, korszerűsítésénél, egyéb építmények és más létesítmények megvalósításánál, felújításánál – a külön jogszabályban meghatározott módon – biztosítani kell az elektronikus hírközlési építmények elhelyezésének lehetőségét.”

A postai létesítmények vonatkozásában pedig a 2003. évi CI. törvény 40.§. (1) alapján: „a településrendezésénél, rendezésénél utak és közművek építésénél, korszerűsítésénél, egyéb építmények és más létesítmények megvalósításánál, felújításánál – a külön jogszabályban meghatározott módon – biztosítani kell a postai létesítmények elhelyezésének lehetőségét.

Előzmények:

Törtel Község településrendezési terv készítésének hírközlés szakági munkarész elkészítéséhez a 14/2013 (IX.25.). NMHH rendelet alapján az érintett elektronikus szolgáltatók nyilatkozatai és adatközlés beszerzése céljából az Önkormányzat megkereste az érintett elektronikus szolgáltatókat:

- Magyar Telekom Távközlési NyRt
- Telenor Magyarország Zrt.
- Vodafone Magyarország Zrt
- DIGI Kft
- Invitel Zrt
- UPC Kft
- Business Telecom Kft.
- Antenna Hungária Kft.
- Externet Nyrt
- PR Telekom

A megkeresésre a Pr – Telekom Távközlési Zrt. közölt adatot, mely a településrendezési terv hírközlési munkarészebe ismertetésre kerül. A megkeresésre válaszolt az Externet Nyrt, amely a település területén műszaki berendezést nem üzemeltet. Az Antenna Hungária Kft antennatornyot és műtárgyat nem üzemeltet, bejegyzett magassági korlátozásról nincs tudomása, továbbá alépítmény hálózattal nem rendelkezik és távlati tervek között sem szerepel ilyen jellegű hálózatfejlesztés. A Business to Business szolgáltatásokat mikrohullámú berendezések segítségével biztosítják a piaci igényeknek megfelelően. A Pr - Telekom Távközlési Zrt a közigazgatási területen belül működő elektronikus hírközlési hálózata van. Abony és Körösetetlen települések irányába az országos közút mellett kiépített optikai alépítményen keresztül csatlakozik az országos optikai hálózathoz. A település belterületén belül a vezetékes műsorelosztó, internet és telefon szolgáltatás a szintén meglévő áramszolgáltatói és saját tulajdonú oszlopokon kiépített koaxális hálózaton keresztül történik. Törtel község területén nincs előkészületben kormányzati célú, vagy jelentős elhelyezési igénnyel bíró külön célú elektronikus hírközlési hálózatfejlesztés. A többi szolgáltató a megkeresésre nem válaszolt.

Összefoglaló:

A település vezetékes és vezeték nélküli elektronikus hírközlési hálózata kiépült. A településfejlesztési koncepcióban és a településszerkezeti tervben vázolt fejlesztések a meglévő rendszerről az előzetes információk alapján hálózat bővítés nélkül megoldhatók.

A távlati fejlesztések között szereplő gazdasági terület kialakításakor a funkció jellegének és az igényeknek megfelelően a konkrét fejlesztés ismeretében kell a hírközlési ellátást és fejlesztést tervezni.

Szolnok, 2018. március hó

Puskás Béla
MK-16/0297.

6.4. Megújuló energiaforrások alkalmazása, környezettudatos energia gazdálkodás, egyedi közműpótlók

A fejlesztések során lehetőség szerint törekedni kell a megújuló energiaforrások egyedi alkalmazására. A hálózati energia felhasználás csökkenthető napelemek v. napkollektorok beépítésével. Fűtés rásegítésre és a használati melegvíz előállítására napkollektorok alkalmazása célszerű.

Általánosságban az elérhető legjobb technika (BAT) alkalmazásával a felhasználásra kerülő energia mennyiségek csökkenthetők.

Törtelen az energia- és klímatudatos település kialakítását szolgáló szemléletformálás a lakosság, a vállalkozások és közsféra körében a településfejlesztés fontos eleme. A szemléletformálás célja egy környezettudatos település megteremtése. Ennek a fejlesztési célnak több rétege, eleme van.

A közlekedés terén a már hagyományokkal rendelkező környezetbarát közlekedést erősíteni szükséges. A közlekedéstudatosságot az iskolai oktatás keretei közé be kell építeni. A környezetbarát mobilitás feltételeinek javítása, vagyis a közlekedési rendszerek környezetbaráttá válásának támogatása, a kerékpáros infrastruktúrák fejlesztése. A kerékpáros közlekedés ösztönzése és a közösségi távolsági közlekedés használatának ösztönzése. Kiemelt területek tehát környezetbarát közlekedési rendszerek és környezetbarát közlekedési módok fejlesztése, ezáltal a fenntartható települési közlekedés megteremtése.

Másrészt szükséges erősíteni az energiatudatosságot. A települési energiahatékonyság növelése, a klímavédelmi és energiahatékonysági szempontokat előtérbe helyező közszolgáltatás fejlesztés. Továbbá a lakóépületek, nonprofit szektor által használt épületek energiahatékonysági korszerűsítése képezi a másik kiemelt területet. Ösztönözni az egyéni

családi házak felújítása során az energetikai korszerűsítése. A megújuló energiák felhasználásának előmozdítása a lakosság körében.

Az infrastrukturális fejlesztés tekintetében ösztönözni a még rá nem csatlakozott ingatlanokat a szennyvízvezetékre történő rákötésre. Kiemelt cél a vízhálózat korszerűsítése, fogyasztott víz indukciós mennyiségmérésének bevezetése.

Az ökotudatosság keretein belül szorgalmazni a komposztáló telep létesítését. A már meglévő szelektív hulladékgyűjtő szigetek mellett újabb szelektív hulladékgyűjtési lehetőség kijelölése, a lakosság ösztönzése a szelektív gyűjtésben való részvételre. Tovább kell bővíteni a közszolgáltatások körét zöld hulladék és építési hulladék szervezett gyűjtésének megvalósításával. Az állati hulladékgyűjtést térségi szinten biztosítani kell.

Az ökotudatos szemlélet, vagyis a település természeti értékeinek védelme és megőrzése, szintén egy fenntartható és tudatos településfejlesztés megerősödését segíti. A védett illetve közösségi jelentőségű természeti értékek és területek természet-védelmi helyzetének és állapotának javítása, a természetvédelmi kezelés infrastrukturális feltételeinek javítása, illetve az ehhez kapcsolódó szemléletformálás tekinthető a legfontosabb feladatnak.

7. Környezeti hatások és feltételek

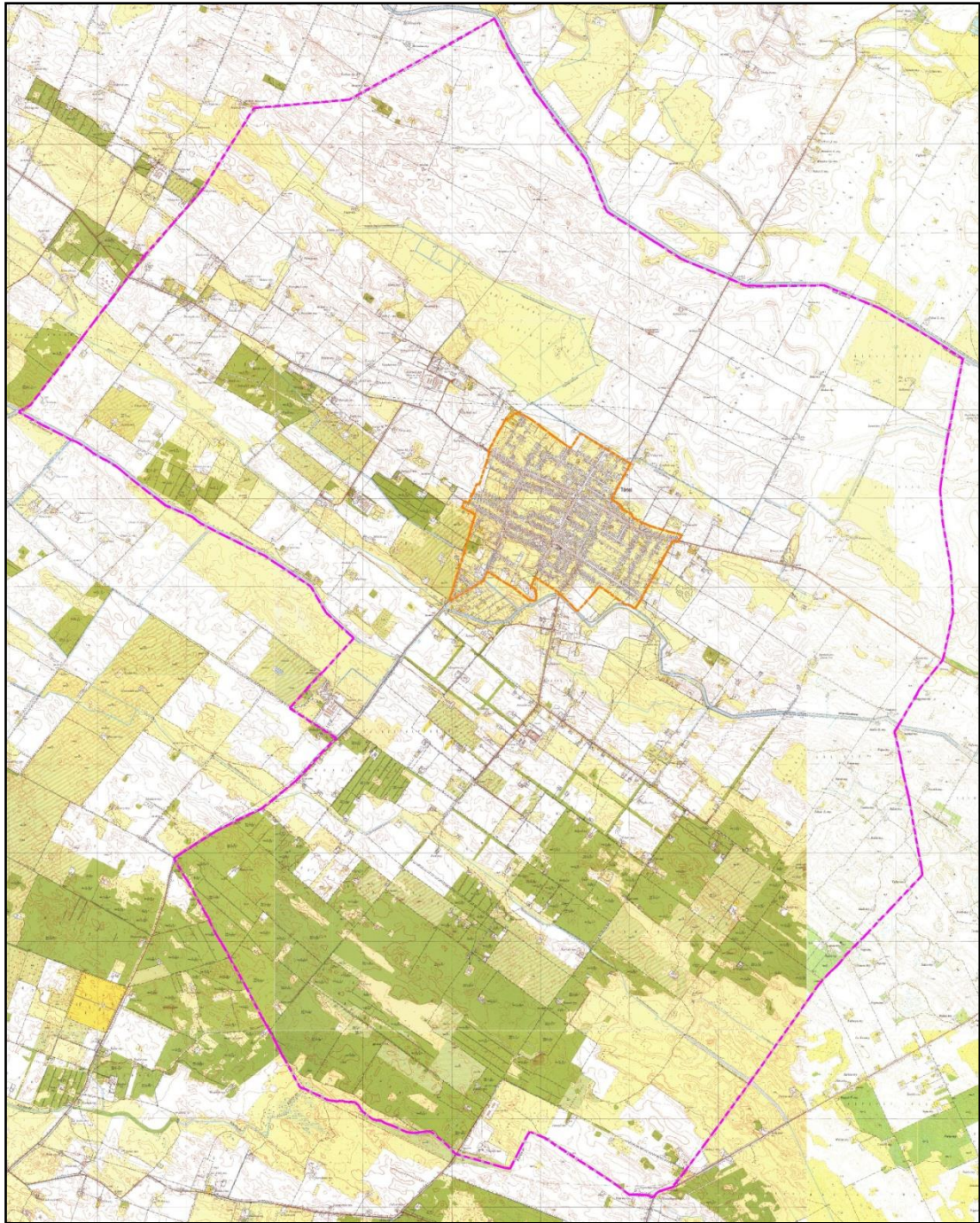
KÖRNYEZETVÉDELEM

7.1. Környezetvédelem (és településüzemeltetés)

A település igazgatási területe: 84,16 km², ebből:

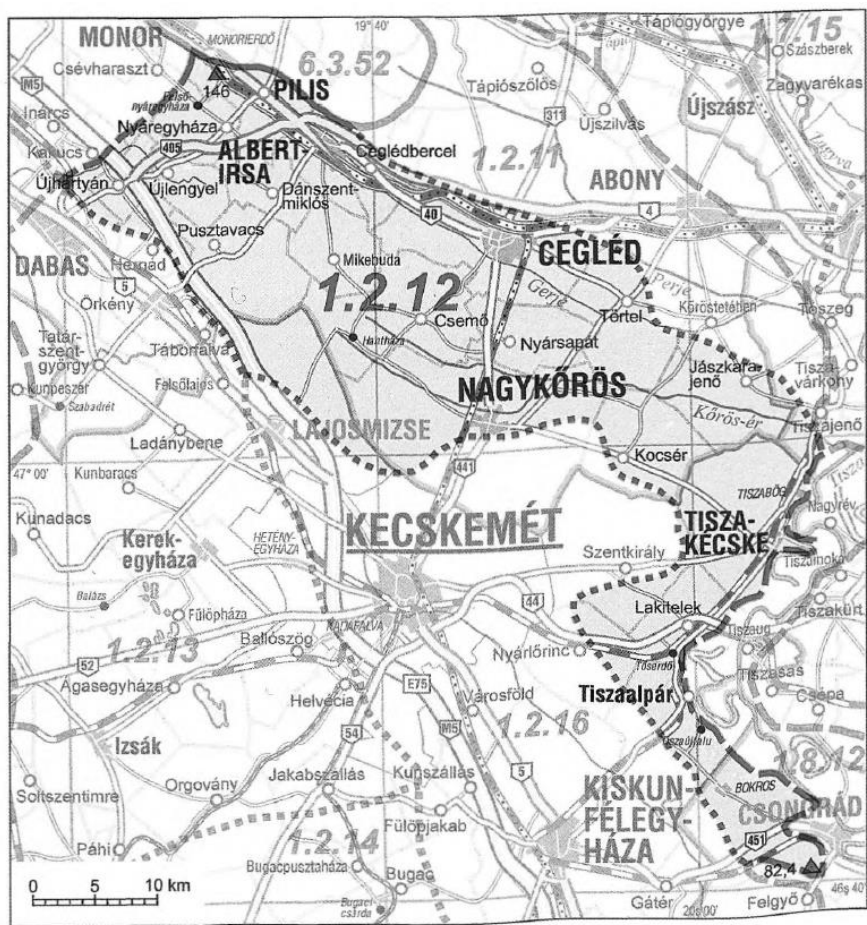
- belterület: 3,37 km²
- külterület 80,79 km².

Törtel község Pest megye Ceglédi kistérségének keleti részén, a Cegléd-Vezseny és Nagykőrös-Abony közötti műutak kereszteződésénél fekszik. Területét Cegléd város, Abony város, Körösten, Jászkarajenő, Kocsér községek, Nagykőrös város és Nyársapát község határolják.

Törtel kül- és belterületi ábrázolása topográfiai térképen
Törtel község a Duna-Tisza közti síkvidéken (Pest megyében), a Pilis-Alpári-homokhát kistáj
részbe tartozik.

A kistáj települései a következők:

- Albertirsa,
- Bokros,
- Cegléd,
- Ceglédbercel,
- Csemő,
- Dánszentmiklós,
- Jászkarajenő
- Kerekdomb (Tizsakécske)
- Kocsér,
- Lakitelek,
- Mikebuda,
- Nagykőrös,
- Nyáregyháza,
- Nyársapát,
- Pilis,
- Pusztavacs,
- Tiszaalpár,
- Tiszabög,
- Tizsakécske,
- Tiszaújfalú,
- **Törtel**,
- Újhartyán,
- Újlengyel.

A kistáj területe: 1250 km².

Magyarország kistáj kataszterében azonosító száma: **1.2.12.**

Domborzati adatok

A 85 és 146 m közötti tszf - i magasságú, kistáj a Pesti-síkság D-i teraszos vidékétől a Tisza mentéig húzódik, ÉNy-DK-i csapással. Az egykori hordalékkúp felszíne kis relatív relifű főként szélhordta homokkal fedett. Legnagyobb része az enyhén hullámos síkság orográfiai domborzattípusba sorolható, kisebb részei (a Körös- ér és Kocsér környékén) elgátolt mélyedésekkel, szikes laposokkal mozaikszerűen tagoltak. A felszint borító félig kötött homokformák Cegléd-Csemő vidékén a legváltozatosabbak. Horizontálisan gyengén szabdalt, a hosszanti vízlevezető laposok NyÉNy-KDK-i irányúak.

Földtani adottságok

A változatos felszínű, helyenként 5-6 km mélyre süllyedt medencealjzatot D-en főleg alsó-kréta vulkáni és vulkanosediment- képződmények, É-n pedig metamorfitek alkotják. Az utóbbira jelentős vastagságban miocén vulkáni anyagok települtek. A felszín közel 2/3-át pleisztocén, a DNy-i és DK-i részen holocén, (ill. késő-glaciális korú), általában 0,1-0,2 mm-es átmérőjű, osztályozott futóhomok fedi. Vastagsága igen eltérő (1-10 m), Ny-i irányba növekvő, gyakran lösziszapos rétegekkel tagolt. Ezekben a felszíneken nyers homok, ill.

kötött homoktalajok jöttek létre. Ceglédtől ÉK-re és DK-re nagyobb kiterjedésű összefüggő lösziszapos, löszös, homokos-löszös képződmények találhatóak a felszínközeiben (10-15 m-ig). A dombsági peremeken ezek nagyjából áthalmozottak. Mozaikszerű elhelyezkedésben - az alacsony árterekhez és a mélyfekvésű laposokhoz kapcsolódva - agyagos, ill. szikes területek azonosíthatóak. Ez a rétegsor É-on pannóniai agyagra, D-en pleisztocén hordalék kúpanyagra rakódott.

Éghajlat

A mérsékelt meleg és a meleg határán fekvő kistáj, de D-en már kifejezetten meleg. Az egész kistáj száraz éghajlatú.

Az évi napsütés összege É-ról D-re 2000 órától 2040 óráig nő. Nyáron 800 óra körüli, télen 190 óra napfénytartam a jellemző.

Az évi középhőmérséklet 10,2-10,3 °C.

A tenyészidőszak középhőmérséklete 17,2-17,3 °C. Azoknak a napoknak a száma, amikor a középhőmérséklet meghaladja a 10 °C-ot, 197-200. Az első ilyen nap ápr. 3. és 6. között, az utolsó okt. 20-21-én fordul elő. A fagymentes időszak hossza, tavaszi és őszi határnapja.

Az abszolút hőmérsékleti maximumok sokévi átlaga 34,0 °C körüli, a minimumoké -16,5 °C. Az évi csapadékösszeg 510 és 530 mm közötti, a vegetációs időszakban 300-310 mm. A legtöbb 24 órás csapadékot Nyáregyháza-Csévharasztton mérték: 150 mm. A hótakarós napok átlagos évi száma 32-35, a legnagyobb átlagos hóvastagság 18 cm körüli. Az ariditási index 1,32-1,36.

Az uralkodó szélirány az ÉNy-i, második helyen - főleg ősszel - a K-i, DK-i szél áll. Az átlagos szélesség 2,5-3 m/s közötti. A meleg, száraz éghajlat csak a kisebb vízigényű növényeknek kedvez.

Vízrajz

A nagy területen elnyúló kistájat számos, a Tiszához vezető vízfolyás keresztezi, így ÉNy-on a Gerje felső szakasza (34,5 km, 357 km²); aztán a Körös-ér (52 km, 560 km²) vízrendszere, amelynek nevezetesebb tagjai: Gógány-ér (17 ha, 51 km²), Kürtilaposi-csatoma (15 km, 127 km²), Csukás-ér (25 km, 44 km²). Ezeket követi a Pejtsík-csatorna (10 km, 199 km²). ÉNy-on a Duna- völgyi-főcsatornába folyik le az Újhartyáni I. sz. (12 km, 97 km²) és a II. sz. (14 km, 82 km²) csatorna. Száraz, gyér lefolyású, erősen vízhiányos terület.

A ritka árvizek nyár elején jelentkeznek, míg az év nagy részében alig van vizük. Vízmínőségük - ha van bennük víz - II. osztályú. Az időszakos belvizeket 300 km-t meghaladó csatornahálózat vezeti le. A száraz éghajlati jelleghez viszonyítva sok az állóvíz. A 16 természetes tó azonban együtt is csak 49 ha. A legnagyobb, Kocsér mellett, 9 ha felszínű. 2 halastava közül a ceglédi 16 ha, a Jászkarajenő melletti 85 ha. A Pejtsík-csatorna mellett 2 tározó is van, együtt 80 ha felszínnel.

A „talajvíz” kémiaiailag túlnyomóan kalciummagnézium- hidrogénkarbonátos jellegű, bár Cegléd és Nagykőrös között a nátrium is nagy területen jelenik meg. Keménysége 15-25 nk°, szulfáttartalma 60 mg/l alatt van, de a városok környékén magasabb.

A rétegvíz mennyisége csekély, az artézi kutak száma nagy. Nem csak a vízellátást, hanem helyenként az öntözést is szolgálják. A sekély kutak ritkán bővizűek, de nagyobb mélységből igen nagy vízhozamokat is kapnak. Számos hévizű kútja közül a ceglédi 61 °C-os, a lakiteleki 57 °C-os, a tiszakécskei 63 °C-os. Általában nátrium-kloridos jellegűek. A Tiszakécske melletti Kerekdomb kútjának vize ásványvíz.

Növényzet

Ma már jellemzően kultúrtáj. Északnyugati részén a Monor-Irsai-dombság dombsora itt olvad bele a Duna-Tisza közére jellemző homokbuckavidékbe, amely K-re a Tisza völgyével zárul. A dombsági részek sztyeprétjei (szártalan csüdfű - *Astragalus exscapus*, tarka sáfrány - *Crocus reticulatus*) és sztyepecserjései (törpemandula - *Prunus tenella*, jajrózsa - *Kosa spinosissima*), majd a homokhátság homokpuszta-gyepjei (báránypirosító - *Alkanna tinctoria*, homoki kikerics - *Colchicum arenarium*, tartós és kései szegfű - *Dianthus diutinus*, *D. serotinus*, homoki vértő - *Onosma arenaria*, fekete kökörccsin - *Pulsatilla nigricans*) és homoki sztyeprétjei (szártalan csüdfű - *Astragalus exscapus*, pókbangó - *Ophrys sphegodes*, homoki kocsord - *Peucedanum arenarium*), a homoki tölgyesek (nagyezerjófű - *Dictamnus albus*, tarka nőszirm. - *Iris variegata*), a zárt kocsányos tölgyesek, a cserjés erdőszegélyek, a szikesek (sziki ballagófű - *Salsola soda*), a szikes tavak (magyar sóbolla - *Suaeda pannonica*), a kékperjés láprétek (gyikpohár - *Blackstonia acuminata*, fehér zászpa - *Veratrum album*), a mocsárrétek, a sásrétek (télisás - *Cladium mariscus*) és a vízfolyásokat kísérő magaskórósok (szárnyas görvélyfű - *Scrophularia umbrosa*), majd az ártéri élőhelyek jellemzőek a tájra. Lápjaiban túlélt a nádi boglárka (*Ranunculus lingua*), a buglyos szegfű (*Dianthus superbus*), komistámics (*Gentiana pneumonanthe*).

A homokterületeken az egyedi ősi erdők maradványait (pl. Nagykőrös, Pusztavacs: szagos galaj - *Galium odoratum*, enyves zsálya - *Salvia glutinosa*, nagyezerjófű - *Dictamnus albus*, bársonyos kakukkszegfű - *Lychnis coronaria*, fűtös homokliliom - *Anthericum liliago*, magas gubóvirág - *Globularia punctata*, szomorú estike - *Hesperis tristis*) faültetvények veszik körül. A lepelhomokkal borított térségekben már szántók uralják a tájat.

Talajok

A kistáj 12 talajtípusából a futó- és a humuszos homoktalajok, a barnaföldek, a csernozjom jellegű homoktalajok, a réti talajok többsége, vagyis a homokon képződött talajféleségek az összterület kb. 80%-át teszik ki.

A futóhomok talajok a kistáj D-i nyúlványán borítanak nagy, összefüggő területet. A gyenge termékenységű (int. 15MD) és bizonytalan hozamú humuszos homoktalaj a táj legkiterjedtebb (40%) talajtípusát képezi. A homokon képződött barnaföldek (7%) Pusztavacs környékén alkotnak nagyobb összefüggő területet. Termékenységük gyenge (ext. 25-40; int. 35-55), főként (75%) erdőterületként hasznosíthatók.

A néhány kisebb foltban előforduló csernozjom jellegű homoktalaj kis területen (1%) fordul elő. Erdőként (35%), szántóként (45%) és gyepként (20%) jöhet számításba. A réti talajok részaránya 21%. Löszös változatuk aránya <5%, amelynek termékenysége 50-75 (int.) talajminőségi kategória, míg a homokon kialakult változaté 25-50 (int.). Szántóként 50%-ban, rét-legelőként 35%-ban, erdőterületként pedig 15%-ban hasznosulhatnak. A lápos réti talajok (2%) gyephasznosítása a meghatározó (60%).

A löszös alapkőzeten kialakult réti csernozjomok (4%) a táj legtermékenyebb talajai, a főbb gazdasági növények stabilan kiemelkedő hozamaival (int.> 125). Területük 80%-a lehet szántó. Mélyben sós változataik (5%) szántóként kb. 45%-ban hasznosíthatók. Termékenységük a mechanikai összetételtől függ. A könnyebb mechanikai összetételűek aszályérzékenységük miatt gyengébb termékenységűek. A löszös alapkőzeten képződött szikes talajok (8%) szoloncsák szolonyecekből (2%), réti szolonyecekből (3%), sztyepesedő réti szolonyecekből (1%) és szolonyeces réti talajokból (2%) tevődnek össze. Természetes termékenységük igen gyenge (int. 10-30). Főként szikes rétek és természetvédelem alatt álló, legelőként hasznosított területek. A legeltetés a természetvédelem részét képezi, mert stabilizálja a gipszuccessziót.

7.1.1. Talaj

A magassági viszonylatban 89,00 és 102,00 mBf. váltakozik a terep.

Jelenleg a szántóföldi növények termesztése a legmeghatározóbb a község külterületén. A szántóterületen termesztett növények: őszi és tavaszi kalászosok (búza, árpa), kukorica, lucerna, repce, zöldségnövények elsősorban a település határán belüli földrészekben és a község határához közeli területeken (paradicsom, paprika, burgonya, hagyma).

A következő táblázat a talajhasznosítási módok területi megoszlását szemlélteti:

Művelési ágak	Fekvések területe ha/m ²			összesen
	belterület	külterület	zártkert	
Szántó	7.0593	3687.4227	6.4030	3700.8850
Rét	1.1590	305.3752	2.2075	308.7417
Szőlő		3.6177	0.4281	4.0458
Kert		0.6708	18.1627	18.8335
Gyümölcsös		55.0908		55.0908
Legelő	1.7335	1428.5274	1.5058	1431.7667
Nádas		1.9704		1.9704
Erdő		2070.2799		2070.2799
Kivett	325.5071	495.5255	3.1050	824.1376
Halastó				

Fásított terület		0.5189		0.5189
Összesen	335.4589	8048.9993	31.8121	8416.2703

7.2. Felszíni és felszín alatti vizek

Belterületi vízellátás

Törtel község vízellátást a Bácsvíz zRt. biztosítja. A vízhálózat a belterület csaknem összes utcájában kiépült, a rendszer túlnyomórészt körvezetékes kialakítású. A község területén több vízműkút is található, melyek közül jelenleg három üzemel, a 293,0 m talpmélységű B-28 jelű (3. kút), a 276,0 m talpmélységű B-39 jelű (4/a kút) és a 300,0 m talpmélységű B-40 jelű (4. kút) vízműkút.

Az elmúlt években történt meg a KEOP-1.3.0/09-11-2012-0026 azonosító számú, „Ivóvízminőség-javítás Törtelen” c. pályázat keretén belül a vízmű telep fejlesztése és az ivóvízhálózat rekonstrukciója.

A fejlesztés eredményeként többek között új gépészeti berendezések, fertőtlenítő rendszer, új műtárgyak, nagyobb teljesítményű szivattyú került beépítésre a meglévő Vízmű telepen; a 3. sz. kúton szűrőcserés felújítást végeztek, vízkezelő gépház épült, a 4. sz. kúthoz és a víztoronyhoz vezető új vezetékrendszer kiépítése, illetve meglévő vezetékek megújítása történt meg.

További hálózatfejlesztési- és rekonstrukciós feladatok ellátására is sor került egyes elavult szakaszokon, valamint a teljes rendszert átmosatták a kivitelezés alatt. A hálózatra termelésnél a szükséges vízkezelés során ammónia-, vas és arzénmentesítés történik a rendszeren, a lakosságnak szolgáltatott ivóvíz egészséges, határértékei megfelelnek az ivóvízminőség követelményeiről és ellenőrzés rendjéről szóló 201/2001 (X.25.) Kormányrendeletnek, valamint a 12/1997. (VIII. 29.) KHVM rendeletnek.

A külterületi tanyák és egyes állattartó telepek vízellátását egyedileg, többnyire 25-30 m talpmélységű fúrt kutakból oldják meg a tulajdonosok, de található még néhol ásott kutak is.

Szennyvízelhelyezés és tisztítás

Törtel csatornázottsága kb. 90 %-os, jelenleg az ingatlanok kb. 70%-a csatlakozott rá a rendszerre.

A külterületi majorokban keletkező szennyvizet aknában vagy tartályokban gyűjtik, majd szippantó járművel a hatóságilag kijelölt leürítő helyre (abonyi szennyvíztisztító telep) szállíttatják.

A település szennyvízhálózata 68.272 fm vákuum gerincvezetékből, 1db átemelőből és 1 db vákuumgépházból áll. A keletkező szennyvíz mennyisége átlagosan 240-300 m³/d (1800-2250 LEÉ). A hálózatot a Bácsvíz zRt. üzemelteti.

A szennyvíztisztító telep Abonyban, a Kécskei út mentén, Abony belterületének határától kb. 900 m-re épült meg. A létesítmény Abony, Törtel és Köröstetétlen települések tulajdonában van, Abony a többségi tulajdonos. Működtetését az ABOKOM Nonprofit Kft. végzi.

Vízrendezés, vízhasznosítás

Belterületi vízrendezés

A település belterületén kb. 90 %-ban kiépített csapadékvíz elvezető rendszer működik, melynek üzemeltetője Törtel község Önkormányzata.

Az elvezető rendszer hosszúsága jelenleg kb. 27 000 m. Kisebb részben zárt csatornákból, beton csőanyagból épült, nagyobb része nyílt vízvezető árkokból áll. Számos utcában csak szikkasztó árkok vannak.

A belterületről elvezetett csapadékvíz befogadója a Perje-Főcsatorna (26 km), valamint a Gerje-Főcsatorna alsó és az összefolyás után annak Tószegig terjedő szakasza (19 km). A végső befogadó a Zagyva, azon keresztül pedig a Tisza.

27/2004. (XII. 25.) KvVM rendelet a felszín alatti víz állapota szempontjából érzékeny területeken levő települések besorolásáról jogszabály szerint: **Törtel az érzékeny felszín alatti vízminőség védelmi területen lévő települések közé tartozik.**

A kockázatos anyagok elhelyezése, felszín alatti vízbe történő közvetlen vagy közvetett bevezetése engedély köteles tevékenység, mely csak az illetékes környezetvédelmi felügyelőség által kiadott engedély, illetve a felügyelőség szakhatósági állásfoglalásával más hatóság által kiadott engedély alapján történhet.

Fontos talaj és a felszín- és felszín alatti vizek védelmével kapcsolatos hatályos jogszabályok betartása ill. betartatása!

Élővíz folyásba, kutakba, csapadék csatornába hulladékot és szennyvizet bevezetni tilos!

7.1.2. Levegőtisztaság és védelme

Törtel a főbb útvonalaktól távol helyezkedik el. Cegléddel, Köröstetétlennel (ezen keresztül Szolnok és Vezensy felé) a 4609. jelű összekötő úttal, Abonnyal és Nagykőrössel a 4611. jelű összekötő úttal van közúti összeköttetése.

A község belterületén a Ceglédi - Jászkarajenői út, mint gyűjtő út hívatott a lakó utak közúti forgalmát az országos úthálózatba bevezetni.

A településen jelenleg működő vasútvonal nem halad át, a legközelebbi vasúti csatlakozás Cegléden van.

A település területén egy üzemanyag-töltő állomás üzemel. Cegléd felé haladva a külterületen a Nyilas dűlön található egy benzinkút.

Ipari tevékenységből nem származik levegőtisztaság-védelmi jogszabály által előírt határértéket meghaladó káros légszennyező anyag kibocsátás.

A levegőtisztaság-védelmi szempontból meg kell említeni azokat az ipari és mezőgazdasági telepeket ill. vállalkozásokat, amelyek por emissziót (pl. gabona szárítók), ill. bűzhatást (intenzív állattartás) okoztak ill. okoznak. Ezek a következők:

Dél-Pest Megyei Mezőgazdasági Zrt.

Telephely: Törtel, Ságvári telep

Vezető: Medveczky József / tel: 53/505-965/966

Fő tevékenység: állattenyésztés/tehenészeti telep

Állatok száma: 900 db tehén, 200 db borjú, 120 db növendék.

Dél-Pest Megyei Mezőgazdasági Zrt.

Telephely: Törtel, Kerék telep / Ludas dűlő 11.

Vezető: Medveczky József / tel: 53/505-965/966

Fő tevékenység: állattenyésztés/tehenészeti telep

Állatok száma: 270 db tehén, 200 db borjú.

Horváth János – áfa köteles őstermelő

Telephely: Törtel, 0324/6 hrsz/ Nyilas dűlő

Tulajdonos: Horváth János

Fő tevékenység: állattenyésztés/tehenészet, szántóföldi növénytermesztés

Állatok száma: 100 db tehén.

80 ha pedig növény termesztés folyik.

TÖRPIG Kft

Telephely: Törtel, 081/13, 081/14 hrsz.

Tulajdonos: Radics Ernő tel: 20/476-9000.

Fő tevékenység: állattenyésztés/sertés tartás.

Állatok száma: 500-550 db sertés (jelenleg nincs állattartás, de még ebben az évben folytatódik, csak időszakos, nem állandó a tevékenység).

GANSO PRIMO Kft.

Telephely: Törtel, 0123/6 hrsz.

Tulajdonos: Cselóczki Attila József tel: 20/972-4683

Fő tevékenység: állattenyésztés/sertés tartás.

Állatok száma: 3900 db hízó sertés

Angyal Csaba

Telephely: Törtel, 0124/29 hrsz.

Tulajdonos: Angyal Csaba tel: 30/286-0783

Fő tevékenység: állattenyésztés/sertés tartás.

Állatok száma: 150 db fejlesztés után 300 db sertés.

Juhászat

Telephely: Törtel, 0271/5 hrsz (borbély tanya, nyilas dűlő)

Tulajdonos: Sebők Mihály

Fő tevékenység: állattenyésztés/juh tartás.

Állatok száma: 520 db magyar merinó és német fekete fejű juh.

1,8 ha legelő

Juhászat II.

Telephely: Törtel, 035/23 hrsz (farkas tanya, vízjárás dűlő)

Tulajdonos: Sebők Mihály

Fő tevékenység: állattenyésztés/juh tartás.

Állatok száma: 570 db juh magyar merinó és német fekete fejű

64 ha legelő

Juhászat III.

Telephely: Törtel, 061/4 hrsz (kákás dűlő, minta telep)

Tulajdonos: Sebők Mihály

Fő tevékenység: állattenyésztés/juh tartás.

Állatok száma: 1000 db magyar merinó és német fekete fejű juh.

35,6 ha legelő, 60 ha szántó.

A légszennyezettségi agglomerációk és zónák kijelöléséről szóló 4/2002. (X.7.) KvVM rendelet 1. számú rendelete alapján a légszennyezettség tekintetében **Törtel** az alábbi kategóriába tartozik:

Zónacsoport a szennyező anyagok szerint						
	Kén-dioxid	Nitrogén-dioxid	Szén-monoxid	PM ₁₀	Benzol	
10. Az ország többi területe,	F	F	F	E	F	PM ₁₀ benz(a)-pirén (BaP)
	Talajközeli ózon	PM ₁₀ Arzén (As)	PM ₁₀ Kadmium (Cd)	PM ₁₀ Nikkel (Ni)	PM ₁₀ Ólom (Pb)	
	O-I	F	F	F	F	D

A levegőterheltségi szint határértékeiről és a helyhez kötött légszennyező pontforrások kibocsátási határértékeiről szóló 4/2011. (I.14.) VM rendelet 5. sz. melléklete a zónabesorolásokat az alábbiak szerint értelmezi:

D csoport: azon terület, ahol a levegőterheltségi szint egy vagy több légszennyező anyag tekintetében a felső vizsgálati küszöb és a levegőterheltségi szintre vonatkozó határérték, az 1. sz. melléklet 1.1.4.1. pontjában foglalt táblázat 3-6. sorában szerepelő anyagok esetében a célérték között van.

E csoport: azon terület, ahol a levegőterheltségi szint egy vagy több légszennyező anyag tekintetében a felső és az alsó vizsgálati küszöb között van.

F csoport: azon terület, ahol levegőterheltségi szint az alsó vizsgálati küszöböt nem haladja meg.

O-I csoport: azon terület, ahol a talajközeli ózon koncentrációja meghaladja a cél értéket.

A levegőtisztaság-védelmi szempontból meg kell említeni azokat a mezőgazdasági telepeket ill. vállalkozásokat, amelyek por emissziót (gabona szárítók), ill. bűzhatást (intenzív állattartás) okoztak ill. okoznak.

A települési környezetvédelmi rendelet szabályozza a belterületi állattartást építési övezetenként, meghatározva a létszámkorlátokat és a védőtávolságokat.

A levegő védelmével kapcsolatos jogszabályok előírásait be kell tartani ill. tartatni!

7.1.3. Zaj- és rezgésterhelés

Települési zajforrások:

- Közlekedés,
- Ipar,
- Kereskedelem,
- Szórakozás,
- Építkezés,
- Háztartási tevékenység.

A településen lévő, kereskedelmi létesítményekkel összefüggésben jelentkező zaj minimális, nem meghatározó. A következő táblázat a településen található kereskedelmi és vendéglátó egységeket tartalmazza.

Sorszám	Ker. üzlet neve	címe
1.	Hús- és Hentesáru üzlet	Dózsa György út 35.
2.	Dolcsi Állateledel	Szent István út 1.
3.	Praktika Kft.	Nyilas dűlő 0277/9 hrsz.
4.	Mini Ruhásbolt	Dózsa György út 35.
5.	Vivien Ajándék	Dózsa György út 20. Piactér 5.
6.	Vitaminforrás	Dózsa György út 13..
7.	Törtel-Mix Kft. Takarmánybolt	Törtel, 0277/4 hrsz.
8.	Gumiszervíz	Jászkarajenői út 6.
9.	Aszima Centrum	Dózsa György út 13.
10.	Barkács és Gazdabolt	Dózsa György út 18.
11.	Táp- terménybolt	Kossuth Lajos út 23.
12.	Homoki Vegyesbolt	Báthory István út 1.
13.	Zöldség- gyümölcs és Vegyeskereskedelem	Dózsa György út 1.
14.	COOP ABC	Kossuth Lajos út 2.
15.	Vegyeskereskedés	Kossuth Lajos út 6.
16.	Fehér Tüzép	Báthory István út 13.

Sorszám	Ker. üzlet neve	címe
17.	Vitafort üzlet	Honvéd út 2/A.
18.	Hobby Vegyesbolt	Újosztály dűlő 4.
19.	Szálka 2004 Bt.	Karinthy Frigyes út 2.
20.	Mini ABC	Dózsa György út 34.
21.	HF. Őszirózsa Kft.	Szent István úti üzletsor
22.	Trafik	Kossuth Lajos út 1.
23.	Kerekes és Kerekes Kft. Temetkezési iroda	Dózsa György út 6.
24.	Posta	Dózsa György út 38.
25.	Kenyérbolt Vegyeskereskedés	Kossuth Lajos út 10.
26.	Luri Vegyeskereskedés	Ceglédi út 59.
27.	Ruci Duri	Kossuth Lajos út 10.
28.	Béla Bácsi Virág és Ajándékbolt	Dózsa György út 20. Piactér 2.
29.	Tüzelőanyag kereskedés	Újosztály dűlő 51.
30.	Ágnes Virág Ajándék	Dózsa György út 9.
31.	Keroshop	Ceglédi út 68/b.
32.	Iskola Büfé	József Attila út 5/a.
33.	Tuti Élelmiszer	Ceglédi út 25.
34.	Adrics Kft. Gumiszervíz	Jászkarajenői út 24.
35.	Böbe ABC	Dózsa György út 6.
36.	Pizza Explussz	Kossuth Lajos út 1.
37.	Üzemanyag Töltőállomás és Shop	Nyilas dűlő 0287/15 hrsz.
38.	Irka-Firka Papír Írószer, Nyomtatvány	Dózsa György út 13.
39.	Ba-Ka Csemege	Helmeczi út 14.
40.	Virág üzlet és Lottózó	Szent István út 1619/2. hrsz
41.	Gazda Centrum	Ceglédi út 20.
42.	Keleti Áruház	Kossuth Lajos út 2.
43.	Használt Cikkék Boltja	Dózsa György út 6.
44.	Pici ABC	Körösi út 51.

Sorszám	Ker. üzlet neve	címe
45.	Szlávi Péksütemények Mintaboltja	Dózsa György út 9.

A zajhatástól védendő az emberi tartózkodásra szolgáló épületek, közterületek. A rendezési terv készítése során fontos szempont, a területi funkciók, telepítések olyan meghatározása, hogy a megengedett határérték feletti zajterhelés ne keletkezzen.

A zaj- és rezgés védelemmel kapcsolatos jogszabályok előírásait be kell tartani ill. tartatni!

7.1.4. Sugárzás védelem

Törtel község villamosenergia ellátását az EDF DÉMÁSZ Zrt. biztosítja a saját tulajdonában lévő elosztó hálózaton keresztül. A területen egy 20kV-os gerincvezeték halad keresztül.

A fogyasztói transzformátor állomásokról a villamos energiaelosztás kiefeszültségű szabadvezetékes elosztóhálózaton keresztül jut el a fogyasztókhoz. Jelenleg pár fogyasztó kap földkábeles csatlakozást a szabadvezeték hálózatról.

A Törtel kábeltvé központ, melynek az üzemeltetését a PR-Telekom Zrt végzi a gerinc optikai hálózathoz két irányból csatlakozik Észak-Nyugat felé a 4611 számú közút mentén Abony irányba, valamint kelet felé a 4609 számú közút mentén Körösten irányába.

A Törteli primer központ, melynek az üzemeltetését a Magyar Telekom Nyrt végzi a gerinc optikai hálózathoz két irányból csatlakozik észak-nyugat felé a 4611 számú közút mentén Abony irányba, valamint kelet felé a 4609 számú közút mentén Körösten irányába.

Törtel helyi hálózat központja a Magyar Telekom Nyrt telefonközpontja melyről nagyelosztókon keresztül földalatti és földfeletti vegyes rendszerű hálózaton keresztül üzemel a hálózat.

A település közigazgatási területén belül adótorony a Hrsz:917-918 a vízmű területén és a Hrsz: 0221 alatti ingatlanon üzemel.

A légkörben található sugárzó anyagok terjedésének mérésére épült ki hazánkban az országos sugárzásfigyelő rendszer, melynek legfontosabb eleme a több mint 130 mérőállomásból álló hálózat. Ezek a műszerek folyamatosan mérik a szabadtéri sugárzás, az óránkénti dózis, azaz a dózisteljesítmény értékét. A dózisteljesítmény mértékegysége a nanosievert/óra (nSv/h). A természetes háttérsugárzás mértéke Magyarországon 50 - 180 nSv/óra körül ingadozik. A mérőállomásokról beérkező jeleket folyamatosan figyelik. **A figyelmeztető szint 250 nSv/óra.** Ez a szint a valós veszélyt jelentő szint töredéke, nem jelenti azt, hogy az állomás közelében lévők veszélyben lennének, csak a szakembereket figyelmezteti a kivizsgálás megkezdésére. A 250 nSv/óra alatti háttérsugárzás természetes és semmiféle veszélyt nem jelent.

Törtelen nincs háttérsugárzást mérő berendezés, a legközelebbi Kisújszálláson és Szolnokon található.

A katasztrófavédelem honlapján az aktuális adatsorok mindenki számára elérhetőek és megtekinthetőek (www.katasztrofavedelem.hu/index2.php?pageid=monitor_nbiek_terkep).

7.1.5. Hulladékkezelés

A hulladékgazdálkodás körébe tartozik a települési szilárd kommunális hulladék gyűjtése és elhelyezése.

A Duna-Tisza-Közi Regionális Települési Szilárdhulladék-gazdálkodási rendszerhez csatlakozott a község 48 településsel együtt 2010 év elején. A hulladék elhelyezése a Cegléd Regionális Települési Szilárd-hulladéklerakóban történik.

A hulladékok gyűjtése 60, 80 és 120 l-es hulladékgyűjtő edényzetben ill. 1100 l-es konténerben történik, elszállításuk heti rendszerességgel valósul meg az ÖKOVÍZ Kft. által. A szelektív hulladékgyűjtést a lakosságnak kiosztott sárga (papír és műanyag frakció) zsákok begyűjtésével és elszállításával végzik. A gyűjtőjárat az év elején megadott időpontokban, utcánkénti bontásban a lakosság által kihelyezett hulladékot tartalmazó zsákok elszállításával, és a szelektált frakciók feldolgozásával valósítja meg a hulladékgazdálkodási törvényben a szelektív hulladékgyűjtésre vonatkozó előírásokat.

A gyűjtőszigetek elhelyezése a főbb csomópontokon történt, ahol a boltok és egyéb intézmények látogatottsága jelentős mértékű. A négy hulladékfrakció (műanyag, üveg, fém és papír) elhelyezésére alkalmas 4 db gyűjtőszigetet a következő utcákban található:

- Dózsa György út egykori TŰZÉP előtt;
- Dózsa György út ABC előtt;
- Vágóhid út sarka;
- Temető.

A szelektív hulladékgyűjtő edényzetek ürítéséről a telítődésük függvényében az ÖKOVÍZ Kft. gondoskodik.

A településen működő döngkút, döngtér nem található.

A gyűjtő konténerek űrtartalma 1.100 literes. A pontos elhelyezkedésüket a Kö jelű helyszínrajz szemlélteti.

Az **építési-bontási hulladékot**, a lakosság az építkezéseknél használhatja fel, csökkentve ez által a hulladéklerakókra kerülő hulladék mennyiséget.

A termelésből származó **veszélyes hulladékok** kezeléséről és ártalmatlanításáról a termelő köteles gondoskodni.

A helyi jogalkotásnál a közösségi hulladékgazdálkodási politikának a magyar jogi szabályozásba beépült alapelveit kell követni, melyek a következők:

- megelőzés elve,
- elővigyázatosság elve,

- megosztott felelősség elve,
- szennyező fizet elve,
- közelség elve,

valamint a közösségi környezetvédelmi szabályozásának megfelelően harmonizált hazai jogszabályok követelményeit szükséges figyelembe venni.

A hulladékokkal és a hulladékgazdálkodással összefüggő törvények és a hozzá kapcsolódó rendeletek betartása ill. betartatása fontos feladat!

7.1.6. Vizuális környezetterhelés

A vizuális környezetterhelés témakörében a fényszennyezettség, valamint az illegális hulladéklerakás kerül kifejtésre. Ma már egyre több információnk van arra vonatkozóan, hogy a fényszennyezés érzékenyen érinti a természeti környezetet, az élővilág jelentős részét, az éjszakai tájképet, ráadásul egészségügyi kockázatot is jelent.

A vizuális környezetterhelés Törtelen nem jellemző. Általánosságban jellemző az ország településeire a különböző méretű és stílusú reklámtáblák. A települések arculatát adó településközpontban és a kaputérségben minél figyelemfelkeltőbb formában próbálják az érdeklődést elérni a reklámtábla kihelyezői, amely időnként komoly ellentmondásban van a település táji-, épített adottságaival. Az országos településrendezési és építési követelményekről szóló 253/1997. (XII. 20.) Korm. rendelet (OTÉK) módosítása (211/2012. [VII. 30.] Korm. rendelet) definiálta a fényszennyezés fogalmát, valamint megalkotta a fényszennyezés kivédésére szolgáló építési szabályrendszert.

Az élhetőbb és egészségesebb környezet megteremtése érdekében fel lehet mérni a fényszennyező forrásokat, és azok, az új szabályozásnak megfelelő, korszerűbb és hatékonyabb eszközökkel való kiváltását, egyúttal a fényszennyezés kiváltó okait is megszüntetve.

A vizuális környezetterhelés másik formája sajnos jelen van a településeken főként a szegregált területeken: az illegális hulladék megjelenik több helyen, sajnos hiába a szervezett hulladékgyűjtés.

7.1.7. Árvízvédelem

Nincs árvízvédelmi érintettsége Törtelnek.

7.1.8. Fennálló környezetvédelmi konfliktusok, problémák

Folyamatos megoldásra váró "problémák":

- zöldhulladékok komposztálása,
- a parlagfű elleni fokozott védelem,
- a hulladékgyűjtő szigetek karbantartása,
- a hulladék több alkalommal történő elszállítása,
- az illegális szemétkerakó helyek felszámolása,
- a lakóházak és egyéb közterületek előtti területek rendben tartása, és a „Virágos Törtel” megvalósítása,

- települési környezetvédelmi program kidolgozása, mely a település szabályozási tervével összhangban az illetékességi területére terjed ki és szigorúan szabályozza azt,
- folyamatosan meg kell újítani az elöregedő főtéri parkunkban a fákat, cserjéket és tervszerűen kertész-mérnök bevonásával pótlásukról gondoskodni kell.

7.1.9. Természetvédelem

Törtel település külterülete a **Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság**hoz tartozik. A település külterületén **ökológiai folyosó** és **magterület** egyaránt található.

A település igazgatási területén, „az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekkel érintett földrészletekről” szóló 45/2006. (XII. 8.) KvVM rendelet mellékletei alapján, a következő védett területek találhatóak:

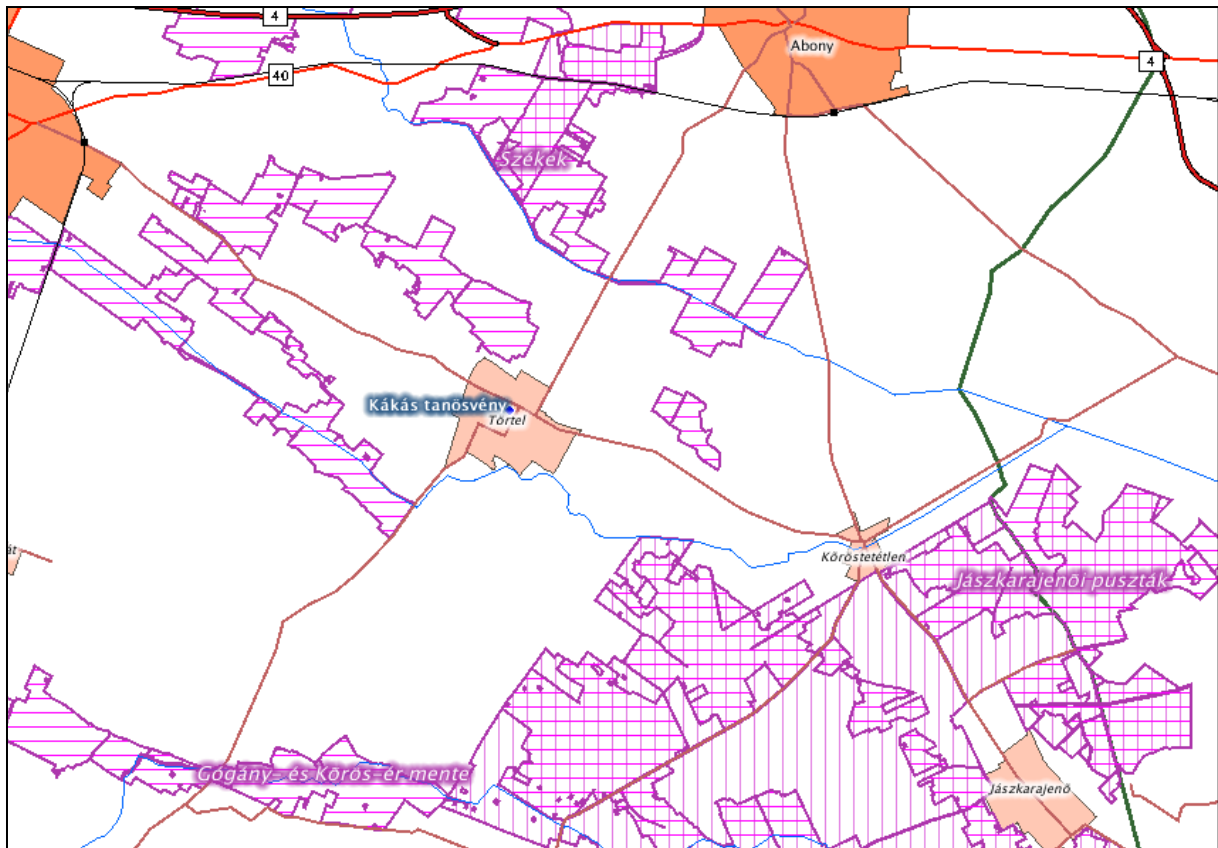
→ A Duna – Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság működési területén található kiemelt jelentőségű természetmegőrzési területnek jelölt területek:

- Jászkarajenői puszták (HUDI21056)
- Gerje mente (HUDI20021)
- Székek (HUDI20046)

→ A Duna – Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság működési területén található különleges madárvédelmi területek:

- Jászkarajenői puszták (HUDI10004)

A következő képen a fent említett Natura 2000-es területek láthatók, amelyek egyaránt kiemelt jelentőségű természetmegőrzési és madárvédelmi területek. A lenti ábra megtekinthető a <http://geo.kvvm.hu/tir/viewer.htm> honlapon.

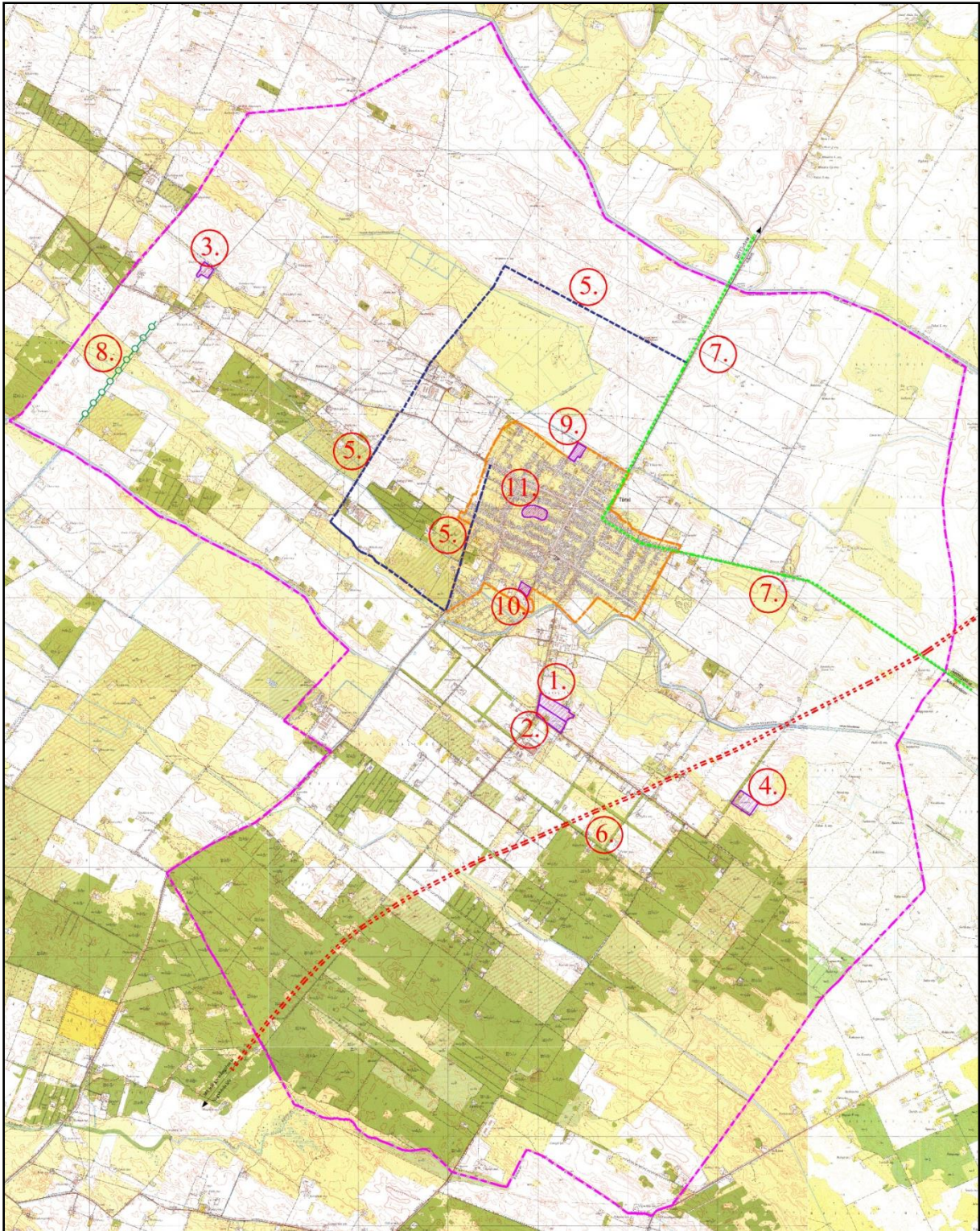
Törtel környezetében lévő Natura 2000-es területek elhelyezkedése

A területek pontos helyrajzi szám szerinti elhelyezkedését a mellékelt környezetvédelmi tervrajz szemlélteti.

7.1.10. Megújuló energiaforrások alkalmazása, környezettudatos energiagazdálkodás, egyedi közműpótlók

A fejlesztések során lehetőség szerint törekedni kell a megújuló energiaforrások egyedi alkalmazására. A hálózati energia felhasználás csökkenthető napelemek v. napkollektorok beépítésével. Fűtés rásegítésre és a használati melegvíz előállítására napkollektorok alkalmazása célszerű.

Fejlesztésekre vonatkozó környezetvédelmi javaslatok

Törtel fejlesztési területei

A fenti ábrán sorszámozásra került területeken várható fejlesztés az elkövetkező években ezek pontosan a következők:

1. Megújuló energiahasznosítási terület – napelempark
2. Tófürdő a meglévő melegvízű kútra alapozva tófürdő és egyéb turisztikai kiszolgáló létesítmények
3. Tervezett iparterület – fatelep, fűrészeléssel egyéb tevékenységgel
4. Volt, rekultivált hulladéklerakó területén - napelempark
5. Tervezett elkerülőutak a belterületi forgalom csökkentésére
6. M8 tervezett gyorsforgalmi út
7. Tervezett kerékpárutak a Pest Megyei Területrendezési terv szerint
8. Védendő diófa sor
9. Tervezett kereskedelmi, szolgáltató terület
10. Tervezett zöldterület
11. Tervezett záportározó.
12. Tervezett kereskedelmi, szolgáltató, gazdasági terület a külterületen a Törtelmix Kft telephelyének bővítési területe (0274/1, 0277/12 és 0276/1 hrsz terület)

A következőkben a fenti fejlesztési célokra vonatkozó környezetvédelmi elvárások kerülnek bemutatásra a hasonló funkciójú területek összevonásával.

1. **Megújuló energiahasznosítási terület – napelempark**
4. **Volt, rekultivált hulladéklerakó területén - napelempark**

Hulladékgazdálkodás

- A fejlesztési területen a kivitelezés során keletkező hulladékok gyűjtése, szállítása, a kivitelező feladata, a vonatkozó hulladékgazdálkodási rendeletekben foglaltak szerint.
- Az üzemeltetés során a modulok felületének rendszeres tisztításakor a ráülepedett por és egyéb szennyeződések eltávolításával keletkezhet hulladék.
- Az inverter néhány évenkénti belső tisztítása, mozgó alkatrészek üzemének ellenőrzése még további karbantartási feladat, melyet a szervizesek végeznek.

Levegőtisztaság-védelem

- A fejlesztéssel érintett területnek nincs levegőminőséget befolyásoló hatása.
- A kivitelezés során a gépjárművek és a munkagépek okozhatnak rövid ideig tartó, kis mértékű levegő szennyezést, ill. por emissziót.

Vízminőség-védelem, vízgazdálkodás

- A napelemek felületéről lefolyó csapadékvíz a zöld területen elszivárog.

Természetvédelem

A fejlesztési terület környezete nem áll védelem alatt.

2. Tófürdő a meglévő melegvízű kútra alapozva tófürdő és egyéb turisztikai kiszolgáló létesítmények

Hulladékgazdálkodás

- A kiszolgáló létesítmények üzemeltetése során keletkező kommunális hulladékok gyűjtése és elszállíttatása a tulajdonos feladata.
- A kivitelezési munkák során a hulladékok gyűjtése és elszállítása a kivitelező feladata a vonatkozó hulladékgazdálkodási jogszabályok betartásával.

Levegőtisztaság-védelem

- A szabadidős területeken nem keletkezik légszennyezés.

Vízminőség-védelem, vízgazdálkodás

- A fejlesztési terület kiszolgáló létesítményeinek ivóvízzel való ellátását továbbá megfelelő nyomású tűzvíz biztosítása is szükséges.
- Ivóvizet közkifolyó elhelyezése célszerű.
- A szennyvízelvezetés lehetőségét biztosítani kell, ill. ha szükséges szennyvíz előtisztítók beépítésére kötelezni kell a szolgáltatókat.
- Szociális blokkok üzemeltetésekor, a keletkező szennyvíz elvezetését vagy elszállítását meg kell oldani.

Természetvédelem

A fejlesztési terület környezete nem áll védelem alatt.

3. Tervezett iparterület – fatelep, fűrészeléssel egyéb tevékenységgel

9. Tervezett kereskedelmi, szolgáltató terület

Hulladékgazdálkodás

- A fejlesztési területen a rendszeres kommunális hulladékszállítás biztosítása.
- A keletkező veszélyes hulladékok szakszerű gyűjtéséről és elszállításáról a vállalkozóknak ill. a gazdasági társaságoknak, szolgáltatóknak saját maguknak kell gondoskodni.
- A hulladékok gyűjtése és ideiglenes tárolása csak megfelelő műszaki védelemmel ellátott padozaton és feliratozott (a hulladék neve, EWC kódja) tároló edényzetben történhet.

Levegőtisztaság-védelem

- A gazdasági tevékenységek során jellegükből adódóan keletkezhetnek légszennyező anyagok, ezért az üzemeltetés során a vonatkozó jogszabályokat be kell tartani ill. tartani!

Vízminőség-védelem, vízgazdálkodás

- A fejlesztési terület ivóvízzel való ellátásának lehetőségét biztosítani kell. A megfelelő nyomású ivóvíz ill. tűzvíz biztosítása, ha kell a gerincvezeték átépítésével.

- A szennyvízelvezetés lehetőségét biztosítani kell, ill. ha szükséges szennyvíz előtisztítók beépítésére kötelezni kell a gazdasági társaságokat, szolgáltatókat.
- A szennyvíz kibocsátással kapcsolatban a „220/2004. (VII. 21.) Korm. rendelet a felszíni vizek minősége védelmének szabályairól” című jogszabályban leírtak a betartandók.
- A 219/2004. (VII.21.) Korm. rendelet a felszín alatti vizek védelméről szóló jogszabályban foglaltak betartása.

Természetvédelem

A fejlesztési terület környezete nem áll védelem alatt.

Megújuló energiaforrások alkalmazása, környezettudatos energiagazdálkodás, egyedi közműpótlók

- Napkollektorok beépítésével csökkenthető az energiafelhasználás.
- Egyedi közműpótló lehet az ivó v. ipari víz biztosítását szolgáló helyi fűtő kút által a rétegvizekből történő vízkivétel. A megfelelő minőség biztosítható egyedi víztisztítók alkalmazásával.
- A szennyvízkezelésre is van már lehetőség egyedi kis szennyvíztisztító berendezések által.
- BAT alkalmazása.

5. Tervezett elkerülőutak a belterületi forgalom csökkentésére

6. M8 tervezett gyorsforgalmi út

Hulladékgyűjtés

- A fejlesztési területen az útépités során keletkező hulladékok gyűjtése, szállítása, dokumentálása a kivitelező feladata a vonatkozó hulladékgyűjtési rendeletek szerint.
- Az üzemeléskor hulladék nem keletkezik.

Levegőtisztaság-védelem

- A kivitelezés során várható a munkagépek és az építési technológia által keletkező légszennyező emisszió növekedés.

Vízminőség-védelem, vízgazdálkodás

- A burkolt területre hulló csapadékvíz elvezetést meg kell oldani.
- A csapadékvíz elvezetését lehetőség szerint nyitott vagy zárt rendszerben kell biztosítani.

Természetvédelem

- A fejlesztési terület környezete nem áll védelem alatt.

7. Tervezett kerékpárutak a Pest Megyei Területrendezési terv szerint

Hulladékgyűjtés

- A fejlesztési területen a kerékpárút építése során keletkező hulladékok gyűjtése, szállítása, dokumentálása a kivitelező feladata a vonatkozó rendeletek szerint.
- Az üzemeléskor hulladék nem keletkezik.

Levegőtisztaság-védelem

- A fejlesztési területen nem keletkezik légszennyezés.

Vízminőség-védelem, vízgazdálkodás

- A fejlesztési területen nincs szükség ivóvíz ellátásra és szennyvízelvezetésre. Ha a kerékpárút 10-15 km hosszúságú, akkor a vonatkozó útügyi előírás szerint pihenőhely kialakítása kötelező, ahol szükséges a vízellátás és a hulladék gyűjtés biztosítása!
- A kerékpárút élettartamának és a kerékpározás biztonságának érdekében van szükség a csapadékvíz mielőbbi elvezetésére az útburkolatról.
- A csapadékvíz elvezetését lehetőség szerint nyitott vagy zárt rendszerben kell biztosítani. A felszín alatti vizek védelméről a 219/2004. (VII.21.) Korm. rendeletben előírtak a betartandók.

Természetvédelem

- A fejlesztési terület környezete nem áll védelem alatt.

Megújuló energiaforrások alkalmazása, környezettudatos energiagazdálkodás, egyedi közműopciók

- Az utak világítását biztosító napelemes kandeláberek beépítésével csökkenthető az energiafelhasználás.

8. Védendő diófa sor

A diófa sor kedvező hatást gyakorol a környezeti elemekre továbbá tájéztétikai szempontból is pozitív élményt nyújt.

9. Tervezett kereskedelmi, szolgáltató, gazdasági terület (Törtelmix Kft fejlesztési területe)

Hulladékgazdálkodás

- A fejlesztési területen a rendszeres kommunális hulladékszállítás biztosítása.
- A keletkező veszélyes hulladékok szakszerű gyűjtéséről és elszállításáról a vállalkozóknak ill. a gazdasági társaságoknak, szolgáltatóknak saját maguknak kell gondoskodni.
- A hulladékok gyűjtése és ideiglenes tárolása csak megfelelő műszaki védelemmel ellátott padozaton és feliratozott (a hulladék neve, EWC kódja) tároló edényzetben történhet.

Levegőtisztaság-védelem

- A gazdasági tevékenységek során jellegükből adódóan keletkezhetnek légszennyező anyagok, ezért az üzemeltetés során a vonatkozó jogszabályokat be kell tartani ill. tartani!

Vízminőség-védelem, vízgazdálkodás

- A fejlesztési terület ivóvízzel való ellátásának lehetőségét biztosítani kell. A megfelelő nyomású ivóvíz ill. tűzvíz biztosítása, ha kell a gerincvezeték átépítésével.
- A szennyvízelvezetés lehetőségét biztosítani kell, ill. ha szükséges szennyvíz előtisztítók beépítésére kötelezni kell a gazdasági társaságokat, szolgáltatókat.
- A szennyvíz kibocsátással kapcsolatban a „220/2004. (VII. 21.) Korm. rendelet a felszíni vizek minősége védelmének szabályairól” című jogszabályban leírtak a betartandók.
- A 219/2004. (VII.21.) Korm. rendelet a felszín alatti vizek védelméről szóló jogszabályban foglaltak betartása.

Természetvédelem

A fejlesztési terület környezete nem áll védelem alatt.

Megújuló energiaforrások alkalmazása, környezettudatos energiagazdálkodás, egyedi közműpótlók

- Napkollektorok beépítésével csökkenthető az energiafelhasználás.
- Egyedi közműpótló lehet az ivó v. ipari víz biztosítását szolgáló helyi fűtő kút által a rétegvizekből történő vízkivétel. A megfelelő minőség biztosítható egyedi víztisztítók alkalmazásával.
- A szennyvízkezelésre is van már lehetőség egyedi kis szennyvíztisztító berendezések által.
- BAT alkalmazása.

10. Tervezett zöldterület

A zöld területekre környezetvédelmi szempontból nem vonatkoznak előírások, viszont jelen esetben a temető közelsége miatt - kegyeleti okokból – egy „védő fasor” telepítése szükséges, amely tájlesztétikai szempontból is javasolt.

11. Tervezett záportározó

Vízminőség-védelem, vízgazdálkodás

- A felszín alatti vizek védelméről a 219/2004. (VII.21.) Korm. rendeletben előírtak a betartandók.
- A felszíni vizek minőség védelméről a 220/2004. (VII. 21.) Korm. rendelet szól.

Szolnok, 2018. március

8. Hatályos településszerkezeti tervvel való összhang bemutatása

Törtel község jelenleg hatályos településszerkezeti terve figyelembe lett véve az új településrendezési terv készítésénél.

Törtel község jelenleg hatályos településrendezési tervében erdőterületek kijelölése szerepel, mely a külterületi földrésztleteket érinti. Az erdőterületek kijelölését a magasabbrendű tervekhez való igazodás indokolta. Jelen, új településrendezési terv készítés során felülvizsgálatra kerültek a kijelölt erdőterületek és a magasabbrendű tervekhez való igazodás számszaki kimutatása alapján csökkentésre került a kijelölt erdőterület.

A külterületi termálkút pontosított helye körül tófürdő került kijelölésre, míg a hatályos terv különleges rekreációs területet jelölt.

A külterületen lévő a jelenlegi hatályos rendezési tervben szereplő különleges állattartó területek különleges mezőgazdasági üzemi terület besorolást kaptak.

A hatályos rendezési tervben a település belterületén nem volt településközpont vegyes terület, a jogszabályi változás azonban lehetővé teszi a településközpont vegyes terület besorolást, így a település központi részének intézmény és lakóterületekkel vegyes beépítése a tényleges területhasználat alapján ebbe a területfelhasználásba került átsorolásra.

9. Szabályozási koncepció

Törtel község új szabályozási tervének készítésénél kiemelt cél a településszerkezet megtartása. A szabályozásnál a jelenlegi szabályozási előírások figyelembevételével a jogszabályváltozások nyomán követése és annak megfelelő szabályozás elkészítése.

Lakóterületen a meglévő szabályozás figyelembe vétele.

A helyi építési szabályzat készítésénél rugalmasabb, több tevékenységet megengedő szabályozás kialakítása.

Az új szabályozási tervnél a helyi sajátosságokat figyelembe vevő építési szabályozás megalkotására kell törekedni.

A külterület beépítésre szánt területeinél a tényleges területfelhasználásnak és tevékenységnek megfelelő szabályozás megalkotása.

Szolnok, 2018. április hó